

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 1/68

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA

**UNIVERSITATEA DE STAT DE MEDICINĂ ȘI FARMACIE
„NICOLAE TESTEMIȚANU”**

FACULTATEA DE REZIDENȚIAT

**PROGRAM DE INSTRUIRE
PRIN REZIDENȚIAT LA SPECIALITATEA
ENDODONȚIE**

Codul specialității: 0911.1 Stomatologie

Durata de studii: 3 ani

CHIȘINĂU 2022

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 2/68

COORDONAT

**Ministrul Sănătății
al Republicii Moldova**

„___” _____ **20**__

APROB

**Rectorul USMF „Nicolae Testemițanu”
dr. hab. șt. med., profesor universitar**

Emil Ceban
„___” _____ **20**__

Programa a fost discutată și aprobată la:

ședința Consiliului de Management al Calității
din „___” _____ **20**__ proces verbal nr. ____
Vicepreședinte Consiliului de Management al Calității,
dr. hab. șt. med., prof. univ., Cernetchi Olga _____

ședința Consiliului facultății de Rezidențiat
din „___” _____ **20**__ proces verbal nr. ____
Decanul facultății de Rezidențiat
dr. hab. șt. med., prof. univ., Grib Liviu _____

ședința Comisiei științifico-metodice de profil Stomatologie
din „___” _____ **20**__ proces verbal nr. ____
Președintele Comisiei științifico-metodice de profil
dr. hab. șt. med., conf.univ., Chele Nicolae _____

ședința comună a Catedrei de propedeutica stomatologică “Pavel Godoroja”
și a Catedrei de odontologie, parodontologie și patologie orală ”Sofia Sîrbu”
din 27. 01. 2022 proces verbal nr. 1
Șef catedră, dr. hab. șt. med., conf. univ., Unčuța Diana _____
Șef catedră, dr.hab.șt.med., conf. univ., Ciobanu Sergiu _____
Programa a fost elaborată de colectivul de autori:

Unčuța Diana, dr.hab.șt.med., conf.univ.
Nicolau Gheorghe, dr.hab.șt.med., prof.univ.
Ciobanu Sergiu, dr.hab.șt.med., conf. univ.
Nicolaiuc Valentina, dr.șt.med., conf.univ.
Calitca Mariana, asist.univ.
Ivasiuc Irina, asist.univ.
Eni Lidia, dr.șt.med., conf.univ.

I. SCOPUL SPECIALITĂȚII

Endodonția are drept scop integrarea cunoștințelor acumulate de viitorii medici stomatologi la disciplina de profil de endodonție în vederea asigurării unei asistențe stomatologice eficiente, inofensive în tratamentul complicațiilor cariei dentare conform criteriilor de calitate ale tratamentului endodontic de către Societatea Europeană de Endodonție, 2006. Totodată, metodele de examen clinic și paraclinic descrise în cadrul disciplinei de endodonție țin să dezvolte abilitățile și gândirea clinică a medicilor stomatologi la specialitatea de Endodonție orientate spre acumularea competențelor și abilităților endodontice în determinarea metodelor optime de profilaxie, diagnostic și tratament ale inflamațiilor pulpare și ale țesuturilor periapicale și îmbunătățirea calității vieții pacienților.

II. OBIECTIVELE DE FORMARE ÎN CADRUL SPECIALITĂȚII:

1. Evidențierea și prevenirea factorilor etiologici ai patologiei pulpare și apicale prin cunoașterea morfofiziologiei pulpei dentare și a anatomiei spațiului endodontic și a parodontiului apical;

2. Evaluarea preoperatorie a posibilităților unui tratament endodontic corect prin stabilirea stadiului reversibil sau ireversibil al afecțiunii pulpare;

3. Cunoașterea principiilor și tehnicilor moderne de tratament endodontic conservator, prin aplicarea celor mai adecvate metode permițând menținerea totală sau parțială a pulpei vii în situația unei afecțiuni pulpare reversibile, ca și a principiilor și tehnicilor terapeutice aplicate în situația unei afecțiuni pulpare ireversibile;

4. Identificarea factorilor care pot afecta evoluția și prognosticul unui tratament endodontic ortograd, precum și posibilitățile existente în situația necesității eventualei reluări a acestuia;

5. Cunoașterea metodelor de tratament chirurgical asociate tratamentului endodontic convențional;

6. Cunoașterea principiilor biomecanice ale realizării restaurărilor morfo-funcționale specifice dinților tratați endodontic;

7. Principiile specifice din odonto-terapia restauratoare;

8. Corelațiile endo-parodontale;

9. Metode de tratament de chirurgie endodontică retrogradă;

10. Restaurări protetice adaptate specificului dinților tratați endodontic;

11. Principiile terapiei endodontice aplicate în pedodonție;

12. Implicațiile endodontice ale terapiei ortodontice;

• La nivel de cunoaștere și înțelegere:

- să definească noțiunea de endodonție, obiectivele și sarcinile ei;
- să cunoască rolul endodonției în soluționarea complicațiilor cariei dentare și importanța tratamentului endodontic eficient în prevenirea complicațiilor inflamatorii oro-maxilo-faciale;
- să cunoască particularitățile anatomo-topografice ale camerelor pulpare ale dinților permanenți și crearea accesului endodontic la diferite grupuri de dinți;
- să cunoască instrumentarul manual și dispozitivele necesare în endodonție și metodele de sterilizare;
- să cunoască instrumentarul rotativ și dispozitivele necesare în endodonție;
- să cunoască formele anatomo-clinice ale inflamațiilor pulpare;

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 4/68

- să cunoască clasificarea patologiei pulpare și sindromul endo-parodontal, căile de comunicare endoparodontale;
- să cunoască clasificarea internațională a patologiei pulpare;
- să cunoască esența metodelor de cofaj indirect, direct;
- să cunoască esența metodelor și tehnicii de pulpotomie vitală;
- să cunoască materiale și substanțe folosite în menținerea vitalității pulpare;
- să cunoască principiile tratamentului endodontic ortograd (nechirurgical);
- să cunoască esența metodelor de amputație și extirpație de tratament a pulpitei;
- să înțeleagă modalitățile de determinare a lungimii de lucru în canalele radiculare;
- să cunoască metodele de permeabilizare și prelucrare chemomecanică a canalelor radiculare;
- să cunoască esența metodelor de lavaj endodontic, pansament endodontic antimicrobian, dezinfectia și irigarea canalelor radiculare;
- să cunoască materialele de obturație ale canalelor radiculare, clasificări, proprietățile fizico-chimice; să cunoască metodele de obturație ale canalelor radiculare;
- să cunoască metodele de retratament endodontic ortograd;
- să cunoască tipurile de investigații paraclinice radiologice utilizate în caria dentară și complicațiile ei (pulpitele și leziunile țesuturilor periapicale) și indicațiile către efectuarea acestora;
- să înțeleagă erorile și complicațiile în endodonție, precum și metodele de tratament;
- să cunoască metodele moderne de restaurare a dinților tratați endodontic.
- să înțeleagă modalitatea de comunicare cu viitorii pacienți endodontici și stabilirea anamnezei acestora;
- să cunoască modalitatea de înregistrare a datelor în fișa medicală a pacientului;
- să cunoască particularitățile și etapele examenului preclinic și clinic al pacientului în endodonție;
- să cunoască particularitățile și opțiunile de examen paraclinic al pacientului endodontic;
- să cunoască tipurile de investigații paraclinice neradiologice: testele de vitalitate pulpară și indicațiile către efectuarea acestora;
- să cunoască noțiunile de prevenție a proceselor inflamatorii oro-maxilo-faciale din cauza eșecurilor de tratament endodontic;
- să cunoască principiile asepsiei în endodonție și metodele de sterilizare;
- să cunoască etapele pregătirii medicului endodont și pacientului către tratamentul endodontic;
- să cunoască etapele de bază în conduita terapeutică din punct de vedere al tratamentului endodontic;
- să cunoască metodele de prevenție a infecțiilor nosocomiale în endodonția clinică.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 5/68

✓ *La nivel de aplicare*

- să descrie rolul endodonției în soluționarea complicațiilor cariei dentare și prevenirea complicațiilor inflamatorii oro-maxilo-faciale;
- să definească noțiunea de endodonție, obiectivele și sarcinile ei;
- să descrie particularitățile anatomo-topografice ale camerelor pulpare ale dinților permanenți și crearea accesului endodontic la diferite grupuri de dinți;
- să distingă instrumentarul manual și dispozitivele necesare în endodonția și metodele de sterilizare;
- să distingă instrumentarul rotativ și dispozitivele necesare în endodonția;
- să descrie formele anatomo-clinice ale inflamațiilor pulpare;
- să clasifice patologia pulpară și sindromul endo-parodontal, căile de comunicare endo-parodontale;
- să clasifice după autorii internaționali din domeniu patologia pulpară;
- să aplice metodele de cofaj indirect, direct;
- să aplice metodele și tehnicile de pulpotomie vitală;
- să utilizeze materiale și substanțe folosite în menținerea vitalității pulpare;
- să descrie principiile tratamentului endodontic ortograd (nechirurgical);
- să aplice metodele de amputație și extirpație de tratament a pulpitei;
- să poată efectua determinarea lungimii de lucru în canalele radiculare;
- să efectueze metodele de permeabilizare și prelucrare chemomecanică a canalelor radiculare;
- să aplice metodele de lavaj endodontic, pansament endodontic antimicrobian, dezinfecta și irigarea canalelor radiculare;
- să folosească materialele de obturație ale canalelor radiculare, clasificări, proprietățile fizicochimice;
- să efectueze diferite metode de obturare ale canalelor radiculare;
- să aplice metodele de retratament endodontic ortograd;
- să descrie tipurile de investigații paraclinice radiologice utilizate în caria dentară și complicațiile ei (pulpitele și leziunile țesuturilor periapicale) și indicațiile către efectuarea acestora;
- să diferențieze erorile și complicațiile în endodonție, precum și metodele de tratament;
- să aplice diferite metode moderne de restaurare a dinților tratați endodontic. să poată colecta datele pacientului endodontic și anamnezei (examenul subiectiv);
- să poată evidenția datele cu importanță majoră pentru stabilirea diagnosticului;
- să poată argumenta necesitatea examenului paraclinic ales în dependență de caz;
- să poată descrie conduita medicului și asistentului în timpul tratamentului endodontic;
- să aplice tipurile de investigații paraclinice neradiologice: testele de vitalitate pulpară și indicațiile către efectuarea acestora;
- să aplice principiile asepsiei în endodonție și metodele de sterilizare ale instrumentelor endodontice;
- să aplice modalitatea de înregistrare a datelor în fișa medicală a pacientului endodontic;
- să aplice noțiunile de prevenție a proceselor inflamatorii oro-maxilo-faciale din cauza eșecurilor de tratament endodontic;
- să aplice etapele pregătirii medicului endodont și pacientului către tratamentul endodontic;

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 7/68****Anexa 2. Repartizarea modulelor conform bazelor clinice**

Nr d/o	Denumirea modului	Anul de studii	Durata, săptămâni	Baza clinică
	Endodonție (odontoterapie restauratorie)	I	29	Catedra de propedeutică stomatologică "Pavel Godoroja" (șef catedră D.Uncuța) Catedra de odontologie, parodontologie și patologie orală "Sofia Sîrbu" (șef catedră S.Ciobanu)
		II	23	
		III	23	
	Medicina de urgență	I	2	Catedra de Medicina de urgență (șef catedră Gh.Ciobanu)
	Chirurgie dento-alveolară	I	6	Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială și implantologie orală „Arsenie Guțan” (șef catedră N.Chele)
	Farmacologie clinică	I	2	Catedra de farmacologie clinică (șef catedră V.Darciuc)
	Fiziopatologie	I	2	Catedra de fiziopatologie (șef catedră V.Cobeț)
	Microbiologie clinică	I	2	Catedra de Microbiologie (șef catedră V.Rudic)
	Imunologie	I	2	Catedra de Imunologie (șef catedră A. Vișnevschi)
	Stagiu practic	I	12	
	Ortodonție	II	2	Catedra de ortodonție (șef catedră V.Trifan)
	Chirurgie OMF pediatrică și pedodonție	II	2	Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială pediatrică și pedodonție „Ion Lupan” (șef catedră S.Răileanu)
	Protetica dentară	II	4	Catedra de stomatologie ortopedică "Iarion Postolachi" (șef catedră O.Solomon)
	Bioetica	II	2	Catedra de filosofie și bioetică
	Stagiu practic	II	12	
	Parodontologie	III	2	Catedra de odontologie, parodontologie și patologie orală (șef catedră S.Ciobanu)
	Implantologie orală	III	6	Catedra de chirurgie oro-maxilo-facială și implantologie orală "Arsenie Guțan" (șef catedră N.Chele)
	Management și marketing în stomatologie	III	2	Catedra management și psihologie (șef catedră E.Raievschi)
	Stagiu practic	III	12	

B. PLANUL TEMATIC AL CURSURILOR, SEMINARELOR ȘI LUCRĂRILOR PRACTICE PE ANI DE STUDII

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
Anul I							
Modul de specialitate: ENDODONȚIE							

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 8/68	

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
1.	Introducere. Istoricul Endodonției. Obiectul Endodonției – ramură medico-chirurgicală a științelor medicinei stomatologice. Terminologie Anatomia spațiului endodontic. Morfologia și fiziologia pulpei dentare. Caracteristici morfologice și funcționale ale complexului pulpo-dentinar și rolul acestora în reușita unor metode terapeutice biostimulatoare.	1	4	2	7	23	30
2.	Factorii etiologici ai patologiei pulpare. Elemente de profilaxie în endodonție. Mijloace de diagnostic. Examenul radiologic. Raportul dinților cu structurile anatomice locale.	1	4	2	7	23	30
3.	Manifestări inflamatorii ale țesutului pulpar și periradicular. Simptomatologia patologiei pulpare. Evaluarea preoperatorie a posibilităților unui tratament endodontic corect.	1	4	2	7	23	30
4.	Caracterul reversibil și ireversibil al inflamațiilor pulpare. Indicații și principii privind conservarea pulpei dentare prin tratament biologic conservator. Contraindicații în tratamentul biologic conservator al inflamațiilor pulpare.	1	4	2	7	24	31
5.	Studiu asupra interpretării clinico-radiologice a leziunilor periradiculare.	1	4	2	7	24	31
6.	Amputația și extirpația pulpei dentare. Indicații și contraindicații. Metode de determinare a lungimii de lucru a canalelor radiculare. Permeabilizarea, metode și tehnici de prelucrare mecanică și medicamentoasă a canalelor radiculare.	1	4	2	7	24	31
7.	Principii și metode de obturație canalară tridimensională.	1	4	2	7	23	30
8.	Periodontitele apicale acute și cronice. Diagnosticul și tratamentul. Evoluția și prognosticul periodontitelor apicale.	1	4	2	7	23	30
9.	Abordarea erorilor și complicații în tratamentul endodontic. Metode de tratament chirurgical retrograd.	1	4	2	7	23	30
Total ore modul		9	36	18	63	210	273

Modul conex: MEDICINA DE URGENȚĂ

1.	Restabilirea permeabilității căilor respiratorii la adult și copil	2	4	2	8	-	8
2.	RCRC la adult și la copil. Etapele: suportul vital bazal și suportul vital avansat cardiac	1	4	2	7	-	7
3.	Anafilaxia. Șocul anafilactic. Mușcăturile de animale	1	4	2	7	-	7
4.	Intoxicațiile exogene. Spălăturile gastrice.	1	5	1	7	-	7
5.	Bolnavul inconștient. Comele	1	4	2	7	-	7
6.	Embolia pulmonară. Cordul pulmonar acut.	1	4	2	7	-	7
7.	SCA. Șoc cardiogen. Disritmiile fatale	1	4	2	7	-	7
8.	Urgențe hipertenzive. AVC perioada de debut.	1	4	2	7	-	7
9.	Examenul primar și secundar la pacientul traumatizat	1	5	1	7	-	7

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 9/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	critic. Fracturile și imobilizările la etapa de prespital.						
10.	Plăgile. Hemoragiile externe și exteriorizate. Metodele de hemostază provizorie.	1	6	2	9	-	9
11.	Colocviu						
	Total ore modul	10	44	18	72	-	72

Modul conex: CHIRURGIE DENTO-ALVEOLARĂ

1.	Anatomia clinică a teritoriului OMF. Tehnici de anestezie loco-regională. Accidente și complicații în anestezia loco-regională. Anestezia generală în stomatologie.	2	4	3	9	12	21
2.	Traumatismele dento-parodontale. Clasificare. Etiologie. Diagnostic. Tratament. Contuzie. Luxație. Avulsie. Fracturi dento-parodontale și alveolare.	2	4	3	9	12	21
3.	Extracția dentară tipică și atipică. Indicații, contraindicații, instrumentar, etape. Ingrijirea postoperatorie. Accidentele și complicațiile extracției dentare, cauze, prevenție, tratament.	2	4	3	9	12	21
4.	Chirurgia endodontică. Diagnosticul leziunilor periapicale. Etiologie. Patogenie. Clasificare. Protocolul de tratament în chirurgia endodontică.	2	4	3	9	12	21
5.	Chirurgia endodontică. Metode de tratament: (Chiuretajul periapical, Rezecția apicală, Amputația radiculară, Hemisecția, Replantarea dentară). Instrumentar, materiale, dispozitive. Etapele tratamentului chirurgical. Tipuri de lambouri. Obturarea retrogradă. Augmentarea defectului.	2	4	3	9	12	21
6.	Chirurgia prerotetică. Chirurgia muco-gingivală: Corectarea frenurilor și bridelor (Frenotomia, Frenectomia, Frenoplastia), Hiperplazii, Fibromatoza. Vestibuloplastii. Chirurgia substratului osos (Hipertrofie, Atrofie). Alungirea coroanei clinice.	2	4	3	9	12	21
7.	Chirurgia parodontală. Chiuretajul gingival. Gingivectomia. Gingivectomia gingivo-plastică. Recesiunile parodontale. Operații cu lambou.	2	4	3	9	12	21
8.	Chisturile maxilare. Etiologie. Patogenie. Clasificare. Diagnostic. Tratament.	2	4	3	9	12	21
9.	Sinuzita maxilară odontogenă. Clasificare. Particularități anatomice a sinusului maxilar și relația cu apexurile dentare. Etiologie. Patogenie. Diagnostic. Tratament.	2	4	3	9	12	21
10.	Infecțiile oro-maxilo-faciale. Clasificare. Etiologie. Diagnostic. Tratament. Abcesele perimaxilare (vestibular, palatinal, perimandibular). Infecțiile spațiilor superficiale și profunde.	2	4	3	9	18	27
	Total ore modul:	20	40	30	90	126	216

Modul conex: FARMACOLOGIE CLINICĂ

1.	Farmacologia clinică și bazele farmacoterapiei	2	4	2	8	-	8
----	--	---	---	---	---	---	---

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 10/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
	raționale. Procesele farmacoterapiei. Sistemul – “Formular”. Complanța. Farmacoterapia bazată pe dovezi în practica stomatologică. Factorii ce împiedică farmacoterapia rațională. Rolul farmacocineticii și farmacodinamiei în alegerea rațională a dozei și a timpului de acțiune a medicamentului. Monitorizarea farmacoterapiei. Medicamentele și calitatea vieții.						
2.	Farmacoterapia rațională a pacienților cu afecțiuni stomatologice în perioada fertilității, sarcinii și alăptării. Modificări farmacocinetice și farmacodinamice la copii și geriatrici. Principii de farmacoterapie rațională a pacienților stomatologici pediatrici și geriatrici.	1	4	2	7	-	7
3.	Farmacologia clinică a anesteziilor locale folosite în stomatologie. Principiile utilizării raționale a anesteziilor locale în practica stomatologică.	1	4	2	7	-	7
4.	Analgezicele. Medicația antiinflamatoare. Particularitățile Farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu sindrom algic și procese inflamatorii.	1	5	1	7	-	7
5.	Medicația antiseptică. Farmacologia clinică a antibioticilor și altor chimioterapice cu efect antibacterian. Principiile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu infecții cauzate de bacterii.	1	4	2	7	-	7
6.	Farmacologia clinică a medicației antifungice și antivirale. Particularitățile farmacoterapiei raționale a pacienților cu afecțiuni stomatologice cauzate de fungi și virusuri.	1	4	2	7	-	7
7.	Medicația antiemetică și principii de utilizare rațională în stomatologie. Farmacologia clinică a antihistaminicilor și a altor medicamente cu efect antialergic și imunomodulator. Particularitățile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu reacții alergice și dereglări imune.	1	4	2	7	-	7
8.	Farmacologia clinică a medicației hemostatice. Medicația cu influență asupra metabolismului fosforocalcic. Principiile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu hemoragii și dereglări ale metabolismului fosforocalcic.	1	4	2	7	-	7
9.	Interacțiunile medicamentoase. Interacțiunea medicamentelor cu plante medicinale (Principii și opțiuni de fitoterapie rațională în practica stomatologică). Interacțiunea medicamentelor cu produsele alimentare.	1	5	1	7	-	7
10.	Reacțiile adverse cauzate de medicamentele frecvent utilizate în practica stomatologică. Discromiile dentare	1	6	2	9	-	9

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 11/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	cauzate de medicamente. Afecțiuni stomatologice cauzate de medicamente. COLOCVIU.						
	Total ore modul	10	44	18	72	-	72
Modul conex: FIZIOPATOLOGIE							
1.	Introducere în fiziopatologie clinică. Nozologia generala si speciala ale afectiunilor organelor cavitatii bucale Reactivitatea structurilor desmodentale in norma si in diverse patologii.	2	4	1	7	-	7
2.	Procesele patologice tipice celulare si tisulare: distrofii, necroza, scleroza, apoptoza, hipertrofia gingivala în țesuturile parodontiului. Principii patogenetice de tratament.	2	4	1	7	-	7
3.	Fiziopatologia microcirculației. Dereglări microcirculatorii în structurile paradontiului: hiperemie arterială și vanoasă, ischemie, staza.	2	4	1	7	-	7
4.	Fiziopatologia inflamației. Particularitățile procesului inflamator în țesuturile desmo-dentale. Principii patogenetice de tratament.	2	4	1	7	-	7
5.	Procesele imunopatologice. Etiologia. Patogenia. Particularitățile și manifestările în organele cavitatii bucale. Imunodeficiențele locale. Rolul în patologiiile desmodentale. Principii patogenetice de tratament.	2	4	1	7	-	7
6.	Fiziopatologia hemostazei. Procese hipo- și hipercoagulante în practica stomatologica. Procesele patologice în sistemul trombocitar și a hemostazei. Dereglările coagulării sângelui. Sindroamele hipocoagulante. Mecanismele de leziune în organele cavitatii bucale. Consecințele. Diagnosticul și principiile corecției patogenetice.	2	4	1	7	-	7
7.	Patogenia modificarilor aparatului stomatognat in afectiunile endocrine. Parodontita diabetica. Principii patogenetice de tratament.	2	4	1	7	-	7
8.	Fiziopatologia durerii. Sistemul antinociceptiv. Durerea trigeminală. Particularitățile în organele cavitatii bucale.	2	4	1	7	-	7
9.	Procesele patologice în sistemul hematopoetic. Anemiile Fe, B12, acid folic deficitare, hemolitice. Mecanismele de leziune și manifestările în organele cavitatii bucale. Principii patogenetice de tratament.	2	4	1	7	-	7

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 12/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	semi-nare			
10.	Impactul disfuncției aparatului stomatognat asupra digestiei. Manifestările. Consecințele. Principii patogenetice de tratament. Corelațiile dintre disfuncțiile organelor interne și procesele din organele cavității bucale.	2	4	1	7	-	7
	COLOCVIU. Rezolvarea problemelor de situație conform temelor teoretice.	-	-	2	2	-	2
	TOTAL	20	40	12	72	-	72
Modul conex: MICROBIOLOGIE CLINICĂ							
1.	Infecția încrucișată în cabinetul de stomatologie.	2	2	2	6	2	8
2.	Factorii care afectează stabilitatea ecosistemului bucal.	2	2	2	6	1	7
3.	Metode de sterilizare și dezinfecție. Controlul eficacității sterilizării și dezinfecției în clinica stomatologică.	2	2	2	6	2	8
4.	Procesele patologice specifice și nespecifice (bacteriene, micotice, virale) din cavitatea orală. -Placa dentară. -Tartrul dentar.	2	2	2	6	1	7
5.	Procesele patologice specifice și nespecifice (bacteriene, micotice, virale) din cavitatea orală. -Boala parodontală	2	2	2	6	1	7
6.	Procesele patologice specifice și nespecifice (bacteriene, micotice, virale) din cavitatea orală. -Infecțiile pulpare.	2	2	2	6	1	7
7.	Procesele patologice specifice și nespecifice (bacteriene, micotice, virale) din cavitatea orală. -Infecții ale țesuturilor periorale	2	2	2	6	1	7
8.	Procesele patologice specifice și nespecifice (bacteriene, micotice, virale) din cavitatea orală. -Infecții ale țesuturilor dure	2	2	2	6	1	7
9.	Procesele patologice specifice și nespecifice (bacteriene, micotice, virale) din cavitatea orală. -Infecții ale țesuturilor orale moi	2	2	2	6	1	7
10.	Recapitulare.		7				7
	Total ore modul	18	25	18	61	11	72
Modul conex: IMUNOLOGIE							
1.	Introducere în imunologie. Viziuni generale asupra sistemului imun.	2	3	2	7	-	7
2.	Apărarea nespecifică a organismului.	2	3	2	7	-	7
3.	Apărarea specifică a organismului. Limfocitele B și imunitatea mediată umoral.	2	3	2	7	-	7
4.	Limfocitele T și imunitatea mediată celular.	2	3	2	7	-	7
5.	Citokine, chemokine. Modularea răspunsului imun	2	3	2	7	-	7
6.	Diagnosticul de laborator în afecțiunile mediate imun.	2	3	2	7	-	7

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 13/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
7.	Mecanismele injuriei imunologice. Reacțiile de hipersensibilizare	2	3	2	7	-	7
8.	Aspecte imunologice ale mucoasei orale.	2	3	2	7	-	7
9.	Aspecte imunologice și inflamatorii ale patologiei parodontale/endodontice.	2	3	2	7	-	7
10.	Noțiuni generale de osteoimunologie și patologia parodontală/endodontică.	2	3	2	7	-	7
	Examen		2		2	-	2
	Total ore modul	20	32	20	72	-	72

Anul II**Modul de specialitate: ENDODONȚIE**

1.	Evaluarea tratamentului endodontic. Eșecurile posibile în tratamentul endodontic și rezolvarea clinică a acestora.	1	10	5	16	46	62
2.	Erori și complicații în tratamentul endodontic.	1	10	5	16	46	62
3.	Combaterea recidivelor în tratamentele endodontice. Monitorizarea pacienților cu tratament endodontic.	1	10	5	16	45	61
4.	Principiile calității unei restaurări coronare morfo-funcționale la dinții tratați endodontic.	1	10	5	16	46	62
5.	Metode de restaurare coronară a dinților tratați endodontic.	1	10	5	16	46	62
6.	Metode de diagnostic și tratament ale patologiei endoparodontale.	1	10	5	16	45	61
7.	Traumatismele dento-parodontale cu implicații pulpare și apicale. Metode de tratament.	1	10	5	16	46	62
8.	Modificările pulpei dentare (patologice și de vârstă).	1	10	5	16	45	61
9.	Discromiile dentare la dinții devitali. Metode și materiale de tratament.	1	10	5	16	46	62
	Total ore modul	9	90	45	144	411	555

Modul conex: ORTODONȚIE

1.	Epidemiologia anomaliilor dento-maxilare. Dezvoltarea ocluziei.	1	12	2	15	-	15
2.	Etiologia și patogenia anomaliilor dento-maxilare.	1	12	2	15	-	15
3.	Principii și metode de clasificare a anomaliilor dento-maxilare.	1	11	2	14	-	14
4.	Diagnosticul în ortodonție.	1	11	2	14	-	14
5.	Principii de bază în tratamentul ortodontic.	1	11	2	14	-	14
	Total ore modul:	5	57	10	72	-	72

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 14/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
Modul conex: CHIRURGIE OMF PEDIATRICĂ ȘI PEDODONȚIE							
1.	Stomatologia pediatrică. Scopul și sarcinile disciplinei. Odontogeneza. Particularitățile morfologice și de structură ale dinților temporari și permanenți imaturi. Termenii de formare și erupție a dinților temporari și rezorbție a rădăcinilor dinților temporari. Termenii de formare și erupție a dinților permanenți. Erupția dentară.	1	4	2	7	-	14
2.	Examinarea pacientului pediatric. Întocmirea fișei de observație clinică a pacientului pediatric. Managementul comportamentului copilului și adolescentului. Caria dentară. Aspecte contemporane de etiologie, patogenie, evoluție clinică, diagnostic și tratament a cariei dentare la copii și adolescenți.	1	4	2	7	-	14
3.	Aspecte contemporane de tratament a cariei dentare. Metode de tratament tradițional și alternativ al cariei dentare. Particularitățile tratamentului cariei complicate la dinții temporari și permanenți imaturi.	1	4	2	7	-	15
4.	Aspecte contemporane de prevenție a cariei dentare. Metode de prevenție a cariei dentare. Evaluarea eficienței metodelor de prevenție a cariei dentare. Noțiune de risc carios. Evaluarea riscului carios.	1	4	2	7	-	14
5.	Bolile parodonțiului marginal și ale mucoasei orale la copil și adolescent. Aspecte contemporane de diagnostic și tratament al afecțiunilor parodonțiului marginal la copii și adolescenți. Leziunile mucoasei orale la copii și adolescenți. Diagnosticul și tratamentul leziunilor mucoasei orale la pacientul pediatric.	1	4	2	7	-	14
6.	Examinarea copiilor cu patologie oro-maxilo-facială (procesele infecțioase ale maxilarelor, traumatismele dentare și oro-maxilo-faciale, anomalii congenitale de dezvoltare, procese tumorale). Principii de organizare a asistenței chirurgicale stomatologice de urgență a copiilor. Anestezia locală la copii. Complicațiile locale și generale ale anesteziei (șoc, colaps, lipotemie). Asistența medicală de urgență. Anomaliile de poziție a frenulumului buzelor și limbii la copii. Extracțiile dentare la copii. Indicații și	1	4	2	7	-	14

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 15/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	contraindicații.						
7.	Afecțiunile inflamatorii ale glandelor salivare la copii. Procesele infecțioase odontogene și neodontogene ale maxilarelor în stomatologia pediatrică. Tactici de diagnostic și tratament. Principii de prognozare a rezultatelor tratamentului prin asocierea semnelor clinice locale, generale și interdisciplinare. emnelor clinice locale, generale și interdisciplinare.	1	4	2	7	-	14
8.	Traumatismele din regiunea oro-maxilo-facială la copii. Traumatismele asociate. Principiile și particularitățile tratamentului complex al traumatismelor dentare la copii în dentiția primară, permanentă și mixtă. Acordarea asistenței medicale primare în cazul traumatismelor oro-maxilo-faciale.	1	4	2	7	-	14
9.	Anomaliile congenitale oro-maxilo-faciale. Particularități de dezvoltare embrională a capului și gâtului. Despicăturile din regiunea oro-maxilo-facială. Teorii contemporane de etiologie și patogenie, aspecte de evoluție clinică. Diagnosticul anomaliilor congenitale. Particularitățile tratamentului chirurgical. Profilaxia complicațiilor. Dispensarizarea copiilor cu anomalii congenitale oro-maxilo-faciale.	1	4	2	7	-	14
10.	Procesele tumorale în regiunea oro-maxilo-facială la copii. Tumorile benigne și maligne. Simptomatologie. Particularități de tratament chirurgical la copiii cu procese tumorale ale maxilarelor. Principii de reabilitare chirurgicală a copiilor cu procese tumorale. Profilaxia complicațiilor și dispensarizarea copiilor. Etape de reabilitare în perioada postoperatorie. Vigilența oncologică. Totalizare.	1	6	2	9	-	18
	Total	10	20	42	72	-	72
Modul conex: PROTETICA DENTARĂ							
1.	Protetica dentară. Noțiuni generale. Principii și tipuri de tratament. Particularitățile examinării pacienților în protetica dentară și determinarea indicațiilor către tratament endodontic.	1	10	4	15	20	35
2.	Leziuni odontale coronare. Caracteristici și tipuri de proteze fixe utilizate în tratamentul protetic din punct de vedere endoparodontal.	1	10	4	15	20	35
3.	Edentația parțială. Caracteristici și tipuri de proteze utilizate în tratamentul protetic din punct de vedere	2	10	4	16	20	36

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 16/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	endoparodontal.						
4	Tratament protetic mixt fix/mobilizabil în reabilitarea orală.	2	12	4	18	20	38
	TOTAL	6	42	16	64	80	144
	Total ore modul						
Modul conex: BIOETICA							
1.	Morala, etica, etica medical, deontologia și bioetica – definire, delimitarea obiectului de studiu, componente teoretice de bază.	4	-	8	12	-	12
2.	Aspecte clinice ale bioeticii. Relații morale în medicație: subiecte, valori, modele ale relației medic-pacient, actul medical în stomatologie.	4	-	8	12	-	12
3.	Greșeli, erori și malpraxis în medicină. Managementul situațiilor de malpraxis în practica medicală endodontică.	4	-	8	12	-	12
4.	Subiecte bioetice în contextul unor probleme ale implicărilor terapeutice stomatologice.	4	-	8	12	-	12
5.	Aspecte bioetice în stomatologia terapeutică cu specificări ale medicației la categorii vulnerabile de populație.	4	-	8	12	-	12
6.	Etica cercetării pe subiecți umani. Principii etice. Consensul normativ în cercetarea biomedicală. Aspecte etice în cercetările mono- și multicentrice, naționale și internaționale. Comitetele de etică a cercetării.	2	-	4	6	-	6
7.	Procedurile operaționale standardizate. Bunele practici clinice în activitatea clinică și cea de cercetare din domeniul stomatologic.	2	-	4	6	-	6
	Total ore modul	24	-	48	72	-	72
Anul III							
Modul de specialitate: ENDODONȚIE							
1.	Aprecierea morfologiei pulpei dentare utilizând tehnologiile moderne (tomografia computerizată).	1	4	2	7	22	29
2.	Evoluția și prognosticul pulpitelor acute și cronice.	1	4	2	7	23	30
3.	Evoluția și prognosticul periodontitelor apicale acute și cronice.	1	4	2	7	23	30
4.	Permeabilizarea, prelucrarea mecanică a canalelor radiculare utilizând microscopia optică, avantaje și dezavantaje.	1	4	2	7	23	30
5.	Sistemele rotative de prelucrare mecanică a canalelor radiculare. Prepararea antiseptică a canalelor radiculare.	1	4	2	7	23	30
6.	Metodica obturării canalelor prin diferite tehnici (tehnica clasică, de condensare, injectare, termafil, guttacore).	1	4	2	7	23	30
7.	Aprecierea erorilor în evitarea complicațiilor în urma tratamentului endodontic. Retratament endodontic ortograd și retrograd.	1	4	2	7	23	30
	Total ore modul	7	28	14	49	160	209

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 17/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
Modul conex: PARODONTOLOGIE							
1	Obiectul de studiu specific endodonției și odontoterapie restauratoare în raport cu sănătatea parodontală.	1	5	1	14	-	14
2	Caria dentară și rolul ei în debutul și evoluția bolii parodontale (gingivită, PMC localizată).		6	1		-	
3	Examenul clinic și paraclinic în evoluția LOC în raport cu parodonțiul marginal. Criterii moderne de diagnostic și tratament a LOC cu implicarea parodonțiului marginal.	1	6	1	21	-	21
4	Aspecte clinico-radiologice în caria dentară și complicațiile ei în debutul bolii parodontale		6	1		-	
5	Materiale compozite de restaurare și acțiunea lor asupra țesuturilor parodonțiului de înveliș.	1	5	1	14	-	14
6	Corelația anatomo-topografică a spațiului endodontic cu complexul parodontal.		5	1		-	
7	Sindromul endo-parodontal. Noțiune. Clasificare. Factorii etiologici favorizați și determinanți. Tabloul clinic și rolul complexului endodontic în evoluția sindromului endo-parodontal.	1	6	1	15	-	15
8	Abordări moderne de diagnostic (ex R-gr.,CT, CBCT) și tratament (obturarea retrogradă) în sindromul endo-parodontal.		6	1		-	
9	Complicațiile tratamentului endodontic cu implicarea parodonțiului marginal.	1	6	1	8	-	8
10	Rolul retratamentului endodontic în evoluția sindromului endo-parodontal. Rezeecția apicală. Noțiune. Indicații și contraindicații.		6	1		-	
Total ore modul:		5	57	10	72	-	72

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 18/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
Modul conex: IMPLANTOLOGIE ORALĂ							
1.	Rolul și locul terapiei implanto-protetice în medicina dentară modernă. Examinarea clinică și paraclinică. Fișa medicală a pacientului purtător de implanturi.	2	4	3	9	12	21
2.	Evaluarea câmpului protetic și a statusului biologic general al pacientului în perspectiva inserării implanturilor dentare	2	4	3	9	12	21
3.	Planificarea tratamentului implanto-protetic. Utilizarea ghidurilor chirurgicale pentru inserarea implanturilor dentare.	2	4	3	9	12	21
4.	Biomateriale utilizate în practica implantologică.	2	4	3	9	12	21
5.	Instrumentar și dispozitivele utilizate în implantologia orală. Prezentarea tipurilor de implanturi și părților componente	2	4	3	9	12	21
6.	Osteointegrarea. Rata de succes și supraviețuire. Metoda convențională de inserție a implanturilor dentare (Branemark). Conceptul de spațiu biologic. Stabilitatea implanturilor și metode de apreciere	2	4	3	9	12	21
7.	Tehnici de inserție a implantului dentar. Accidente, incidente și complicații.	2	4	3	9	12	21
8.	Tehnici de reconstrucție a deficitului osos în vederea creării ofertei implantare. Accidente, incidente și complicații.	2	4	3	9	12	21
9.	Biomecanica A.T.M. și rolul acesteia în terapia implanto-protetică.	2	4	3	9	12	21
10.	Opțiunile de elevare a planșeului sinusului maxilar. Accidente, incidente și complicații.	2	4	3	9	18	27
Total ore modul		20	40	30	90	126	216

Modul conex: MANAGEMENT ȘI MARKETING ÎN STOMATOLOGIE

1.	Managementul ca artă și știință. Managerii și liderii în organizații.	1	-	2	3	2	5
2.	Instituția stomatologică ca organizație. Antreprenorialul în stomatologie.	1	-	2	3	4	7
3.	Managementul modern al instituției stomatologice: principii, metode, tehnici și funcții.	1	-	3	4	4	8
4.	Managementul resurselor umane. Motivarea angajaților. Managementul echipei.	1	-	2	3	4	7
5.	Comunicarea și luarea deciziilor în instituția	1	-	3	4	4	8

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 19/68**

Nr d/o	Denumirea modului și a temelor	Ore didactice			Total ore didactice	Activitate clinică (ore)	Total ore
		Curs	lucrări practice	seminare			
	stomatologică. Managementul schimbărilor.						
6.	Managementul timpului, stresului și conflictului la locul de muncă.	1	-	3	4	4	8
7.	Conceptul de marketing. Tipuri de marketing. Piața serviciilor stomatologice: cererea, oferta, prețul și concurența.	1	-	3	4	3	7
8.	Comportamentul consumatorului. Comunicarea prestator de servicii-consumator. Tipuri de clienți. Etica în relațiile cu clienții.	1	-	3	4	4	8
9.	Organizarea activității de marketing. Cercetarea de marketing: concepte, etape, metode, instrumente.	1	-	2	3	2	5
10.	Previțiunea și planificarea în marketing. Planul de marketing al instituției stomatologice.	1	-	3	4	5	9
	TOTAL	10	-	26	36	36	72

C. DESCRIEREA DESFAȘURATĂ A MODULELOR DE SPECIALITATE LA PROGRAMA DE INSTRUIRE**Anul I****ENDODONȚIE**

- 1. ANATOMIA SPAȚIULUI ENDODONTIC. MORFOLOGIA ȘI FIZIOLOGIA PULPEI DENTARE. CARACTERISTICI MORFOLOGICE ȘI FUNCȚIONALE ALE COMPLEXULUI PULPO-DENTINAR ȘI ROLUL ACESTORA ÎN REUȘITA UNOR METODE TERAPEUTICE BIOSTIMULATOARE.** Introducere. Istoricul Endodonției. Obiectul Endodonției – ramură medico-chirurgicală a științelor medicinei dentare. Stadiul actual al cunoștințelor de specialitate în Endodonție. Terminologie. Anatomia spațiului endodontic. Morfologia și fiziologia pulpei dentare. Caracteristici morfologice și funcționale ale complexului pulpo-dentină și rolul acestora în reușita unor metode terapeutice biostimulatoare.
- 2. FACTORII ETIOLOGICI AI PATOLOGIEI PULPARE. ELEMENTE DE PROFILAXIE ÎN ENDODONȚIE. MIJLOACE DE DIAGNOSTIC. EXAMENUL RADIOLOGIC. RAPORTUL DINȚILOR CU STRUCTURILE ANATOMICE LOCALE.** Factorii etiologici ai patologiei pulpare. Elemente de profilaxie în endodonție. Mijloace de diagnostic. Examenul radiologic. Radiografia retroalveolară. Tehnici. Reperele radiologice normale la maxilă și mandibulă. Reperele radiologice patologice dentare în caria dentară, fracturi coronare, radiculare, resorbții radiculare externe și interne. Radiografia digitală. Tomografia computerizată cu fascicul conic (CBCT). Valoarea examenului CBCT. Indicațiile CBCT în endodonție. Raportul dinților cu structurile anatomice locale.
- 3. MANIFESTĂRI INFLAMATORII ALE ȚESUTULUI PULPAR ȘI PERIRADICULAR. SIMPTOMATOLOGIA PATOLOGIEI PULPARE. EVALUAREA PREOPERATORIE A POSIBILITĂȚILOR UNUI TRATAMENT ENDODONTIC CORECT.** Manifestări inflamatorii ale țesutului pulpar și periradicular. Simptomatologia patologiei pulpare. Evaluarea preoperatorie a posibilităților unui tratament endodontic corect. Clasificarea formelor anatomo-clinice ale inflamațiilor pulpare. Clasificarea patologiei pulpare după Baume. Clasificarea patologiei pulpare după Seltzer și

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 20/68

Bender. Clasificarea patologiei pulpare după Ingle. Clasificarea patologiei pulpare după Grossman.

4. **CARACTERUL REVERSIBIL ȘI IREVERSIBIL AL INFLAMAȚIILOR PULPARE. INDICAȚII ȘI PRINCIPII PRIVIND CONSERVAREA PULPEI DENTARE PRIN TRATAMENT BIOLOGIC CONSERVATOR. CONTRAINDICAȚII ÎN TRATAMENTUL BIOLOGIC CONSERVATOR AL INFLAMAȚIILOR PULPARE.** Factorul microbian în patologia endodontică. Necroza și gangrena pulpară. Tehnici, materiale și substanțe folosite în menținerea vitalității pulpare. Anestezia locală în endodonție. Coafaj indirect. Obiective. Materialele de coafaj indirect. Tehnica coafajului indirect. Coafajul direct. Indicații și contraindicații. Condiții de aplicare și tehnica coafajului direct.
5. **STUDIUL ASUPRA INTERPRETĂRII CLINICO-RADIOLOGICE A LEZIUNILOR PERIRADICULARE.** Examenul clinic în endodonție. Totalizare Anamneza. Anamneza medicală și dentară. Examenul clinic general. Examenul clinic loco-regional. Examenul exooral și endooral. Examenul părților moi. Examenul arcadei dentare. Examine complementare. Teste de vitalitate termice. Testul la cald. Testul la rece. Teste de vitalitate electrice. Testul de masticație. Testul frezajului explorator. Testul anesteziei selective. Transiluminarea. Examenul radiologic.
6. **AMPUTAȚIA ȘI EXTIRPAȚIA PULPEI DENTARE. INDICAȚII ȘI CONTRAINDICAȚII. METODE DE DETERMINARE A LUNGIMII DE LUCRU A CANALELOR RADICULARE. PERMEABILIZAREA, METODE ȘI TEHNICI DE PRELUCRARE MECANICĂ ȘI MEDICAMENTOASĂ A CANALELOR RADICULARE.** Esența de amputație și extirpație vitală, noțiune de pulpotomie. Indicațiile și contraindicațiile pulpotomiei vitale. Avantajele și dezavantajele pulpotomiei vitale. Tehnica pulpotomiei vitale. Metode de extirpație vitală a pulpei. Noțiunea de devitalizare a pulpei. Remediile utilizate pentru devitalizarea pulpară. Mecanismul acțiunii acidului arsenical și pastelor pe bază de formaldehidă. Etapele de aplicare a pastei devitalizante. Metodele de extirpare devitală a pulpei. Esența. Etapele extirpării devitală a pulpei. Metode manuale și rotative de permeabilizare a canalelor radiculare. Prelucrarea medicamentoasă a canalelor radiculare.
7. **PRINCIPII ȘI METODE DE OBTURAȚIE CANALARĂ TRIDIMENSIONALĂ.** Obturarea radiculară. Importanța obturației de canal. Momentul optim al obturației de canal. Limita apicală a obturației de canal. Tehnici de obturare radiculară. Clasificare. Tehnica obturației cu un singur con. Timpii operatori. Instrumentar, materiale. Tehnica condensării laterale la rece. Timpii operatori. Instrumentar, materiale. Tehnica condensării verticale. Timpii operatori. Instrumentar, materiale. Obturația canalelor radiculare cu tehnica Thermafill, Gutacore. Timpii operatori. Instrumentar.
8. **PERIODONTITELE APICALE ACUTE ȘI CORNICE. DIAGNOSTICUL ȘI TRATAMENTUL. EVOLUȚIA ȘI PROGNOSTICUL PERIODONTITELOR APICALE.** Diagnosticul clinic al periodontitelor apicale acute. Diagnosticul periodontitelor apicale cronice. Diagnosticul diferențiat al periodontitelor apicale acute și cronice. Abordarea metodelor de tratament modern în periodontitele apicale acute și cronice. Evoluția și prognosticul periodontitelor apicale.
9. **ABORDAREA ERORILOR ȘI COMPLICAȚII ÎN TRATAMENTUL ENDODONTIC.** Abordarea erorilor și accidentelor în lărgirea canalelor radiculare. Accidente precoce și tardive. Conduita tramenetului erorilor și complicațiilor în tratamentul endodontic. Metode de tratament chirurgical endodontic.

Anul II

ENDODONȚIE

1. **EVALUAREA TRATAMENTULUI ENDODONTIC. EȘECURILE POSIBILE ÎN TRATAMENTUL ENDODONTIC ȘI REZOLVAREA CLINICĂ A ACESTORA.** Evaluarea tratamentului endodontic. Evaluarea eșecurilor posibile al tratamentului endodontic. Principii de

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 21/68

tratament ales în rezolvarea clinică a eșecurilor în endodonție.

- 2. ERORI ȘI COMPLICAȚII ÎN TRATAMENTUL ENDODONTIC.** Clasificarea erorilor și complicațiilor în tratamentul endodontic. Accidente în lărgirea canalelor radiculare. Blocajele. Pragurile. Fenestrarea. Transportarea apicală. Fracturarea instrumentarului în canale. Tratamentul accidentelor. Anestezie incompletă. Cauze. Conduita. Acces endodontic incorect. Cauze. Conduita. Posibile erori (perforația planșeului și peretele camerei pulpare, fractura peretelui). Perforația pereților canalului radicular. Subobturarea canalului radicular. Cauze. Consecințe. Conduita. Supraobturarea canalului radicular. Cauze. Consecințe. Conduita. Fractura rădăcinii. Cauze. Conduita. Inhalarea de corpi străini. Conduita. Înghițirea instrumentelor. Cauze.
- 3. COMBATEREA RECIDIVELOR ÎN TRATAMENTELE ENDODONTICE. MONITORIZAREA PACIENȚILOR CU TRATAMENT ENDODONTIC.** Recidive în tratamentul endodontic. Cauzele apariției recidivelor în tratamentul endodontic. Combaterea recidivelor apărute în tratamentul endodontic. Managementul recidivelor. Monitorizarea pacienților cu tratament endodontic.
- 4. PRINCIPIILE CALITĂȚII UNEI RESTAURĂRI CORONARE MORFO-FUNCȚIONALE LA DINȚII TRATAȚI ENDODONTIC.** Noțiuni de restaurare coronară. Principiile de restaurare coronară și morfofuncțională a dinților tratați endodontic. Indicații și contraindicații în restaurarea dinților tratați endodontic. Alegerea metodei corespunzătoare situației clinice în restaurarea dinților tratați endodontic.
- 5. METODE DE RESTAURARE CORONARĂ A DINȚILOR TRATAȚI ENDODONTIC.** Metode de restaurare directă. Obturație coronară simplă. Restaurarea dinților frontali. Restaurarea dinților laterali. Obiective. Indicații. Contraindicații. Obturație coronară armată. Prepararea spațiului radicular. Restaurarea dinților devitali cu pivoturi din fibre de sticlă. Metode de restaurare indirectă (protetică). Tratamentul actual al plăgii dentinare și adeziunea la structurile dure dentare. Modalități terapeutice de refacere a morfologiei dentare cu materiale adezive estetice. Metode de restaurare odontală a dinților tratați endodontic cu distrucții coronare întinse. Tratamentul leziunilor coronare prin incrustații metalice și nemetalice.
- 6. METODE DE DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT ALE PATOLOGIEI ENDO-PARODONTALE.** Clasificarea maladiilor endo-parodontale. Evoluția clinică a pulpitelor și periodontitelor apicale. Diagnosticul clinic și paraclinic a patologiei endo-parodontale. Metode de tratament în patologia endo-parodontală. Cauzele durerii dento-parodontale și cranio-faciale.
- 7. TRAUMATISMELE DENTO-PARODONTALE CU IMPLICAȚII PULPARE ȘI APICALE. METODE DE TRATAMENT.** Tratamentul de urgență în traumatismele dento-parodontale cu implicații pulpare și apicale.
- 8. MODIFICĂRILE PULPEI DENTARE (PATOLOGICE ȘI DE VÂRSTĂ).** Tratamentul endodontic la diverse grupe de pacienți, inclusiv vârstnici și pacienți cu afecțiuni sistemice. Modificări histopatologice de vârstă a pulpei dentare. Modificări morfo-funcționale de vârstă a pulpei dentare.
- 9. DISCROMIILE DENTARE LA DINȚII DEVITALI. METODE ȘI MATERIALE DE TRATAMENT.** Cauzele apariției discromiilor dentare la dinții devitali. Materiale și metode de rezolvare a discromiei dinților devitali. Tehnici.

Anul III

ENDODONȚIE

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 22/68

- 1. APRECIEREA MORFOLOGIEI PULPEI DENTARE UTILIZÂND TEHNOLOGIILE MODERNE (TOMOGRAFIA COMPUTERIZATĂ).** Tomografia computerizată cu fascicul conic (CBCT). Valoarea examenului CBCT. Indicațiile CBCT în endodonție. Aprecierea morfologiei dentare folosind CBCT.
- 2. EVOLUȚIA ȘI PROGNOSTICUL PULPITELOR ACUTE ȘI CRONICE.** Stabilirea diagnosticului inflamațiilor pulpare acute și cronice și a planului de tratament în inflamațiile pulpare acute și cronice. Caracterul reversibil și ireversibil al inflamațiilor pulpare. Indicații și principii privind conservarea pulpei dentare prin tratament biologic conservator. Interpretarea clinico- radiologică a leziunilor periradiculare. Inflamația pulpară ireversibilă. Indicații și principii ale extirpării parțiale sau totale a pulpei dentare.
- 3. EVOLUȚIA ȘI PROGNOSTICUL PERIODONTITELOR APICALE ACUTE ȘI CRONICE. Morfologia și fiziologia parodontiului apical.** Identificarea factorilor etiologici ai necrozei și gangrenei pulpare. Mijloace preventive. Simptomatologia necrozei și gangrenei pulpare. Mecanismele imune în etiologia osteitelor apicale cronice. Evaluarea preoperatorie a posibilităților unui tratament endodontic corect în gangrena pulpară simplă și complicată. Procedurile terapeutice de urgență în parodontitele apicale acute. Evoluția și prognosticul parodontitelor apicale cronice.
- 4. PERMEABILIZAREA, PRELUCRAREA MECANICĂ A CANALELOR RADICULARE UTILIZÂND MICROSCOPIA OPTICĂ, AVANTAJE ȘI DEZAVANTAJE.** Principii și mijloace de determinare a lungimii canalelor radiculare. Consecințele supra și subevaluării lungimii de lucru. Principii și metode de realizare a tratamentului biomecanic de canal. Tehnici actuale, manuale și rotative, de tratament biomecanic. Metode neconvenționale de preparare a canalelor radiculare: tehnici sonice, ultrasonice și bazate pe radiația laser.
- 5. SISTEMELE ROTATIVE DE PRELUCRARE MECANICĂ A CANALELOR RADICULARE. PREPARAREA ANTISEPTICĂ A CANALELOR RADICULARE.** Regulile lărgirii rotative. Sisteme de freze rotative Ni-Ti. Tipuri de mișcări de lărgire rotativă: mișcare de rotație continuă. Sistemul ProTaper universal, sistemul Profile, sistemul ProTaper Next, sistemul WaveOne. Tehnica hibridă de lărgire rotativă a canalelor radiculare. Mișcare reciprocă. Criterii de selecție a soluțiilor de irigare a spațiului endodontic, rolul antiseptic și chelator al acestora. Interpretarea aspectelor de microscopie electronică ale dentinei radiculare parietale în urma pregătirii spațiului endodontic. Rolul medicației endodontice, criterii de selecție a substanțelor medicamentoase, posibilitățile de potențare a efectelor antiseptice și biostimulatoare. Evaluarea clinică și microbiologică a statusului endodontic.
- 6. METODICA OBTURĂRII CANALARE PRIN DIFERITE TEHNICI (TEHNICA CLASICĂ, DE CONDENSARE, INJECTARE, TERMAFIL, GUTTACORE).** Principiile obturației de canal tridimensionale. Sigilanți. Materiale și metode actuale de realizare a obturației de canal tridimensionale. Obturarea radiculară. Importanța obturației de canal. Momentul optim al obturației de canal. Limita apicală a obturației de canal. Tehnici de obturare radiculară. Clasificare. Tehnica obturației cu un singur con. Timpii operatori. Instrumentar, materiale. Tehnica condensării laterale la rece. Timpii operatori. Instrumentar, materiale. Tehnica condensării verticale. Timpii operatori. Instrumentar, materiale. Obturația canalelor radiculare cu tehnica Thermafill, GuttaCore. Timpii operatori. Instrumentar.
- 7. APRECIEREA ERORILOR ÎN EVITAREA COMPLICAȚIILOR ÎN URMA TRATAMENTULUI ENDODONTIC. RETRATAMENT ENDODONTIC.** Aprecierea erorilor în evitarea complicațiilor tratamentului endodontic. Factorii decizionali în efectuarea retratamentului endodontic. Etapele retratamentului ortograd. Accesul. Trepanarea sau îndepărtarea obturației coronare sau a coroanelor de înveliș. Îndepărtarea dispozitivelor corono-radiculare. Înlăturarea materialelor existente coronar și în canale. Îndepărtarea materialelor de reconstituire coronară din camera pulpară. Îndepărtarea materialului de obturație endodontică. Solvenții pentru sigilanți. Metode de tratament endodontic chirurgical retrograd.

D. DESCRIEREA DESFAȘURATĂ A MODULELOR CONEXE LA PROGRAMUL DE INSTRUIRE

Anul I

MEDICINA DE URGENȚĂ

1. RESUSCITAREA CARDIO-RESPIRATORIE ȘI CEREBRALĂ. PRINCIPIILE DE BAZĂ.

ETAPA: SUPTUL VITAL BAZAL (BLS).

A. Restabilirea permeabilității căilor respiratorii. Manevra triplă Safar. Manevra dublă Esmarh. Semne clinice în caz de corpi străini în căile respiratorii. Manevra Heimlich.

Susținerea permeabilității căilor respiratorii: folosirea pipei Gugel și tubului Robertazzi; intubația laringeană și endotraheală; laringoscopia directă; indicații și contraindicații; cricotiriopuncția pe ac de urgență.

B. Metode de respirație artificială. Respirația gură-la-gură, gură-la-nas, cu masca și sacul Ambu. Manevra Sellick. Complicații: sindrom Mendelson.

C. Tehnica compresiunilor sternale (masajului cardiac închis). Resuscitarea cardio-respiratorie și cerebrală la adult și copil și organizarea echipei de reanimare.

D. Folosirea defibrilatorului. Algoritmul de resuscitare la etapa de prespital și DMU: Suportul vital bazal (BLS): ABCD.

2. RESUSCITAREA CARDIORESPIRATORIE ȘI CEREBRALĂ LA ADULT ȘI COPIL. MOARTEA SUBITĂ.

ETAPA: SUPTUL VITAL AVANSAT CARDIAC (ACLS).

Algoritmii de RCR și C în ritmuri șocabile și neșocabile, Semne de calitate și de eficacitate a resuscitării. Monitoring. Algoritmul de tratament în sindromul postresuscitar.

3. **SINDROM CORONARIAN ACUT. ȘOCUL CARDIOGEN, EDEMUL PULMONAR ACUT:** definiție; clasificare; algoritmul de diagnostic; complicațiile; diagnosticul diferențial; algoritmul de tratament; managementul la etapa de prespital. ECG de urgență în SCA.

4. **DISRITMIILE CARDIACE CRITICE:** definiție; clasificare; algoritmul de diagnostic; complicațiile; diagnosticul diferențial; algoritmul de tratament; managementul la etapa de prespital.

5. **TROMBEMBOLIA PULMONARĂ. CORDUL PULMONAR ACUT.** Definiție; clasificare; algoritmul de diagnostic; complicațiile; diagnosticul diferențial; algoritmul de tratament, managementul la etapa de prespital.

6. **URGENȚE HIPERTENZIVE.** definiție; clasificare; algoritmul de diagnostic; complicațiile; algoritmul de tratament; criteriile de spitalizare, managementul la etapa de prespital.

7. **ACCIDENTUL VASCULAR CEREBRAL, perioada de debut.** definiție; clasificare; algoritmul de diagnostic; complicațiile; diagnosticul diferențial; algoritmul de tratament la etapa de prespital; criteriile de spitalizare.

8. **HEMORAGIILE EXTERIORIZATE:** pulmonare (leziuni, tumori maligne sau benigne, tbc); căile digestive (esofagiene – hipertensiune portală, varicii ezofagului, polipe, diverticule); stomac (ulcer gastroduodenal, tumori maligne și benigne, gastritahemoragică, sindrom Malori-Vaiss); duodenum (ulcer, papilome, polipe, hemofilie); intestinul subțire (ulcere acute, polipi, diverticul Meckelli, tumori maligne și benigne); intestinul gros (polipi, tumori, diverticul, maladii ulceroase, hemoroizi); sistemul urogenital (maladii maligne ale rinichiului și vezicii urinare, hemoragii uterine, avort, vaginale). Examinarea pacientului. Acordarea primului ajutor. Stabilizarea pacientului. Hemostaza. Managementul la etapa de prespital.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 24/68

9. **HEMORAGIILE EXTERNE:** Plăgi prin armă albă și armă de foc. Tabloul clinic (local și general). Metode de hemostază provizorie. Metode de hemostază. Managementul la etapa de prespital.
10. **BOLNAVUL INCONȘTIENT. COMELE:** Pierderea de conștiință de scurtă durată (lipotemie, sincopă). Tabloul clinic. Primul ajutor. Pierderea de cunoștință de lungă durată. Coma. Definiția. Clasificarea comelor. Scorul Glasgow. Diagnostic diferențial al comelor chetoacidozice (hiperglicemice) și hipoglicemice. Examenul primar și secundar a pacientului inconștient. Managementul la etapa de prespital.
11. **INTOXICAȚIILE EXOGENE:** Primul ajutor (respectarea principului ABCD). Susținerea funcțiilor vitale. Algoritmul de prim ajutor în caz de starea comatoasă cu etiologie necunoscută. Antidot terapia. Managementul la etapa de prespital.
12. **EXAMENUL PRIMAR ȘI SECUNDAR LA PACIENTUL TRAUMATIZAT CRITIC.** Algoritmul de examinare: Examen primar: **A.** Status mental, deschiderea și eliberarea căilor respiratorii; **B.** Respirația; **C.** Circulație (pulsul central, periferic); **D.** Examenul minineurologic (deficit motor lateralizat, starea pupilelor, răspuns verbal); **E.** Dezbrăcarea pacientului.
Examen secundar. Scorul Glasgow. Metoda de examinare.
13. **ÎNECUL.** Definiție. Etiologie. Algoritmul de diagnostic. Diagnosticul diferențial. Algoritmul de resuscitare.
14. **ANAFILAXIA. ȘOCUL ANAFILACTIC. MUȘCĂTURI DE ANIMALE.** Etiologia. Clasificarea.. Algoritmul de diagnostic. Diagnosticul diferențial. Algoritmul de tratament la etapa de prespital.
15. **INSUFICIENȚA RESPIRATORIE ACUTĂ.** Stopul respirator. Cauzele insuficienței acute respiratorii și a stopului respirator. Algoritmul de diagnostic și tratament la etapa de prespital. Complicațiile.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

Competențe de asistență medicală acordate de medicii rezidenți	Volumul (Nr. pacienti, investigații, proceduri, intervenții)	Limite competență
Restabilirea permeabilității căilor respiratorii:	5	A/E
Manevre de dezobstrucție: Manevra Safar, Esmarch, Sellick , Heimlich la adulți și copii	5	A/E
Aplicarea pipelor Gudel, Safar, Robertazi	2	A/E
Cricoconicopuncția pe ac la adulți și copii	2	A/E
Aplicarea defibrilatorului	3	A/E
Metode de intubație	2	A/E
Respirație artificială: Gură la gură , cu masca și balon AMBU	3	A/E
Compresiuni sternale (masaj închis al cordului)	3	A/E
ECG in Sindromul coronarian acut	3	A/E
Cateterizarea venei periferice	2	E
Poziția de siguranță	3	E
Aplicarea atelei cervicale	2	A/E
Hemostaza provizorie	3	A/E
Imobilizarea membrelor superioare și inferioare	5	A/E
Spălături gastrice la copil și adult	2	A/E

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 25/68

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Maria Dorobanțu. Compendiu de boli cardiovasculare. Ediția a II-a. București, 2004.
2. Victor Voicu, Radu Macovei, M. Tudosie, Dida Ardeleanu. Conduita medical în intoxicațiile acute. Cursul Național de Ghiduri și Protocoale în ATI. Timișoara, 2004.
3. European Resuscitation Council Guidelines for Resuscitation 2020. 2020 European Resuscitation Council. Published by Elsevier Ireland Ltd. Resuscitation, 2020.
4. Moartea subută cardiacă la adult. Protocol clinic național. Chisinau, 2008.
5. Ghid pentru studiu comprehensiv: Medicina de urgență. Vol. I-II Sub redacția Judith E.Tintinalli, Buzău, 2010
6. Medicina internă. Vol.I-IV. Sub redacția prof. Dr. L.Gherasim. București, 1996.
7. Gh. Ciobanu Șocul. Tehnici avansate de resuscitare. Chișinău, 2011
8. Gh.Ciobanu Resuscitarea cardio-respiratorie si cerebral. Vol I-II, Chisinau, 2014
9. Chirurgie. Sub redacția prof.Anton Spânu. Chișinău, 2001.
- 10.V. Botnaru și coaut. Bolile aparatului cardiovascular. Chișinău, 2001.
- 11.Nicolae Steiner, Dan Mănăstireanu. Curs practice de urgențe medico-chirurgicale. Vol. 3,4,5. București, 1996-1998.
- 12.C.A.Сумин. Неотложные состояния. 5-е издание. Москва, МИА, 2005.

CHIRURGIE DENTO-ALVEOLARĂ

1. **METODE DE EXPLORARE CLINICE ȘI PARACLINICE ÎN CHIRURGIA DENTO-ALVEOLARĂ.** Documentația în cabinetul de chirurgie orală. **Examinarea pacientului. Anamneza.** Antecedente eredocolaterale. Simptome clinice cardinale ale afecțiunilor dento-alveolare. Istoricul afecțiunilor dento-alveolare.
2. **EXAMENUL CLINIC EXTRAORAL** (examenul feții și regiunilor învecinate) și **intraoral** (examenul dinților și conținutul cavității bucale). Mijloacele clinice obișnuite de examinare: Inspecția, Palpația, Percuția, Auscultația.
3. **EXAMENUL PARACLINIC. EXAMENE DE LABORATOR:** Hemograma (eritrocite, leucocite, formula leucocitară, trombocite, hemoglobina), Timpul de sângerare și coagulare, Timpul de retracție a cheagului, hematocritul, Reacția serologică pentru lues, Calcemia, Urea în sânge, Glicemia, Examenul sumar de urină, Ionograma. **Metode radiologice și radioizotopice:** Examenul radiologic intraoral (radiografia cu film mușcat, retroalveolară, ocluzală), Examenul radiologic extraoral: (ortopantomografia, CBCT, rezonanța magnetică nucleară)
4. **ANESTEZICE LOCALE UTILIZATE ÎN STOMATOLOGIE, DOZE, PROPRIETĂȚI.** Esterii și amidele. Indicații și contraindicații. Proprietățile anestezicelor locale: Puterea, Intensitatea efectului, Timpul de instalare, Durata acțiunii. Farmacologia celor mai întrebuițate substanțe anestezice în stomatologie: lidocaina, mepivacaina, prilocaina, articaina, benzocaina. Adjuvanții vasoconstrictori: indicații, contraindicații, dozaj.
5. **ANATOMIA CLINICĂ A TERITORIULUI OMF.** Nervul trigemen: caracteristica (fibre motorii, senzitive, vegetative), traiectul, ramificare, teritoriul inervației. Patologia nervului trigemen. Nervul maxilar: origine, traiectul, ramificare, teritoriul inervației. Nervul infraorbital: origine, traiect, ramificare, teritoriul de inervatie. Nervii alveolari superiori și posteriori, superior și mijlociu, superior

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 26/68

și anterior. Origine, traiect, teritoriul de inervatie. Nervul pterigopalatin cu eferentele sale: nazali posterior, nazopalatin, palatin anterior, palatinii mici și accesorii. Nervul mandibular: originea, traiectul, ramificare, teritoriul inervației. Nervul alveolar inferior: caracteristica, traiect, teritoriul de inervație. Nervul bucal: caracteristica, traiect, teritoriul inervației. Nervul lingual: caracteristica, traiect, teritoriul inervației.

6. **TEHNICI DE ANESTEZIE LOCO-REGIONALĂ.** Anestezia locală de contact: prin badijonare, prin imbibitiție, prin pulverizare. Anestezia locală prin injecție: Infiltrație locală, Infiltrație la distanță = în baraj, Infiltrație plexală = anestezia plexului dentar, Infiltrație intrapapilară și intriligamentară. Anestezia tronculară periferică: Anestezia nervilor alveolari superiori posteriori, Anestezia la foramen infraorbital, Anestezia nervului palatin mare, Anestezia nervului nazo-palatin, Anestezia nervului bucal, Anestezia nervului lingual, Anestezia nervului mental (+ incisiv), Anestezia nervului alveolar inferior (la Spina Spix), Anestezia simultană a nervilor bucal, lingual și alveolar inferior.
7. **ACCIDENTE ȘI COMPLICAȚII ÎN ANESTEZIA LOCO-REGIONALĂ. URGENTE ȘI AFECȚIUNI MEDICALE ÎN CABINETUL STOMATOLOGIC.** Psihogene, Toxice, Alergice, Complicații determinate de factorul „teren”- boli generale concomitente. Reacții Cardio-Vasculare: Angina pectorală, Infarctul miocardic acut, Șocul cardiogen, Accidentul vascular cerebral, Accidentul general hipertensiv, Aritmiile. Reacții toxice cu alterarea conștienței: Sincopa vaso-vagală (lipotimia), Convulsiile, Hipotensiunea ortostatică, Hipertensiunea arterială, Colapsul. Reacții alergice: Urticaria, Edemul Quincke, Șocul anafilactic. Reacții ale aparatului respirator (dispnee): Criza de astm bronșic, Aspirația de corpi străini, Aspirația de conținut gastric. Reacții ale sistemului endocrin: Reacții de hipoglicemie, Reacții de hiperglicemie.
8. **ANESTEZIA GENERALĂ ÎN STOMATOLOGIE.** Particularitățile anesteziei generale în stomatologie. Anestezia generală inhalatorie (pe mască, prin intubație), intravenoasă, electroanestezia. Anestezia generală combinată (generală cu miorelaxare și RMC, generală cu loco-regională, intravenoasă cu inhalatorie, electroanestezia cu altele.). indicații, contraindicații. Preanestezia. Tehnica de anestezie generală, etapele anesteziei generale. Substanțele utilizate în anestezia generală. Accidente și complicații ale anesteziei generale.
9. **EXTRACȚIA DENTARĂ. INDICAȚII, CONTRAINDICAȚII, TEHNICI GENERALE.** Indicațiile și contraindicațiile absolute și relative, etapele extracției dentare. Tehnici și instrumentar modern de extracție dentară. Patologiile de erupție a molarului III. Complicații ale erupției molarilor III.
10. **ACCIDENTELE EXTRACȚIEI DENTARE, CAUZE, PREVENȚIE, TRATAMENT.** Leziuni ale părților moi. Leziuni osoase (Fractura procesului alveolar, Fractura tuberozității, Fractura mandibulei, Leziuni ATM, Accidente sinusale). Leziuni dentare (luxația dinților vecini, fractura dinților vecini, extracția altui dinte). Leziuni nervoase. Prevenirea și managementul accidentelor extracției dentare. Complicații legate de hemoragie, Complicații ce țin de vindecarea întârziată a plăgii și infecție. Managementul complicațiilor extracției dentare.
11. **METODE CHIRURGICALE AJUTĂTOARE ÎN TRATAMENTUL ENDODONTIC.** Tratamentul conservativ chirurgical al leziunilor periapicale: chiuretajul, rezecția apicală, hemisecția, premolarizarea. Indicații, contraindicații, tehnici și metode. Complicațiile posibile.
12. **METODE CHIRURGICALE ÎN TRATAMENTUL PROTETIC.** Intervenții chirurgicale proprotetice în: mucoasa subțire, creasta gingivală balantă, fibromatoza tuberozitară, hiperplazie epitelio-conjunctivă, deficiențe ale frenurilor labiale sau linguale, bride vestibulare și paralinguale, îngustarea zonei de mucoasa fixă (adânciri de sanțuri vestibulare sau paralinguale), regularizari de

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 27/68

creastă, plastii de adiție în atrofii de creasta cu materiale osteoinductoare. Indicațiile metodelor chirurgicale proprotetice. Metode și tehnici.

13. ANTIBIOTERAPIA ÎN LEZIUNILE TRAUMATICE ȘI INFLAMATORII ALE CAVITĂȚII ORALE. Antibioterapia preventivă sau profilactică sau curativă. Indicații. Contraindicații. Dozajul medicamentelor. Rezistența organismului față de medicamente

14. INFECȚIILE PĂRȚILOR MOI ORALE ȘI MAXILO-FACIALE: generalități, etiologie, supurații periosoase – a logiilor profunde și superficiale. supurațiile lojilor superficiale; supurațiile lojilor profunde și supurațiile difuze, particularitățile proceselor infecțioase orale și maxilo-faciale la copii; - osteita și osteomielite maxilarului și mandibulei; -necroza maxilarelor; -infecțiile specifice orale și maxilo-faciale, luesul, TBC-ul, actinomicoza; -limfadenite acute și cronice.

15. AFECȚIUNI DE CAUZĂ DENTARĂ ALE SINUSURILOR MAXILARE: etiologie patogenie clinică, diagnosticul diferențiat; - comunicarea oro-sinusală; metode de plastie oro-sinusală; metode de tratament a siuzitei maxilare odontogene.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

Examinarea clinică și paraclinică a pacienților tematici (A/E -2); Efectuarea anesteziilor locale de contact (A/E-5); Efectuarea anesteziilor tronculare periferice (I/A/E-5); Elaborarea schemei de tratament a patologiilor orale, bazată pe preparate cu acțiune locală și generală (I/A); Extracții dentare tipice: -la maxilarul superior (A/E -2) - la maxilarul inferior (A/E -2); Suturarea plagilor gingivale postextractionale (A/E -10), Odontectomii molari de minte inferioari sau superiori (I/A-5); Plastia comunicării oro-sinuzale (I/A/E-2); Cura radicală în sinuzita maxilară de cauză dentară (I/A/E-5); Tratament chirurgical al complicațiilor tratamentului endodontic: Rezecții apicale (I/A-5), Hemiseccții (I/A-5), Sinusotomii cu înlăturarea corpului străin din sinusul maxilar (material de obturație (I/A-5); Frenuloplastii linguale sau labiale (I/A-5); Cura radicală a chisturilor de maxilar cu sau fără conservarea dinților (I/A-5)

Notă: E=Executare; I=Interpretare; A=Asistare

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Bucur A. Compendiu de chirurgie oro-maxilo-facială. București, 2009.
2. Burlibașa C. Chirurgie orală și maxilofacială. București: Editura medicală, 2003.
3. Rotaru A. Urgențe, riscuri și dificultăți în practica stomatologică. Cluj-Napoca: Ed. Dacia, 1992.
4. Popescu V., C.Burlibașa. Tehnici curente de chirurgie stomatologică. Cluj-Napoca, Editura Dacia, 1992.
5. Rotaru A., Băciuț G., Rotaru H. Chirurgie maxilo-facială. Cluj-Napoca: Editura „Juliu Hațieganu” 2003.
6. Baart J.A., H.S. Brand. Local Anaesthesia in Dentistry. Wiley-Blackwell, 2009
7. David MacDonald. Oral & Maxillofacial Radiology. A Diagnostic approach. Wiley-Blackwell, 2011
8. Stephen J. Stefanac, Samuel Paul Nesbit. Treatment Planning in Dentistry. 2nd edition Elsevier Mosby, 2007.
9. Бернадский Ю.И. Основы хирургической стоматологии. Киев, 1999.
10. Карапетян И. С., Губайдулин Е. Я., Цегельник Л. Н. Предраковые состояния, опухоли и опухолеподобные поражения и кисты лица, органов полости рта, челюстей и шеи. Москва, 1993.
11. Рабухина П. А., Аржанцев А. П. Стоматология и челюстно-лицевая хирургия. Атлас рентгенограмм. Москва: Ме-дицинское информационное агентство, 2002.
12. Робустова Т. Г. Хирургическая стоматология. Москва: Медицина, 1990.

FARMACOLOGIE CLINICĂ

1. FARMACOLOGIA CLINICĂ ȘI BAZELE FARMACOTERAPIEI RAȚIONALE. PROCESELE FARMACOTERAPIEI. SISTEMUL – “FORMULAR”. COMPLIANȚA. FARMACOTERAPIA BAZATĂ PE DOVEZI ÎN PRACTICA STOMATOLOGICĂ. FACTORII CE ÎMPIEDICĂ FARMACOTERAPIA RAȚIONALĂ. ROLUL FARMACOCINETICII ȘI FARMACODINAMIEI ÎN ALEGEREA RAȚIONALĂ A DOZEI ȘI A TIMPULUI DE ACȚIUNE A MEDICAMENTULUI. MONITORIZAREA FARMACOTERAPIEI. MEDICAMENTELE ȘI CALITATEA VIEȚII.

1.1 *Farmacologia clinică ca bază științifică a terapiei medicamentoase. Farmacoterapia ca disciplină.* Etapele farmacoterapiei raționale. Direcțiile cheie în farmacoterapia rațională. Importanța selectării raționale a medicamentelor și a formelor medicamentoase pentru pacientul concret. Sistemul – “Formular” . Complianța. Factorii ce afectează complianța. Factorii ce împiedică farmacoterapia rațională. Istoricul medicamentului și rolul lui în practica stomatologică. Rolul farmacoterapiei bazate pe dovezi în practica stomatologică. Importanța aspectului etic în procesul desfășurării trialurilor clinice.

1.2 *Procesul farmaceutic.* Modificarea eliberării substanței active din forma medicamentoasă.

1.3 *Procesul farmacocinetic.* Importanța particularităților individuale ale pacientului. Cauzele de deosebire între pacienți. Deosebirile farmacocinetice.

1.4 *Procesul farmacodinamic.* Importanța relației doza-efect în terapia medicamentoasă.

1.5 *Procesul terapeutic.* Translarea efectului farmacologic al medicamentului în efect terapeutic. Interacțiunea dintre medicament și proces patologic. Translarea efectului farmacologic al medicamentului în efect terapeutic în farmacoterapia de lungă durată. Efectul farmacoterapeutic și adaptarea.

1.5 *Monitorizarea farmacoterapiei.* Monitorizarea efectului terapeutic al medicamentului. Monitorizarea farmacoterapeutică individuală. Medicamentele și calitatea vieții.

2. FARMACOTERAPIA RAȚIONALĂ A PACIENTELOR CU AFECȚIUNI STOMATOLOGICE ÎN PERIOADA FERTILITĂȚII, SARCINII ȘI ALĂPTĂRII.

MODIFICĂRI FARMACOCINETICE ȘI FARMACODINAMICE LA COPII ȘI GERIATRICI. PRINCIPII DE FARMACOTERAPIE RAȚIONALĂ A PACIENȚILOR STOMATOLOGICI PEDIATRICI ȘI GERIATRICI.

2.1 Clasificarea medicamentelor folosite în practica stomatologică după gradul lor de risc în sarcină. Particularitățile acțiunii substanțelor medicamentoase în dependență de perioada sarcinii în care a fost folosit medicamentul. Factorii de risc tipici pentru embrion, făt și nou-născut la folosirea anumitor substanțe medicamentoase în timpul sarcinii.

2.2 Plante medicinale și fitopreparate contraindicate în sarcină.

2.3 Terapia medicamentoasă în perioada alăptării și particularitățile farmacologiei clinice.

Principalele medicamente utilizate în stomatologie cu potențial de risc în perioada alăptării.

2.4 Principii generale de farmacogeriatric. Modificările farmacocinetice ale medicamentelor la geriatrici. Modificările farmacodinamice ale medicamentelor cauzate de vârstă. Reacțiile adverse și efectele secundare specifice pacienților geriatrici. Medicamentele administrate cu prudență sporită la vârstnici.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 29/68

Medicamentele care produc efecte grave la vârstnici, recomandate de

OMS a fi evitate. Indicații și precauții privind administrarea unor medicamente pacienților geriatrici. Farmacoterapia rațională în practica stomatologică geriatrică. Alegerea rațională a medicamentelor din principalele grupe de preparate medicamentoase. Interacțiunile medicamentoase în practica geriatrică. Complanța în geriatrie. Reguli generale de prescriere a medicamentelor în geriatrie. Evitarea prescrierii în cascadă.

2.5 Particularitățile administrării medicamentelor la copii. Principii farmacocinetice la copii și relevanța lor clinică. Aspecte legate de căile de administrare și formele de livrare. Interacțiunile medicamentoase. Complanța și monitorizarea terapiei medicamentoase în afecțiunile stomatologice la copii. Particularitățile reacțiilor adverse la copii.

***3. FARMACOLOGIA CLINICĂ A ANESTEZICELOR LOCALE FOLOSITE ÎN STOMATOLOGIE. PRINCIPIILE UTILIZĂRII RAȚIONALE A ANESTEZICELOR LOCALE ÎN PRACTICA STOMATOLOGICĂ.**

3.1 Farmacologia clinică anestezielor locale (Articaina, Prilocaina, Benzocaina, Lidocaina, Mepivacaina, Bupivacaina, Ropivacaina, Etidocaina, Oxibuprocaina, Proparacaina ș.a.). Mecanismul de acțiune al anestezielor locale. Influența structurii asupra activității (Puterea. Începutul acțiunii. Tahifilaxia.

Durata acțiunii). Farmacocinetica anestezielor locale.

Farmacodinamia anestezielor locale. Acțiunea anestezielor locale folosite în stomatologie asupra organismului (sistemul cardiovascular, sistemul respirator, SNC, sistemul imun, musculatura striată ș.a.).

3.2 Principiile utilizării raționale a anestezielor locale în practica stomatologică.

Selectarea anestezielor locale după categorii de pacienți (femei însărcinate sau care alăptează, copii sau geriatrici). Alegerea anestezielor locale pentru pacienții stomatologi cu boli asociate. Principiile de dozare. Reacțiile adverse și interacțiunile medicamentoase cauzate de anestezicele locale.

3.3 Opțiuni terapeutice în caz de supradozare și reacții adverse.

***4. ANALGEZICELE. MEDICAȚIA ANTIINFLAMATOARE. PARTICULARITĂȚILE FARMACOTERAPIEI RAȚIONALE A PACIENȚILOR STOMATOLOGICI CU SINDROM ALGIC ȘI PROCESE INFLAMATORII.**

4.1. Medicația analgezică.

Farmacologia clinică a analgezicelor opioide. Mecanismul de acțiune. Principiile de utilizare și dozare în sindromul algic. Contraindicații. Reacții adverse. Interacțiunile medicamentoase.

Farmacologia clinică a analgezicelor neopioide. Mecanismul de acțiune. Principiile de utilizare și dozare în sindromul algic. Contraindicații. Reacții adverse. Interacțiunile medicamentoase.

4.2. Particularitățile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu sindrom algic.

Complexul regional în sindromul algic. Terapia medicamentoasă a durerii în stomatologie. Particularitățile anesteziei generale în stomatologie. Selectarea analgezicelor în dependență de gradul lor de eficacitate. Trialurile clinice și rolul medicinei bazate pe dovezi în farmacoterapia rațională a pacienților stomatologici cu sindrom algic. Măsurarea clinică a durerii și analgezia controlată de pacient.

4.3. Medicația antiinflamatorie.

Antiinflamatoarele nesteroidiene ce infibă mai efectiv COX-1. Antiinflamatoarele nesteroidiene ce inhibă selectiv COX-2. Farmacologia clinică a antiinflamatoarelor nesteroidiene ce inhibă evident atât COX-1 cât și COX-2. Farmacologia clinică a antiinflamatoarelor steroidiene utilizate în stomatologie.

4.4. Particularitățile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu afecțiuni inflamatorii. Alegerea potrivită a medicamentului pentru diferite categorii de pacienți: geriatrici, copii, femei însărcinate sau care alăptează; cu afecțiuni cardio-vasculare, gastro-intestinale, diabet zaharat, ș.a.. Combinarea rațională a

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 30/68

medicației antiinflamatorii cu alte medicamente. Rolul cronoterapiei în tratamentul cu antiinflamatoare nesteroidiene și steroidiene.

***5. MEDICAȚIA ANTISEPTICĂ. FARMACOLOGIA CLINICĂ A ANTIBIOTICELOR ȘI A ALTOR CHIMIOTERAPICE CU EFECT ANTIBACTERIAN. PRINCIPIILE FARMACOTERAPIEI RAȚIONALE A PACIENȚILOR STOMATOLOGICI CU INFECȚII CAUZATE DE BACTERII.**

5.1 Antisepticele.

Particularitățile farmacologiei clinice în terapia medicamentoasă cu antiseptice.

5.2 Antibiotice cu structură β -lactamică – tradiționale.

Penicilinele naturale și semisintetice (izoxazolilpeniciline, aminopeniciline, carboxipeniciline, ureidopeniciline ș.a.). Peniciline inhibitor protejate. Farmacologia clinică a cefalosporinelor de generația I-a, II-a, III-a și IV-a.

5.3 Antibiotice cu structură β -lactamică – netradiționale.

Penemele (faropenem, retipenem, ș.a.). Carbapenemele (imipenem, meropenem, panipenem, biapenem, lenapenem ș.a.). Monobactamele (aztreonam, carumonam, tigemonam). Beta lactame netradiționale utilizate terapeutic ca inhibitori de beta lactamază (acid clavulanic, sulbactamă, tazobactamă).

5.4 Macrolidele. Lincosamidele, Aminoglicozidele, Polimixinele, Tetraciclonele și cloramfenicolul, Glicopeptidele și alte grupe de antibiotice.

5.5 Chimioterapicele cu structură diversă

Farmacologia clinică a sulfamidelor și aspecte de farmacoterapie rațională. Chinolonele, derivații de nitroimidazol, nitrofurantoina și rolul lor în terapia afecțiunilor stomatologice.

5.6 Principiile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu infecții bacteriene.

Selectarea antibioticelor de elecție și de alternativă în diferite afecțiuni stomatologice cauzate de bacterii. Tratamentul combinat cu antibiotice. Extinderea spectrului antimicrobial. Rezistență la antibiotice și prevenirea ei. Particularitățile utilizării antibioticelor la diferite grupe de pacienți.

Selectarea antibioticelor pentru pacienții stomatologici cu boli asociate.

Tratamentul infecțiilor mixte. Efectul post-antibiotic. Reacții adverse cauzate de antibiotice. Folosirea inapropiată a antibioticelor. Interacțiunile antibioticelor cu alte medicamente și cu produsele alimentare. Importanța monitorizării rezultatelor tratamentului cu antibiotice.

Categoriile de pacienți candidați pentru profilaxie cu antibiotice și metodele de profilaxie folosite în practica stomatologică.

***6. FARMACOLOGIA CLINICĂ A MEDICAȚIEI ANTIFUNGICE ȘI ANTIVIRALE.**

PARTICULARITĂȚILE FARMACOTERAPIEI RAȚIONALE A PACIENȚILOR STOMATOLOGICI CU AFECȚIUNI CAUZATE DE FUNGI ȘI VIRUSURI.

6.1 Farmacologia clinică a medicamentelor active în micoze și în viroze.

Farmacologia clinică a medicației antimicotice folosite în stomatologie.

Farmacologia clinică a medicamentelor cu acțiune antivirală utilizate în practica stomatologică.

6.2 Particularitățile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu patologii cauzate de fungi.

Selectarea medicamentelor de primă linie și alternativă în dependență de agent patogen, categorie de pacienți și boli asociate. Opțiuni ale medicinei bazate pe dovezi în farmacoterapia rațională a pacienților stomatologici cu infecții micotice.

6.3 Principiile farmacoterapiei raționale ale pacienților stomatologici cu infecții virale. Selectarea medicamentelor de primă linie și alternativă în dependență de agent patogen, categorie de pacienți și boli asociate. Opțiuni ale medicinei bazate pe dovezi în farmacoterapia rațională a pacienților stomatologici cu infecții virale. Rolul interacțiunilor medicamentoase în farmacoterapia rațională cu antivirale.

***7. MEDICAȚIA ANTIEMETICĂ ȘI PRINCIPIILE DE UTILIZARE RAȚIONALĂ ÎN STOMATOLOGIE. FARMACOLOGIA CLINICĂ A ANTIHISTAMINICELOR ȘI A ALTOR MEDICAMENTE CU EFECT ANTIALERGIC ȘI IMUNOMODULATOR.**

PARTICULARITĂȚILE FARMACOTERAPIEI RAȚIONALE A PACIENȚILOR STOMATOLOGICI CU REACȚII ALERGICE ȘI DEREGLĂRI IMUNE.

7.1. Medicația antiemetică.

Medicamente cu efect anticolinergic. Medicamente cu efect antihistaminic ca antiemetice. Antiemeticele antisero-tonergice, ce antagonizează receptorii 5-HT-3 (dolansetron, granisetron, ondansetron, palonosetron, ramosetron). Antiemetice ce antagonizează receptorii dopaminici centrali (domperidon, metoclopramida

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 31/68

). Fenotiazinele ca antiemetice (clorpromazina, flufenazina, perfenazina, proclorperazina ș.a.) .

7.2. Principii de utilizare rațională a antiemeticelor în stomatologie.

Selectarea antiemeticelor în stomatologie după categorii de pacienți și boli asociate.

7.3. Farmacologia clinică a medicației antialergice.

Farmacologia clinică a glucocorticoizilor ca medicație antialergică. Antihistaminicele de generația I-

a. Farmacologia clinică a antihistaminicelor de generația a II-a (loratadina, acrivastina, cetirizina, ebastina ș.a.) și a III-a (fexofenadina, desloratadina, norastemizol). Farmacologia clinică a medicamentelor cu proprietăți antihistaminice și antiserotonice (dimebon, setastin, ciproheptadină).

7.4. Imunomodulatorii.

Farmacologia clinică a substanțelor medicamentoase ce inhibă procesele imune ale organismului, (imunosupresivele). Imunodeficiențele în stomatologie și farmacologia clinică a medicației imunostimulatoare.

7.5. Particularitățile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu patologii alergice și dereglări imune. Farmacoterapia rațională a pacienților cu șoc anafilactic.

***8.FARMACOLOGIA CLINICĂ A MEDICAȚIEI HEMOSTATICE. FARMACOLOGIA CLINICĂ A PREPARATELOR CE REGLEAZĂ METABOLISMUL FOSFORO-CALCIC. PRINCIPIILE FARMACOTERAPIEI RAȚIONALE A PACIENȚILOR STOMATOLOGICI CU HEMORAGII ȘI DEREGLĂRI ALE METABOLISMULUI FOSFORO-CALCIC.**

8.1 Farmacologia clinică a preparatelor ce reglează metabolismul fosforo-calcic. Preparatele ce conțin calciu. Preparatele combinate. Paratireoidina. Calcitonina. Vit.-D. Biofosfonații (alendronat, rizedronat). Ipriflavona (osteofin) ș.a..

8.2 Farmacologia clinică a medicației hemostatice.

Substanțele medicamentoase ce stimulează agregarea și adezia plachetară. Medicamentele ce măresc formarea trombilor fibrinici. Substanțele medicamentoase ce inhibă sistemul fibrinolitic.

8.3. Hemostaticile utilizate local.

8.4. Substanțele adezive. Substanțe ce conțin collagen (Instat). Substanțe ce conțin celuloză (Oxigel). Spumă ce conține gelatină (Gelfoam). Vasopresina. Trombina ș.a.. Hemostaticile pentru utilizare sistemică. Preparatele vitaminei-K. Acidul tranexamic și aminocaproic. Desmopresina. Aprotinina. Etamsilatul. Estrogenii conjugați ș.a.. Terapia de substituție cu factori -VII-a, VIII, IX recombițați ai coagulării ș.a..

8.5. Principiile farmacoterapiei raționale a pacienților stomatologici cu hemoragii și dereglări ale metabolismului fosforo - calcic.

Alegerea rațională a hemostaticelor pentru anumite categorii de bolnavi și pentru pacienții stomatologici cu boli asociate.

9. INTERACȚIUNILE MEDICAMENTOASE. INTERACȚIUNEA MEDICAMENTELOR CU PLANTE MEDICINALE (PRINCIPII ȘI OPȚIUNI DE FITOTERAPIE RAȚIONALĂ ÎN PRACTICA STOMATOLOGICĂ). INTERACȚIUNEA MEDICAMENTELOR CU PRODUSELE ALIMENTARE.

9.1. Interacțiunile medicamentoase . Interacțiunile medicamentoase de ordin farmaceutic. Interacțiunile medicamentoase de ordin farmacocinetic. Interacțiunile medicamentoase de ordin farmacodinamic. Procesul interacțiunii medicamentoase cu importanță clinică majoră pentru specialitatea stomatologică.

9.2. Interacțiuni medicamente-produse de natură vegetală.

Principii și opțiuni de fitoterapie rațională în practica stomatologică.

9.3. Interacțiunile medicamentelor cu produsele alimentare.

10. REACȚIILE ADVERSE CAUZATE DE MEDICAMENTELE FRECVENT UTILIZATE ÎN PRACTICA STOMATOLOGICĂ.

DISCROMIILE DENTARE CAUZATE DE MEDICAMENTE. AFECȚIUNI STOMATOLOGICE CAUZATE DE MEDICAMENTE. COLOCVIU.

10.1. Reacțiile adverse cauzate de medicamentele frecvent utilizate în practica stomatologică. Incidența. Clasificarea reacțiilor adverse. Efectele selective ale medicamentelor asupra diferitor organe și sisteme. Modul de prevenire a reacțiilor adverse.

10.2. Discromiile dentare cauzate de medicamente.

Grupe de medicamente aranjate după caracterul coloristic. Modalități de prevenire și de tratament.

10.3. Afecțiuni stomatologice cauzate de medicamente.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 32/68

COLOCVIU.

Adnotare

Pentru fiecare din temele speciale (numărul căreia este notat prin - *) pregătirea materialului va include obligatoriu următoarele componente: farmacocinetica, farmacodinamia, posologia, indicații, contraindicații, reacții adverse, interacțiuni medicamentoase, modificarea testelor de laborator.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

	Deprinderi practice	Nivelul însușirii	Volumul
1	A alege grupele de medicamente potrivite conectând proprietățile acestoracupacientul stomatologic ce trebuie tratat.	A, E	4
2	A selecta rațional medicamentele de elecție și de alternativă pentru pacientul stomatologic concret.	E	5
3	A alege rațional medicamentele potrivite având în vedere substanța activă,forma farmaceutică, modul de administrare, timpul de instalare și durata efectului.	E	4
4	A alege și a doza rațional medicamentele în dependență de bioritm, cost șiboli concomitente.	A	2
5	A aplica în practică metodele de apreciere și măsurare a complianței.	E	2
6	A selecta rațional medicamentul, forma farmaceutică și doza pentru pacientele stomatologice aflate în perioada fertilității, sarcinii sau alaptării,cât și pentru pacientele aflate în perioada climacterică sau geriatrică.	A	5
7	A cunoaște prescrierea practică a medicamentelor sub formă de rețetă,rieșind din raportul beneficiu/risc, forma farmaceutică, cantitatea de prescris.	E	4
8	A aplica practic rezultatele recente ale „Farmacoterapiei bazate pedovezi„la pacienții stomatologici în Endodonție.	D, E	3
9	A putea determina dacă medicamentul cauzează dificultăți în măsurarea și interpretarea clinică a evidenței terapeutice sau a efectului toxic.	D, I	2
10	Cunoașterea incompatibilităților medicamentoase de importanță majoră în Stomatologie. Combinarea medicamentelor pentru a obține efecte beneficesi opțiuni de farmacoterapie rațională.	D, A	4
11	Cunoașterea strategiei terapeutice în cazul supradozării cu medicamenteutilizate în Stomatologie.	D	4
12	Efectuarea și aprecierea răspunsului probei de hipersensibilitate a organismului la medicament în scopul prevenirii reacției alergice de tipanafilactic.	A, I	2
13	Aprecierea modificărilor testelor de laborator sub acțiunea medicamentelor folosite în Endodonție.	I	3

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 33/68

14	A cunoaște polimorfismul genetic pentru medicamentele folosite în Stomatologie pentru a preveni riscurile și dezavantajele.	D	2
15	Determinarea influenței medicamentelor asupra calității vieții pacienței în Stomatologie.	D, E	3

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Andrea Coman Farmacologie pentru medicina dentară. Edit.-All .Medicina umană.-2014
2. Manual de Farmacoterapie. Barbara G. Wells, Joseph T. DiPiro, Terry L. Schwinghammer, Cecily V. DiPiro Coordonatorul ediției în limba română: Adina Popa. Editura Prior, 2019, pp.1008.
3. Antibiotic Essentials 16th edition, Cheston B. Cunha, Burke A., Jaypee Medical Publishers-2019, pp.852.
4. Antibiotics Simplufied. Jason C. Gallagher, Conan MacDougall. 4th edition, Jones and Bartlett Ed., 2018, pp. 352.
5. Basic and Clinical Pharmacology. Bertram G. Katzung, Anthony J. Trevor 14th edition. International edition. Mc Graw Hill Educ., LANGE New York, London, 2018.
6. Brocklehurst's Textbook of Geriatric Medicine and Gerontology, Fillit H.M., RockWood K., Young J.B 8th edition, Elsevier-2017, pp.1168.
7. Clinical Pharmacology. Brown M.J., Sharma P.J., Fraz Mir., Bennet P.N., 12th edition. Elsevier, 2018, pp.720.
8. Clinical Pharmacology: Current Topics and Case Studies. Marcus Muller, Springer, 2019.
9. Clinical Pharmacology, Therapeutics and Prescribing. Kerry Layne and Albert Ferro. CRC Press, UK, London, 2020, pp.248.
10. GOODMAN AND GILMAN The Pharmacological Basis of Therapeutics. 13th edition, Mc Graw Hill Education Medical, 2018.
11. Dumitriu Horia T. Tratat de Paradontologie. Editura -Viața Medicală Românească, 2015.
12. Drug Facts and Comparisons-2017, Edit. Wolters Kluwer-2017, pp.4152.
13. Drugs for Pregnant and Lactating Women. Carl P. Weiner. 3rd edition, Elsevier, 2018, pp.1170.
14. Drugs Pregnancy and Lactation. Briggs Gerald. Lippincott Williams Wilkins, 11th edition, 2017, pp.1648.
15. Essential of Medical Pharmacology. KD Tripathi, 8th edition, Jaypee Medical Publishers, 2018, pp. 1080.
16. JohnA.Yageila,F.J.Dowd,B.Jonson.Pharmacology and Terapeutics for Dentistry.Mosby Elsevier-2011.
17. Mitchell D., Mitchell L. Oxford Handbook of Clinical Dentistry.sixst edition.Oxford University Press-2014.
18. Pharmacoterapy Casebook. A Pacient-Focused Approach. Terry L. Schwinghammer, Julia M. Koehler, Jill S. Borchert, Douglas Slain, Sharon K. Park, 10th edition, Mc Graw Hill Education, 2017.
19. Pharmacoterapy. A Phatophysilogic approach. Joseph T. Dipiro, Gary C. Yee, Michael Posey Stuart T. Haines, Thomas D. Nolin, Vicki Ellingrod, 11th edition. Mc Graw Hill Education, 2020.
20. Stockley's Drug Interaction. Claire L. Preston, 12th edition, Pharmaceutical Press, 2019.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 34/68	

21. Tratat de Endodonție. Iiescu Andrei.,Vol-1 și 2-i , Editura-Medicală-2014.
22. Антимикробная терапия по Джею Сэнфорду. Перевод с англ., Изд. Гранат-2016 г., сс 288.
23. ГРИЦУК С.Ф. Анестезия и интенсивная терапия в стоматологии .Библиотека брака специалиста .Изд. ГЭОТАР_Медиа -2014 г.
24. ЛЕКАРСТВЕННЫЕ СРЕДСТВА В СТОМАТОЛОГИИ. Изд.-Медиц.Литература-2013г.
25. Мартов В.Ю.,Окороков А.Н. Лекарственные средства в практике врача. Изд Мед. Литература, Москва, 2016 г.
26. Энциклопедия взаимодействий лекарственных препаратов. РЛС ,вып.-21 Под ред. Вышковского Г.Л. И Лобановой Е.Г., изд. Веданта, Москва — 2015. г., сс.1360
27. Рациональная антимикробная фармакотерапия. Под ред. Яковлева С.В., Москва. Издательство «Литтерра», 2015 г., сс 1040.
28. Избранные лекции по клинической фармакологии. Под ред. Белоусов Ю.Б., изд. МИА (Медицинское Информационное Агенство), 2016 г., сс 584
29. Рациональная Фармакотерапия Стоматологических заболеваний. Изд. «Литтерра », Москва , 2006 г.
30. Справочник Видаль, Лекарственные препараты в России, изд. Видаль Рус., Москва — 2017 г., сс 1240.
31. Применение Нестероидных Противовоспалительных препаратов для лечения стоматологических заболеваний. Изд. МЕД пресс-информ-2011 г.
32. Яковлев В.П. Яковлев С.В. Рациональная антимикробная фармакотерапия. Москва. Изд.-2-е, Издательство „Литтерра ” 2015 г.

FIZIOPATOLOGIE

1. INTRODUCERE ÎN FIZIOPATOLOGIE CLINICĂ. NOZOLOGIA GENERALA SI SPECIALA ALE AFECTIUNILOR OFTALMOLOGICE. REACTIVITATEA ORGANISMULUI. REACTIVITATEA STRUCTURILOR DESMODENTALE IN DIVERSE PATOLOGII.

Etiologie generală. Cauzele și condițiile originii bolii. Caracteristica generală a cauzelor și condițiilor. Clasificarea. Rolul în apariția și evoluția bolii. Patogeneza generală. Rolul cauzei în evoluția bolii. Leziunile structurale și dereglările funcționale ca substrat material al bolilor. Clasificarea leziunilor. Relațiile dialectice dintre leziunile structurale și dereglările funcționale în afecțiunile oculare. Relațiile dialectice dintre leziunile locale și generale. Relațiile de cauză și efect în patogeneza. Noțiune de lanț patogenetic. Veriga principală a patogenezei. Cercul vicios. Rolul reactivității organismului în evoluția bolii. Reacțiile de adaptare, compensare, protecție și reparație și rolul în patogenie. Interrelațiile dialectice dintre leziuni și reacțiile organismului în patogenie. Principiile patogenetice de restabilire a funcțiilor pierdute în procesul digestiei bucale. Reactivitatea organismului se manifestă prin *reacții* – acte elementare ale organismului suscitade atât de acțiunea factorilor patogeni, cât și de cei fiziologici. Boala ca o *rezultanta a interacțiunii factorului nociv cu organismul* viu reactiv. Componentele patologice distructive și fenomene fiziologice orientate spre restabilirea homeostaziei dereglate. Tipurile reactivității - *reactivitatea de specie, de grup sau rasă, reactivitate de sex, vârstă ș.a.* Reactivitatea la diferit nivel de organizare biologică: molecule, organite celulare, celule, țesuturi, organe și sisteme ale organismului pluricelular. Raspunsul tipic al organitelor celulare (multiplicarea, excitația,

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 35/68

secreția, excreția, contracția, fagocitoza, apoptoza, modificările vitezei de regenerare a țesuturilor, a respirației celulare ș.a.)

2. PROCESELE PATOLOGICE TIPICE CELULARE: DISTROFII, NECROZA, APOPTOZA ÎN ȚESUTURILE ORGANELOR CAVITATII BUCALE.

Dereglarea proceselor metabolice celulare. Distrofiile parenchimotoase. Distrofiile proteice. Distrofiile lipidice. Distrofiile glucidice. Modificările morfologice, biochimice și funcțiilor celulei. Patogenia dismetabolismelor celulare în dereglări discirculatorii și în dismetabolisme generale: hiperglicemi hipoglicemie, inanție, hiperlipidemii alimentare, de transport și de retenție.

Noțiunile de apoptoză, factor apoptogen intrinsec și extrinsec, pozitiv și negativ, boli degenerative și proliferative. Factorii apoptogeni intrinseci și extrinseci, pozitivi și negativi, mecanismul inițierii, executării și finalizării apoptozei, procesele biochimice în apoptoză, manifestările structurale ale apoptozei. Lanțul patogenetic integral al apoptozei la acțiunea factorilor extrinseci (TNFalfa) și intrinseci (citocromul C). Apoptoză în explicarea patogeniei bolilor proliferative (tumori) și degenerative ale globilor oculari.

Noțiunile de necroză, necrobioză, moarte fiziologică și patologică, factori tanatogeni. Perioadele necrozei: boală celulară, agonie celulară, moarte celulară, perioada postmortem. Modificările biochimice, funcționale și structurale în celulă pe parcursul muririi. Lanțul patogenetic al morții celulei la acțiunea diferitor factori patogeni. Reactivitatea tisulară: hipo- și hiperplazie, hipo- și hipertrofie.

Reactivitatea la nivel de organ prin modificarea funcției specifice, a trofice, metabolismului, circulației sanguine ș.a.

3. FIZIOPATOLOGIA MICROCIRCULAȚIEI. DEREGLĂRI MICROCIRCULATORII ÎN STRUCTURILE OCHIULUI: HIPEREMIE ARTERIALĂ ȘI VANOASĂ, ISCHEMIE, STAZA.

Noțiunile de Hiperemie arterială, venoasă, ischemie, stază sanguină, embolie, tromboză, Mecanismele patogenetice, Manifestările locale. Impactul lor asupra funcționării organelor, inclusiv în structurile aparatului desmodental. Principiile de tratament patogenetic pentru hiperemia arterială, venoasă, ischemie, stază sanguină, embolie, tromboză.

4. FIZIOPATOLOGIA INFLAMAȚIEI. PARTICULARITĂȚILE PROCESULUI INFLAMATOR ÎN ȚESUTURILE DESMO-DENTAL.

Inflamația. Definiția. Esența biologică. Exteriorizarea. Perioadele inflamației. Alterația primară și secundară. Rolul citokinelor pro- și antiinflamatoare în evoluția inflamației. Mediatorii inflamației și rolul lor în evoluția inflamației. Mediatori celulari și plasmatici. Efectele biologice și importanța mediatorilor în patogenia inflamației. Reacțiile vasculare. Exsudația. Mecanismele. Particularitățile organospecifice. Emigrarea leucocitelor. Fagocitoza. Proliferarea. Regenerarea. Mecanismele.

Modificările generale din organism în inflamație. Mecanismele. Importanța diagnostică.

Investigațiile de laborator și teste pentru evaluarea procesului inflamator. Răspunsul fazei acute. Importanța biologică. Particularitățile inflamației în alveola dentară, pulpa, gingie.

5. PROCESE ALERGICE ÎN PATOLOGIA APARATULUI STOMATOLOGIC. IMUNODEFICIENȚELE. ROLUL ÎN PATOLOGIA ORGANELOR CAVITATII BUCALE.

Hipersensibilitatea de tip imediat și întârziat. Reacții alergice de tip I,II,III,IV și V. Antigenele oculare (primare native și achiziționate). Particularitățile. Mecanismele de leziune. Principii de diagnosticare. Conjunctivita alergica. Sindromul Sjogren. Etiologia. Patogenia. Manifestările. Consecințele Șocul anafilactic provocat de medicamentele utilizate în practica stomatologului. Etiologie. Patogenie. Principiile de tratament patogenetic. Consecințele. Autoimunitatea. Autoantigenele tisulare. Procese autoimune în țesuturile desmodentale..

Imunodeficiențele ereditare și dobândite de tip umoral, celular și mixt. Manifestările imunodeficiențelor în țesuturile oculare. Imunodeficiențe locale: insuficiența de lizozim, imunoglobuline secretorii A, insuficiența imuna de tip celular.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 36/68

6. FIZIOPATOLOGIA HEMOSTAZEL. PROCESE HIPO- ȘI HIPERCOAGULANTE ÎN PRACTICA STOMATOLOGICA.

Hemostaza primara Mecanismul vascular. Adeziunea și agregarea plachetara. Teste de explorare a hemostazei primare .*Hemostaza secundară* . Mecanismul plasmatic sau coagularea fermentativă propriu – zisă (*calea extrinsecă și intrinsecă*). Etapele principale ale transformării fibrinogenului în fibrină: formarea monomerilor de fibrină; polimerizarea monomerilor de fibrină; stabilizarea polimerului de fibrina; sinereza și retracția chiagului. Teste de explorare a hemostazei secundare: timpului plasmatic; trombotoplastinoformării prin mecanism intrinsec; trombinoformării prin mecanismul extrinsec de activare a protrombinei; fibrinoformării.

Sistemul anticoagulant. *Anticoagulanții primari sau circulanți* (Antitrombinele I, II, III, IV, și produșii degradării fibrinei (PDF). *Antifactorii V, VII, VIII, IX, X, XI, XII XIII* etc.

Mecanismele sindromului trombotic și stării de hipercoagulabilitate. Etiologia, patogenia, consecințele. Indicii caracteristici pentru starea de pretromboză.

b. Sindroame hemoragice determinate de micșorarea numărului de plachete sau de modificări calitative ale acestora (*trombocitopenii și trombocitopatii*); c. Sindroame hemoragice apărute ca rezultat al curenței de factori ai coagulării, (*coagulopatii*); d. Sindroame hemoragice determinate de activarea exagerată a sistemului anticoagulant; e. Sindroame hemoragice datorite activării exagerate a sistemului fibrinolitik (*sindroame fibrinolitice*).

7. PATOGENIA MODIFICĂRILOR APARATULUI STOMATOGNAT ÎN AFECȚIUNILE ENDOCRINE. PARODONTITA DIABETICA.

Dereglările funcției secretorii ale glandelor endocrine periferice. Hipersecreția și hiposecreția hormonilor glucocorticoizi. Hipersecreția și hiposecreția catecolaminelor. Etiologia. Patogenia. Manifestările în organe și sisteme și cele bucodentare. Hipersecreția și hiposecreția hormonilor tiroidieni. Patogenia. Manifestările, Hiposecreția insulinei. Patogenia. Manifestările generale și locale. Parodontita diabetica. Patogenia. Manifestările.

8. FIZIOPATOLOGIA DURERII. SISTEMUL NOCICEPTIV SI ANTINOCICEPTIV ÎN STRUCTURILE DESMODENTALE.

Dereglările funcției neuronului: a electrogenezei și formării potențialului de repaos. Dereglările excitabilității neuronului. Inhibiția depolarizantă. Dereglările transmiterii transsinaptice – sinaptopatologia. Dereglările proceselor de sinteză, depozitare, eliberare, degradare și recaptare a neurotransmiterilor. Leziunile structurilor postsinaptice și a interacțiunii cu neurotransmiterii. Dereglările funcției recepției senzitive. Dereglările funcției sistemului nociceptiv-antinociceptiv și a recepției nocigene. Durerea. Mecanismele fiziologice. Durerea trigeminală. Particularitățile în organele cavității bucale. Dereglările funcțiilor organelor și sistemelor în durere. Reacțiile sistemului antinociceptiv. Anestezia, hipoestezia, hiperestezia, parestezia. Dereglările funcției sistemului nervos vegetativ. Vagotonia, simpaticotonia.

9. PROCESELE PATOLOGICE ÎN SISTEMUL HEMATOPOETIC.

Etiologia, patogenia, manifestările și tabloul hematologic al eritrocitozelor primare și secundare, absolute și relative; anemiilor hiporegenerative, posthemoragice acute și cronice, fierodericitare, B12-folievodeficitare, hemolitice congenitale, achiziționate. Hematopoieza în normă și patologie. Să cunoască mecanismele hemolizei fiziologice și patologice intracelulare și intravasculare; biochimia metabolismului bilirubinei în normă și în anemiile hemolitice. Hemograma în eritrocitoze primare și secundare, absolute și relative; anemii hiporegenerative, posthemoragice acute și cronice, fierodericitare, B12-folievodeficitare, hemolitice congenitale, achiziționate.

Noțiunile de leucocitoze absolute și relative, neutrofilie, eozinofilie, limfocitoză și monocitoză. Noțiunile de leucopenii absolute și relative, neutropenie, eozinopenie, agranulocitoză, limfocitopenie. Noțiunile de hemoblastoze, leucemii acute și cronice, limfoame. Etiologia. Patogenia. Tabloul hematologic. Etiologia, patogenia, manifestările și tabloul hematologic al leucocitozelor absolute și relative, neutrofiliei, eozinofiliei,

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 37/68

limfocitozei și monocitozei. Etiologia, patogenia, manifestările și tabloul hematologic al leucopeniilor absolute și relative, neutropeniei, eozinopeniei, agranulocitozei, limfocitopeniei. Etiologia, patogenia, manifestările și tabloul hematologic al dereglărilor proliferative în organele hematopoietice: hemoblastoze, leucemii acute și cronice, limfoame.

10. IMPACTUL DISFUNȚIEI APARATULUI STOMATOGNAT ASUPRA DIGESTIEI.

Corelațiile dintre modificările organelor cavității bucale și schimbările generale ale organismului, deoarece acestea vor determina eficacitatea tratamentului patogenetic. Procesele patologice din diverse organe și sisteme de organe cu impact asupra mucoasei bucale și a țesuturilor parodontiului etc, și vice versa – procesele patologice din cavitatea bucală cu impact asupra digestiei. Conceptul de boală de focar dentar. Teoriile. Rolul reactivității organismului în apariția proceselor patologice în organele cavității bucale. Rezistența specifică și nespecifică a organelor cavității bucale. Imunodeficiențele locale în cavitatea bucală. Barierele naturale. Sistemul fagocitar local. Sistemul complementului. Caracteristica generală. Impactul asupra evoluției afecțiunilor organelor cavității bucale. Rolul microflorei bucale în etiologia și patogenia afecțiunilor bucale. Rolul mecanismelor protective în patogenia afecțiunilor bucale.

Modificarea dirijată a reactivității și rezistenței organismului ca metodă de profilaxie și tratament a bolilor stomatologice. Procesele patologice dentare cu impact asupra organelor digestive. Tulburările secreției gastrice și corelația lor cu secreția salivăriei. Corelația dintre patologia tractului gastro-intestinal și starea cavității bucale.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

Tema Nr.	Deprinderi practice	Nivelul însușirii	Volumul
1	1.1 . Să poată deosebi cauza bolii și condiția bolii 1.2 . Să comenteze rolul leziunii în mecanismul bolii, corelațiilor cauză-efect, cercului vicios, în evoluția procesului patologic sau a bolii 1.3 . Să demonstreze rolul verigii patogenetice principale în diferite afecțiuni ale structurilor oftalmice 1.4 . Să comenteze căile de generalizare a procesului local 1.5 . Să demonstreze rolul mecanismelor sanogenetice primare și secundare în evoluția bolii. 1.6 . Să aplice cunoștințele despre rezistența specifică și nespecifică a organelor din regiunea oculară 1.7 Să aplice cunoștințele la alte discipline. 1.8 Să dezvolte opinii proprii referitor la veriga patogenetică principală, cerc vicios, mecanismele de sanogeneză	D, I	10
2	2.1. Să poată defini noțiunile de leziune celulară, distrofie, apoptoză, necroză, regenerare patologică, cancerizare. 2.2. Să cunoască mecanismele leziunilor membranelor celulare și impactul lor asupra funcționării celulei 2.3. Să cunoască mecanismele leziunilor celulare și impactul lor asupra funcționării ochiului. 3.1. Să demonstreze rolul verigei patogenetice principale în evoluția procesului patologic la dereglarea funcției mitocondriei, lizozomilor, nucleului, reticulului plasmatic. 3.2. Să comenteze rolul leziunilor celulare în mecanismele de apariție a distrofiei, necrozei, apoptozei. 3.3. Să aplice consecințele leziunilor celulare pentru estimarea proceselor patologice localizate în organe. 3.4. Să demonstreze deosebirile dintre apoptoză și necroză	D, I	8

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 38/68

	2.4. Să aplice cunoștințele pentru argumentarea tratamentului patogenetic		
3	<p>3.1. Să definească noțiunile de Hiperemie arterială, venoasă, ischemie, stază sanguină, embolie, tromboză, inflamație, alergii, autoalergie, șoc anafilactic.</p> <p>3.2. Să cunoască mecanismele patogenetice ai hiperemiei arteriale, venoase, ischemiei, stazei sanguine, emboliei, trombozi, inflamației, alergiei, autoalergiei, pseudoalergiei și impactul lor asupra funcționării aparatului stomatognat.</p> <p>3.3. Să argumenteze particularitățile hiperemiei arteriale și venoase, ischemiei, stazei sanguine, emboliei, trombozi, inflamației, alergiei, autoalergiei, pseudoalergiei în tesuturile paradontiului.</p> <p>3.4. Să aplice efectele substanțelor biologice active în estimarea schimbărilor morfologice și funcționale a paradontiului.</p> <p>3.5. Să demonstreze principiile de tratament patogenetic pentru hiperemia arterială, venoasă, ischemie, stază sanguină, embolie, tromboză, inflamație, alergii, șoc anafilactic, autoalergie.</p> <p>3.6. Să integreze mecanismele patogenetice ale hiperemiei arteriale, venoase, ischemiei, stazei sanguine, emboliei, trombozi, inflamației, alergiei, autoalergiei, pseudoalergiei, șocului anafilactic cu particularitățile funcționale, structurale ale organelor cavității bucale.</p> <p>3.7. Să aplice particularitățile morfologice și funcționale din organele vizuale în evoluția dereglărilor microcirculatorii locale.</p> <p>3.8. Să aplice cunoștințele la alte discipline de specialitate.</p>		8
4	<p>4.1. Să poată argumenta, confirma procesul inflamator, prin schimbările leucogramei, proteinelor fazei acute, citokinelor pro- și antiinflamatoare.</p> <p>4.2. Să estimeze schimbările din leucogramă în tratamentul afecțiunilor inflamatorii.</p> <p>4.3. Să poată aplica și integra cunoștințele acumulate la disciplina Fiziopatologia clinică pentru studierea afecțiunilor stomatologice.</p>	D, I	20
5	<p>5.1. Să poată confirma procesul, alergic prin schimbările leucogramei, imunogramei, citokinelor pro- și antiinflamatoare.</p> <p>5.2. Să poată argumenta starea de imunodeficit general sau local.</p> <p>5.3. Să estimeze schimbările din leucogramă în tratamentul afecțiunilor alergice, autoimune și imunodeficitare.</p> <p>5.1. Să poată aplica și integra cunoștințele acumulate la disciplina Fiziopatologia clinică pentru studierea afecțiunilor tesuturilor paradontiului.</p>	D, I	12
6	<p>6.1. Să definească noțiunile de hemostază, tromboză, hipocoagulare, sindrom hemoragic.</p> <p>6.2. Să cunoască caracteristicile hemostazei primare, secundare.</p> <p>6.3. Să cunoască cauzele și mecanismele trombozei, hipocoagulării, sindroamelor hemoragice și consecințele acestora pentru organism.</p> <p>6.4. Să poată deosebi sindroamele hemoragice după modificările hemogramei și/sau a analizei biochimice a sângelui.</p> <p>6.5. Să deosebească noțiunile de trombocitopenie, trombocitopatie.</p> <p>6.6. Să deosebească tipurile de coagulopatii.</p>		8

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 39/68

	<p>6.7. Să estimeze rolul sistemului antiguagulant și fibrinolic în mecanismele sindroamelor hemoragice.</p> <p>6.8. Sa poata argumenta studiul parametrilor biochimici, trombocitari in determinarea sindromelor de hipocoagulare si hipercoagulare.</p> <p>6.9. Să aplice patogenia hipo-, și hipercoagulării în estimarea schimbărilor din organele cavitatii bucale (statutul imun local, distrofii, inflamații, necroza sclerei si altor structuri oftalmice).</p> <p>6.10. Să demonstreze principiile de tratament patogenetic în hipo-, și hipercoagulare.</p>		
7	<p>7.1. Să estimeze hormoniemiile în afecțiunile primare, secundare, terțiare ale corticosuprarenalelor, glandei tiroide.</p> <p>7.2. Să deosebească diferite tipuri de hiperaldosteronism, hipo-, hipercorticism, hipo-, hipertireoidism, diabet zaharat.</p> <p>7.3. Să cunoască efectele hormonilor cortizolului, hormonilor tireoidieni, insulinei asupra organismului și organelor vazului.</p> <p>7.4. Să demonstreze rolul hipoinsulinismului în afecțiunile paradontiului.</p> <p>7.5. Să aplice patogenia hipoinsulinismului în estimarea schimbărilor din organele vazului (retinopatia diabetica): dereglările de troficitate, de regenerare, de imunodeficit local, distrofice si a.</p> <p>7.6. Să demonstreze principiile de tratament patogenetic în afecțiunile endocrine.</p>	D, I	10
8	<p>8.1. Să definească noțiunile de excitabilitate, sensibilitate, durere, durere faciala, temporomandibulara.</p> <p>8.2. Să poata estima mecanismele patogenetice ai sensibilității, durerii și durerii dentare.</p> <p>8.3. Să demonstreze impactul durerii asupra organismului.</p> <p>7. Să argumenteze corelațiile dintre diferite dereglări ale sensibilității și starea funcțională și structurală în tesuturile paradontiului.</p> <p>8. Să demonstreze principiile de tratament patogenetic pentru durerea dentara.</p>	D, I	8
9	<p>9.1. Să definească noțiunile de eritrocitoze primare și secundare, absolute și relative; anemii hiporegenerative, posthemoragice acute și cronice, fierodericitare, B12-folievodeficitare, hemolitice congenitale, achiziționate.</p> <p>9.2. Sa demonstreze hemograma în eritrocitoze primare și secundare, absolute și relative; anemii hiporegenerative, posthemoragice acute și cronice, fierodericitare, B12-folievodeficitare, hemolitice congenitale, achiziționate.</p> <p>9.3. Sa aplice cunoștințele teoretice în patogenia bolilor hematologice: hemoragia acută și cronică, anemia fieriprivă, anemia B12, folievodeficitară, anemia hemolitică autoimună, intoxicația cu toxine hemolitice.</p>	D, I	4
10	<p>1.1. Să deosebească noțiunile de Rezistența specifică și nespecifică a organelor cavității bucale. Imunodeficiențele locale în</p>	D, I	8

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 40/68

	cavitatea bucală.		
1.2.	Să poată estima mecanismele arierelor naturale, sistemului fagocitar local, sistemului complementului.		
1.3.	Să poată argumenta investigațiile generale paraclinice în afecțiunile organelor cavității bucale.		
1.4.	Să argumenteze corelațiile dintre diferite dereglări ale organismului și starea funcțională și structurală în tesuturile paradontiului.		

Notă: D=Demonstrație; E=Executare; I=Interpretare; A=Asistare

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

A. Obligatorie:

1. Fiziopatologie medicală. V.1. (Sub red. Prof. V.Lutan). Chișinău, 2002
2. Fiziopatologie medicală. V.2. (Sub red. Prof. V.Lutan). Chișinău, 2004
3. Fiziopatologie medicală. Culegere de probleme situaționale. (Sub red. Prof. V. Lutan). Chișinău, 2005

B. Suplimentară

1. Porth C.M., Matfin G. Pathophysiology. Concepts of Altered Health States; 2009
2. Robbins and Cotran. Pathologic Basis of Diseases. 2015
3. Harrison's. Principles of Internal Medicine; 2012
4. T. Exarcu, Fiziologia și fiziopatologia sistemului endocrin. București, 1989
5. T. Exarcu, Fiziologia și fiziopatologia sistemului nervos. București, 1978.
6. Gh.Gluhovschi Actualități în imunologia clinică, Timișoara, 1997.
7. П.Ф.Литвицкий Патофизиология. (курс лекций). Москва, 1995
8. Н.Н. Зайко Патофизиология. Киев.1996
9. В.Ю.Шанин Клиническая патофизиология. С-Питер.,1998

MICROBIOLOGIE CLINICĂ

1. INFECȚIA ÎNCRUCIȘATĂ ÎN CABINETUL DE STOMATOLOGIE. Sursele și căile de transmitere a infecției spre gazda receptivă. Microorganisme accidental prezente în fondul microbial al cabinetului de stomatologie. Personalul medico-sanitar ca sursă de infecție. Măsurile de combatere a infecției încrucișate în cabinetul stomatologic.

2. FACTORII CARE AFECTEAZĂ STABILITATEA ECOSISTEMULUI BUCAL. Factorii care controlează condiția microbiologică a gurii. Succesiunea microbiotei orale umane. Succesiuni normale și succesiuni disbiotice ale microbiotei orale. Metode de determinare a compoziției florei normale a cavității bucale. Stabilirea numărului total de lactobacterii din lichidul bucal: metoda clasică; metodele rapide.

3. METODE DE STERILIZARE ȘI DEZINFECȚIE. CONTROLUL EFICACITĂȚII STERILIZĂRII ȘI DEZINFECȚIEI ÎN CLINICA STOMATOLOGICĂ. Dezinfecția și sterilizarea în practica stomatologică. Metode de sterilizare în practica stomatologică. Dezinfecția în cabinetul de tehnică dentară. Circuitul instrumentelor și materialelor reutilizabile în cabinetul stomatologic.

4. PROCESELE PATOLOGICE SPECIFICE ȘI NESPECIFICE (BACTERIENE, MICOTICE, VIRALE) DIN CAVITATEA ORALĂ. CONSIDERAȚII GENERALE.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 41/68

-Placa dentară. Formarea plăcii dentare. Colonizarea precoce și succesiuni bacteriene. Placa matură. Prevenția formării și dezvoltării plăcii dentare.

-Tartrul dentar. Primar și secundar. Considerații generale.

5. PROCESELE PATOLOGICE SPECIFICE ȘI NESPECIFICE (BACTERIENE, MICOTICE, VIRALE) DIN CAVITATEA ORALĂ.

-BOALA PARODONTALĂ. Etiopatogenia bolilor parodontale. Microorganismele asociate bolilor parodontale. Diagnosticul de laborator al bolilor parodontale. Profilaxia și tratamentul bolilor parodontale.

6. PROCESELE PATOLOGICE SPECIFICE ȘI NESPECIFICE (BACTERIENE, MICOTICE, VIRALE) DIN CAVITATEA ORALĂ.

-INFECȚIILE PULPARE. Etiopatogenie. Microorganismele asociate infecțiilor endodontice. Diagnosticul microbiologic al infecțiilor pulpare. Abscesele periapicale. Etiopatogenie. Diagnosticul microbiologic al absceselor periapicale. Profilaxia și tratamentul infecțiilor pulpare și periapicale.

7. PROCESELE PATOLOGICE SPECIFICE ȘI NESPECIFICE (BACTERIENE, MICOTICE, VIRALE) DIN CAVITATEA ORALĂ.

-INFECȚII ALE ȚESUTURILOR PERIORALE. Infecții ale tegumentului perioral; Limfadenitele cervico-faciale; Angina Ludwig; Sinuzita maxilară odontogenă. Diagnosticul microbiologic al lor.

8. PROCESELE PATOLOGICE SPECIFICE ȘI NESPECIFICE (BACTERIENE, MICOTICE, VIRALE) DIN CAVITATEA ORALĂ.

-INFECȚII ALE ȚESUTURILOR DURE. Osteita alveolară localizată; Osteomielite. Diagnosticul microbiologic

9. PROCESELE PATOLOGICE SPECIFICE ȘI NESPECIFICE (BACTERIENE, MICOTICE, VIRALE) DIN CAVITATEA ORALĂ.

-INFECȚII ALE ȚESUTURILOR ORALE MOI. Infecții bacteriene acute; Infecții bacteriene cronice; Infecții virale și micoze ale țesuturilor orale moi. Diagnosticul microbiologic. Infecții orale la pacienții imunocompromiși.

10. RECAPITULARE. Medicii rezidenți vor susține un test din 10 întrebări în platforma Test Pad și vor fi apreciați cu notă.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

-Recoltarea prelevatelor pentru examenul bacteriologic (exsudat, puroi, secreții purulente ...).

-Prelevarea probelor pentru diagnosticul virusologic.

-Prelevarea probelor pentru diagnosticul micologic.

-Prepararea frotiurilor din produs patologic sau din cultură (colorația Gram, Ziehl-Neelsen), preparatul nativ între lamă și lamelă.

-Diferențierea microorganismelor după caracterele morfologice.

-Însămânțarea prelevatelor pentru izolarea culturilor aerobe și anaerobe.

-Diferențierea microorganismelor după caracterele culturale de creștere.

-Regimul de sterilizare a veselei și instrumentelor.

-Decontaminarea probelor biologice.

-Efectuarea și interpretarea testelor de determinare a sensibilității bacteriilor la antibiotice prin metoda difuzimetrică.

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Buiuc D., Neguț M. Tratat de microbiologie clinică. Ed. Medicală, București, România, 2017.
2. Aramă Ș., Tilișcan C. Elemente de imunologie pentru Medicină dentară. București, 2019.
3. Dumitru Buiuc, D.Bosnea. Microbiologie orală. Iași, 1999.
4. Natalia Florea, Greta Bălan, Vasile Bortă. Curs de microbiologie, virusologie și imunologie pentru rezidenții stomatologi. Chișinău, 2010.
5. Anda Băicuș. Bacteriologie și imunologie. Editura universitară „Carol Davila”, București, 2011.
6. Levinson W.. Review of Medical Microbiology and Immunology, tenth edition. Mc Graw Hill LANGE, 2008.

IMUNOLOGIE

1. INTRODUCERE ÎN IMUNOLOGIE. VIZIUNI GENERALE ASUPRA SISTEMULUI IMUN.

Dezvoltarea sistemului imun în ontogeneză și filogeneză. Organele limfoide primare și secundare. Noțiuni de timus și rolul lui în imunogeneză. Noțiuni despre bursa Fabricius la păsări și analogul posibil la mamifere. Rolul bursei în formarea imunității umorale. Noțiuni despre măduva osoasă și diferențierea celulei sușă. Caracteristica morfo-funcțională a organelor limfoide periferice (ganglionii limfatici, splina, țesutul limfoid asociat tubului digestiv și bronhopulmonar). Celule relevante ale răspunsului imun, trăsăturile lor unice de identificare, selecția pozitivă și negativă în cursul ontogenezei. Noțiuni de supravegere imunologică - veriga principală în păstrarea homeostaziei organismului. Importanța sistemului imun în stare de sănătate/boală. Distingerea între sistemul imun înăscut (nespecific) și adaptativ/dobândit. Componentele celulare și moleculare ale sistemului imun. Conceptul de echilibru imun în stare de sănătate/boală.

2. APĂRAREA NESPECIFICĂ A ORGANISMULUI.

Caracteristicile și rolurile imunității înăscute. Sisteme de recunoaștere non-adaptativă: PAMP (Pathogen associated molecular pattern) și receptorii de recunoaștere PRR (Pattern recognition receptors). Componentele celulare și moleculare ale răspunsului imun înăscut. Neutrofilele și rolul lor în imunitatea nespecifică. Monocitele și macrofagele: structură, activare, mediatori preformați. Rolul receptorilor "Toll-like". Fagocitoza. Celulele natural killer (NK). Receptorii lor: killer inhibitory receptors (KIR) și killer activatory receptors (KAR). Apărarea nespecifică umorală. Sistemul complement. Calea de activare alternă, lectinei. Funcțiile sistemului complementului.

3. APĂRAREA SPECIFICĂ A ORGANISMULUI. LIMFOCITELE B ȘI IMUNITATEA MEDIATĂ UMORAL.

Limfocitele B: proprietăți fundamentale și recunoașterea antigenică. Receptorii limfocitelor B (BCR). Semnalizarea BCR; Activarea limfocitelor B: activarea limfocitelor B dependentă de limfocitele Th; activarea limfocitelor B independentă de limfocitele Th (depenentă de antigen); activarea limfocitelor B de mitogen. Producția de imunoglobuline și recunoașterea epitopilor. Clasele de anticorpi și funcțiile lor. Procese biologice inițiate de anticorpi - mediate prin IgM, IgG, IgA, opsonizarea, fixarea complementului, citotoxicitatea mediată celular anticorp – dependentă. Stadiile de dezvoltare ale limfocitelor B: antigen-independentă și antigen-dependentă. Schimbarea claselor de Ac. Răspunsul imun primar și secundar: caracteristici de bază.

4. LIMFOCITELE T ȘI IMUNITATEA MEDIATĂ CELULAR.

Limfocitele T: proprietăți fundamentale și recunoașterea antigenică. Caracteristica celulelor implicate în răspunsul imun (limfocite antigen-reactive, de memorie, ajutătoare, supresoare, citotoxice, nule-citotoxice). Receptorul limfocitului T - TCR. Complexul TCR. Semnalizarea TCR. Rolul co-receptorilor CD4 și CD8 în

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 43/68

transducția semnalului. Co-stimularea. Activarea celulelor T helper. Activarea celulelor T killer. Citokinele și moleculele co-stimulatorii în activarea celulelor T. Rolul limfocitelor Th1 în infecția bacteriană și virală. Rolul limfocitelor Th2 în infecția parazitară și bacteriană a tractului gastro-intestinal. Rolul limfocitelor Th17 în infecția fungică. Rolul limfocitelor Th0. Noțiuni despre cooperarea intercelulară în răspunsul imun. Funcția de reglare a limfocitelor CD-4 în diverse reacții imune.

5. **CITOKINE, CHEMOKINE. MODULAREA RĂSPUNSULUI IMUN.** Citokine, chemokine, molecule de adeziune, factori de creștere. Interferonii. Tipuri. Clasificarea. Inflamația și modularea ei. Mediatori – preformați și neoformați.
6. **DIAGNOSTICUL DE LABORATOR ÎN AFECȚIUNILE MEDIATE IMUN.** Tehnici imunologice pentru diagnosticul afecțiunilor cu funcție imună modificată: Teste primare (screening); Teste secundare (funcționale); Teste terțiare (specializate). Flowcitometria (FCM). . Evaluarea imunității înnăscute: Evaluarea funcției fagocitelor – defecte cantitative și calitative; Evaluarea funcției celulelor cu rol mediator: bazofile, mastocite și eozinofile; Evaluarea funcției celulelor NK; Evaluarea funcției complementului; Evaluarea imunității dobândite: Evaluarea funcției limfocitelor B - Teste de screening, Teste specifice; Evaluarea funcției limfocitelor T - Teste de screening, Teste specifice. Estimarea cantitativă a imunoglobulinelor (Ig) din ser și alte produse biologice. Tehnici și metode de imunochimie: fracționare și purificare de proteine serice. Identificarea și caracterizarea crioglobulinelor. Detectarea calitativă și cantitativă a paraproteinelor. Cuantificarea subclaselor de imunoglobuline. Măsurarea proteinelor de fază acută.
7. **MECANISMELE INJURIEI IMUNOLOGICE. REACȚIILE DE HIPERSENSIBILIZARE.** Reacțiile de hipersensibilizare. Reacția IgE - mediată imediată și de fază tardivă. Complexele imune - proprietăți fizice, imunologice și mecanisme de clearance. Diagnostic de laborator.
8. **ASPECTE IMUNOLOGICE ALE MUCOASEI ORALE.** Apărarea mucoasei orale împotriva invadării microorganismelor. Tipurile de apărare antimicrobiană: barierele fizice – stratul epithelial; imunitatea înnăscută cu componentele ei, inclusive constituenții salivari, neutrofilele, peptide antimicrobiene epiteliale; imunitatea adaptativă asociată cu țesutul limfoid asociat mucoaselor (MALT). Toleranța orală. Regiunea inductivă MALT a mucoasei orale. Celulele dendritice și rolul lor în imunitatea orală. Focarele limfoide orale și rolul lor în parodontita cronică. Impactul glandelor salivare în imunitatea orală. Imunoglobulina A.
9. **ASPECTE IMUNOLOGICE ȘI INFLAMATORII ALE PATOLOGIEI PARODONTALE/ENDODONTICE.** Patologia parodontală – caracteristici generale: progresarea leziunii inflamatorii parodontale. Noțiunea de biofilm și rolul lui în patologia parodontală/endodontică. Principalele bacteria implicate în patogenia parodontală. Complexele asociate cu patologia parodontală/endodontică. Recunoașterea de către Toll like receptori (TLRs) a PAMPs. Rolul TLR -2 și TLR – 4 în patogenia patologiei parodontale/endodontice. Citokinele pro – inflamatorii ca Interleukina 1 eliberate de epiteliul sulcular și jonțional, fibroblaști, macrofage, PMN și rolul lor. Manifestările clinice și microscopice a inițierii lezării mucoasei gingivale. Mecanismele imunologice ale lezării precoce a mucoasei gingivale. Mecanismele imunologice ale lezării tardive a mucoasei gingivale. Mediatorii acestei etape și funcția lor. Manifestările clinice și microscopice a lezării tardive a mucoasei gingivale.
10. **NOȚIUNI GENERALE DE OSTEOIMUNOLOGIE ȘI PATOLOGIA PARODONTALĂ/ENDODONTICĂ.** Noțiunea de osteoimunologie și reglarea osteoclastogenezei. Activatorul receptorului a factorului nuclear ligand (RANKL). Osteoprotegerina și menținerea homeostaziei osoase. Modificările RANKL și osteoprotegerinei în patologia parodontală/endodontică.

Implicarea RANKL în leziunile endodontice și reglarea de către cytokine și hormonii osteotropi.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Andrieș L., Cernetchi O., Barba D., Stratan Valentina. Imunologie clinică. Compendiu, Chișinău 2014
2. Andrieș L., Cernetchi O. Izoimunologia în teoria și practica contemporană, Chișinău, 2007.
3. Andrieș L., Olinescu A. Compendium de imunologie fundamentală. Chișinău: “Știința”, 1992.
4. Botnaru V. Elemente de imunologie. Chișinău 2020.
5. Richard A. McPherson, MD. HENRY’S Clinical Diagnosis and Management by Laboratory Methods

Anul II

ORTODONȚIE

1. EPIDEMIOLOGIA ANOMALIILOR DENTO-MAXILARE.

Definiție de anomalie dento-maxilare. Dezvoltarea prenatală a feței. Creșterea postnatală a scheletului facial. Integrarea proceselor de creștere cu dezvoltarea musculaturii feței. Aprecierea dezvoltării arcadelor dento-alveolare în raport cu frecvența și morbiditatea anomaliilor dento-maxilare. Ocluzia dentară. Definiție. Ocluzia fiziologică, tipurile. Particularitățile ocluziei dentare fiziologice la diferite vârste. Ocluzia patologică. Definiție. Tipurile. Caracteristica generală a dereglărilor ocluziei în sens sagital, vertical și transversal.

2. ETIOPATOGENIA ANOMALIILOR DENTO-MAXILARE.

Etiologia și patogenia afecțiunilor dento-maxilare. Factori etiologici generali ai anomaliilor dento-maxilare: ereditatea, anomaliile congenitale, dereglări metabolice, deficiențe nutriționale, boli endocrine, etc. Disfuncțiile și obiceiurile vicioase. Factori etiologici loco-regionali ai anomaliilor dento-maxilare: anomalii dentare, pierderea precoce a dinților, tulburări de erupție dentară, traume, etc.

3. PRINCIPII ȘI METODE DE CLASIFICARE A ANOMALIILOR DENTO-MAXILARE

Clasificarea anomaliilor dento-maxilare. Varietăți de clasificare a anomaliilor dento-maxilare.

4. DIAGNOSTICUL ÎN ORTODONȚIE.

Argumentarea diagnosticului prezumtiv în ortodonție. Examenul clinic (date administrative, motivele prezentării, antecedentele, examinarea generală exo-endobucală). Examenul paraclinic (fotostatic, amprenta în ortodonție, studiu de model, examenul radiologic – ortopantomografia, cefalometria de profil, etc).

5. PRINCIPII DE BAZĂ ÎN TRATAMENTUL ORTODONTIC:

Principii în terapia ortodontică. Profilaxia anomaliilor dento-maxilare. Tratamentul prin aparate ortodontice, varietăți, indicații, contraindicații. Erori și complicații. Recidiva în tratamentul ortodontic.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 45/68

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

	Deprinderi practice	Nivelul însușirii	Volumul
1	Efectuarea examenului clinic al pacientului ortodontic	A,E	4
2	Stabilirea diagnosticului și planului de tratament	A, E	5
3	Completarea fișei medicale ortodontice	E, I	4
4	Participarea/asistarea la tratamentul pacientului cu anomalii dento-maxilare	A, D	8
5	Aplicarea practică a metodelor de analiză a modelului de studiu, a ortopantomografiei, teleradiografiei de profil	E, D	4
6	Selectarea metodei de tratament pentru pacientul ortodontic în funcție de dentiție	A, E	5
7	Determinarea varietății de ocluzie la diferite vârste.	I	4
8	Cunoașterea strategiei ortodontice în caz de apariție a erorilor și complicațiilor în tratamentul ortodontic.	D, E	3
9	Cunoașterea și aprecierea prognosticului și riscului de recidivă în tratamentul ortodontic	D,I	4

Notă:D=Demonstrație;E=Executare;I=Interpretare;A=Asistare

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Boboc Gh., Bratu D., Boboc V., Bratu E., Munteanu D. *Colajul in practica Ortodontica - Tehnici adezive in ortodontie* // Editura: Facla – 1987
2. Bratu E. *Practica pedodontică* Timișoara, 1994.
3. Bratu E., Grivu O., Dragomirescu D., Schiller E. *Ortodontie Interceptiva* // Editura: Helicom - Timisoara 1999
4. Bratu E., Grivu O., Voinea C. *Erupția normala si patologica* // Editura: Helicom - Timisoara 1996
5. Dawson Peter, *Functional occlusion: from TMJ to smile design*
6. Fratu Aurel V. *Ortodonție - Diagnostic Clinica Tratament* // Editura: Vasiliana_'98 - Iasi 2002
7. Godoroja P., Burlacu V. *Curs de stomatologie stomatologică infantilă* Chișinău, 1991.
8. Graber T.M *Orthodontics principles and practice* – Mosby C., Saint Louis, 2000
9. Grivu O., Poadriu A., Jianu R., Schiller E., Pop I., Glavan F. *Terminologie Ortodontica* // Editura: Mirton - Timisoara 1994
10. Grivu O., Voinea C. C., Baila A., *Functia musculara si aparatul dento-maxilara* // Editura: Mirton -

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 46/68	

Timisoara 1996

11. Nanda Ravindra, *Atlas of complex orthodontics*// Elsevier, 2017
12. Nanda Ravindra, *Biomechanics and Esthetic Strategies in Clinical Orthodontics*// Elsevier
13. Proffit William, *Contemporary Orthodontics // 5th edition*
14. Serbanescu Alin *Posibilitati de apreciere a deficitului de spatiu in anomalile dento-maxilare* // Editura: Risoprint - Cluj Napoca 2001
15. Stanciu Dragoș, Scânteii-Dorobăț Valentina, *Ortodonție*//Editura Medicală.
16. Trifan V., Godoroja P., *Ortodontie Compendiu -2009.*
17. Копейкина *Справочник по ортопедической стоматологии* под ред., 1994 г.
18. Персин Л.С. *Ортодонтия. Диагностика, виды зубочелюстных аномалий.* М., Медицина, 1996 г.
19. Рыбакова *Справочник по стоматологии* под ред., 1996 г.
20. Хорошилкина Ф.Я. *Руководство по ортодонтии.* М., Медицина, 1998 г.

CHIRURGIE OMF PEDIATRICĂ ȘI PEDODONȚIE

1. STOMATOLOGIA PEDIATRICĂ. SCOPUL ȘI SARCINILE DISCIPLINEI. ODONTOGENEZA. PARTICULARITĂȚILE MORFOLOGICE ȘI DE STRUCTURĂ ALE DINȚILOR TEMPORARI ȘI PERMANENȚI IMATURI. TERMENII DE FORMARE ȘI ERUPȚIE A DINȚILOR TEMPORARI ȘI REZORBȚIE A RĂDĂCINILOR DINȚILOR TEMPORARI. TERMENII DE FORMARE ȘI ERUPȚIE A DINȚILOR PERMANENȚI. ERUPȚIA DENTARĂ.

Stomatologia pediatrică. Scopul și sarcinile disciplinei. Odontogeneza. Dezvoltarea feței, palatului dur, a dinților și a apartului de suport. Factori genetici și de mediu care influențează odontogeneza. Termenii de formare, erupție și rezorbție a dinților temporari. Termenii de formare și erupție a dinților permanenți. Succesiunea erupției dinților temporari și permanenți. Factorii care pot influența aceste procese. Vârsta cronologică și vârsta dentară și interrelația dintre ele. Particularitățile morfologice și de structură ale dinților temporari și permanenți imaturi și implicațiile clinicoterapeutice. Manifestările clinice care însoțesc erupția dentară. Tulburările erupției dentare: pericoronarita, hematumul, chistul, sechestrul de erupție (diagnostic și tratament). Erupția precoce și întârziată: terminologie, forme clinice, diagnostic și tratament.

2. EXAMINAREA PACIENTULUI PEDIATRIC. ÎNTOCMIREA FIȘEI DE OBSERVAȚIE CLINICĂ A PACIENTULUI PEDIATRIC. MANAGEMENTUL COMPORTAMENTULUI COPILULUI ȘI ADOLESCENTULUI. CARIA DENTARĂ. ASPECTE CONTEMPORANE DE ETIOLOGIE, PATOGENIE, EVOLUȚIE CLINICĂ, DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT A CARIEI DENTARE LA COPII ȘI ADOLESCENȚI.

Examinul clinic și paraclinic și aprecierea statutului stomatologic al pacientului pediatric. Anamneza, antecedentele fiziologice, patologice personale și cele heredo-colaterale. Metode clasice de examinare (inspecția, palparea, examenul radiologic, alte teste complementare). Metode moderne de investigare (transiluminarea, magnificația, evaluarea riscului la carie, Rx digitala, tehnologia LASER, FOTI etc). Întocmirea fișei de observație clinică a pacientului pediatric și a documentației de referință. Managementul comportamental al pacientului copil. Metode de abordare farmacologice și non-farmacologice. Caria dentară. Factorii etiologici de risc și predispozanți în apariția cariei dentare. Evoluția clinică a cariei dentare în dinții temporari și permanenți imaturi. Complicațiile cariei dentare (pulpite, gangrena pulpară). Influențele pe care le

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 47/68

exercită procesele inflamatorii periapicale ale dinților temporari asupra mugurelui dintelui permanent. Particularitățile evoluției clinice a cariei cu tipar neobișnuit (caria precoce a copilăriei, caria adolescentului, caria rampantă, caria grefată pe defectele de structură ale smalțului). Patologia primului molar permanent în perioada de creștere

3. ASPECTE CONTEMPORANE DE TRATAMENT A CARIEI DENTARE. METODE DE TRATAMENT MINIM INVAZIV ȘI TRADIȚIONAL AL CARIEI DENTARE. PARTICULARITĂȚILE TRATAMENTULUI CARIEI COMPLICATE LA DINȚII TEMPORARI ȘI PERMANENȚI IMATURI.

Metode moderne de tratament a cariei dentare. Terapia minim invazivă a cariei dentare a dinților temporari și permanenți. Tratamentul tradițional al cariei dentare. Metode alternative de tratament al cariei dentare. Tratamentul cariei complicate la dinții temporari și permanenți. Tipuri de cofaj (indirect, direct, natural). Definiție, indicații, avantaje, materiale, tehnică de lucru. Tipuri de pulpotomii. Pulpotomia vitală parțială, și totală: definiție, indicații, avantaje, material, tehnică de lucru. Pulpectomia nonvitală parțială și totală: definiție, indicații, avantaje, material, tehnică de lucru. Tehnici moderne de tratament a dinților permanenți imaturi cu gangrenă pulpară.

4. ASPECTE CONTEMPORANE DE PREVENȚIE A CARIEI DENTARE. METODE DE PREVENȚIE A CARIEI DENTARE. EVALUAREA EFICIENȚEI METODELOR DE PREVENȚIE A CARIEI DENTARE. NOȚIUNE DE RISC CARIOS. EVALUAREA RISCULUI CARIOS.

Metode de prevenție a cariei dentare propuse de OMS. Evaluarea metodelor de prevenție a cariei dentare. Noțiune de risc carios. Metode de evaluare a riscului carios. Aprecierea nevoilor de tratament în funcție de nivelul riscului carios. Selectarea obiectelor și remediilor de igienă orală în scopul prevenirii patologiei stomatologice în funcție de situația clinică. Aspecte specifice ale tratamentului pedodontic la pacienții cu dizabilități fizice, psihice, senzoriale și medicale. Atitudinea terapeutică complexă și interdisciplinară a copiilor cu dizabilități.

5. BOLILE PARODONȚIULUI MARGINAL ȘI ALE MUCOASEI ORALE LA COPIL ȘI ADOLESCENT. ASPECTE CONTEMPORANE DE DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT AL AFECȚIUNILOR PARODONȚIULUI MARGINAL LA COPII ȘI ADOLESCENȚI. LEZIUNILE MUCOASEI ORALE LA COPII ȘI ADOLESCENȚI. DIAGNOSTICUL ȘI TRATAMENTUL LEZIUNILOR MUCOASEI ORALE LA PACIENTUL PEDIATRIC.

Bolile parodontiului marginal la copiii și adolescenți. Factorii etiologici locali și generali. Particularitățile evoluției clinice ale afecțiunilor parodontiului la copii și adolescenți. Indicațiile și contraindicațiile tratamentului pedodontic în parodontopatii. Aspecte specifice ale tratamentului pedodontic în parodontopatii și influența tratamentului pedodontic asupra stării parodontiului. Leziunile mucoasei orale la pacientul pediatric. Aspecte contemporane de diagnostic și tratament ale leziunilor mucoasei orale la pacientul pediatric.

6. EXAMINAREA COPIILOR CU PATOLOGIE ORO-MAXILO-FACIALĂ (PROCESELE INFECȚIOASE ALE MAXILARELOR, TRAUMATISMELE DENTARE ȘI ORO-MAXILO-FACIALE, ANOMALII CONGENITALE DE DEZVOLTARE, PROCESE TUMORALE). PRINCIPII DE ORGANIZARE A ASISTENȚEI CHIRURGICALE STOMATOLOGICE DE URGENȚĂ A COPIILOR. ANESTEZIA LOCALĂ LA COPII. COMPLICAȚIILE LOCALE ȘI GENERALE ALE ANESTEZIEI (ȘOC, COLAPS, LIPOTEMIE). ASISTENȚA MEDICALĂ DE URGENȚĂ. ANOMALIILE DE POZIȚIE A FRENULUMULUI BUZELOR ȘI LIMBII LA COPII. EXTRACȚIILE DENTARE LA COPII. INDICAȚII ȘI CONTRAINDICAȚII.

Examinarea copiilor cu patologie oro-maxilo-facială (procesele infecțioase ale maxilarelor, traumatismele dentare și oro-maxilo-faciale, anomalii congenitale de dezvoltare, procese tumorale). Principii de organizare a asistenței chirurgicale stomatologice de urgență copiilor. Principii de selectare a metodelor de anestezie la copii. Anestezia locală la copii. Particularitățile anesteziei locale în chirurgia oro-maxilo-facială la copii. Complicațiile locale și generale ale anesteziei (șoc, colaps, lipotemie). Asistența medicală de urgență. Anomaliile de poziție a frenulului buzelor și

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 48/68

limbii la copii. Abordări de tratament chirurgical. Extracțiile dentare la copii. Indicații și contraindicații. Particularitățile extracțiilor dentare în dentiția primară și permanentă.

7. AFECȚIUNILE INFLAMATORII ALE GLANDELOR SALIVARE LA COPII. PROCESELE INFECȚIOASE ODONTOGENE ȘI NEODONTOGENE ALE MAXILARELOR ÎN STOMATOLOGIA PEDIATRICĂ. TACTICI DE DIAGNOSTIC ȘI TRATAMENT. PRINCIPII DE PROGNOZARE A REZULTATELOR TRATAMENTULUI PRIN ASOCIEREA SEMNELOR CLINICE LOCALE, GENERALE ȘI INTERDISCIPLINARE.

Afecțiunile inflamatorii ale glandelor salivare la copii. Etiologie, patogenie, aspecte clinice și de tratament. Infecțiile odontogene și neodontogene ale maxilarelor la copii. Abordarea multidisciplinară a tratamentului. Particularitățile morfologice ale oaselor maxilofaciale la copii în dentiția primară, mixtă și permanentă. Particularitățile părților moi ale regiunii maxilofaciale la copii. Cauzele răspândirii rapide a procesului infecțios și alterării stării generale a copiilor cu afecțiuni chirurgicale odontogene și neodontogene la copii. Tactici de diagnostic și tratament. Principii de prognozare a rezultatelor tratamentului prin asocierea semnelor clinice locale, generale și interdisciplinare.

8. TRAUMATISMELE DIN REGIUNEA ORO-MAXILO-FACIALĂ LA COPII. TRAUMATISMELE ASOCIATE. PRINCIPIILE ȘI PARTICULARITĂȚILE TRATAMENTULUI COMPLEX AL TRAUMATISMELOR DENTARE LA COPII ÎN DENTIȚIA PRIMARĂ, PERMANENTĂ ȘI MIXTĂ. ACORDAREA ASISTENȚEI MEDICALE PRIMARE ÎN CAZUL TRAUMATISMELOR ORO-MAXILO-FACIALE.

Traumatismele din regiunea oro-maxilo-facială la copii. Traumatismele de maxilare, dentare și ale părților moi la copii. Factorii etiologici și de risc. Aspectele clinice specifice traumatismelor din regiunea oro-maxilo-facială. Aspectele radiologice ale traumatismelor din regiunea oro-maxilo-facială. Particularitățile tratamentului complex al traumatismelor dentare la copii în dentiția primară, permanentă și mixtă. Complicațiile imediate și la distanță. Acordarea asistenței medicale primare la etapa de evacuare de la locul accidentului. Dispensarizarea copiilor cu traumatisme dentare în funcție de vîrstă.

9. ANOMALIILE CONGENITALE ORO-MAXILO-FACIALE. PARTICULARITĂȚI DE DEZVOLTARE EMBRIONALĂ A CAPULUI ȘI GÂTULUI. DESPICĂTURILE DIN REGIUNEA ORO-MAXILO-FACIALĂ. TEORII CONTEMPORANE DE ETIOLOGIE ȘI PATOGENIE, ASPECTE DE EVOLUȚIE CLINICĂ. DIAGNOSTICUL ANOMALIILOR CONGENITALE. PARTICULARITĂȚILE TRATAMENTULUI CHIRURGICAL. PROFILAXIA COMPLICAȚIILOR. DISPENSARIZAREA COPIILOR CU ANOMALII GONGENITALE ORO-MAXILO-FACIALE.

Particularități de dezvoltare embrională a capului și gâtului. Anomaliile congenitale oro-maxilo-faciale. Despicăturile cranio-faciale și oro-maxilo-faciale. Teorii contemporane de etiologie și patogenie, aspecte de evoluție clinică. Despicăturile primare și secundare. Despicăturile totale unilaterale și bilaterale. Metode de diagnostic ale anomaliilor congenitale. Particularitățile tratamentului chirurgical. Profilaxia complicațiilor. Dispensarizarea copiilor cu anomalii congenitale oro-maxilo-faciale. Rolul stomatologului pediatru în tratamentul complex și reabilitarea pacienților cu anomalii congenitale oro-maxilo-faciale.

10. PROCESELE TUMORALE ÎN REGIUNEA ORO-MAXILO-FACIALĂ LA COPII. TUMORILE BENIGNE ȘI MALIGNE. SIMPTOMATOLOGIE. PARTICULARITĂȚI DE TRATAMENT CHIRURGICAL LA COPII CU PROCESE TUMORALE ALE MAXILARELOR. PRINCIPII DE REABILITARE CHIRURGICALĂ A COPIILOR CU PROCESE TUMORALE. PROFILAXIA COMPLICAȚIILOR ȘI DISPENSARIZAREA COPIILOR. ETAPE DE

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 49/68

REABILITARE ÎN PERIOADA POSTOPERATORIE. VIGILENȚA ONCOLOGICĂ. TOTALIZARE.

Procesele tumorale în regiunea oro-maxilo-facială la copii. Etiologia, patogenia și clasificarea proceselor tumorale ale regiunii oro-maxilo-faciale. Tumorile benigne. Particularități de tratament chirurgical dentar la copiii cu procese tumorale ale maxilarelor. Principii de rehabilitare chirurgicală a copiilor cu procese tumorale. Profilaxia complicațiilor și dispensarizarea copiilor cu tumori în regiunea oro-maxilo-facială. Clinica și diagnosticul tumorilor cavității orale la copii în perioada nou-născutului, sugarului, copilăriei fragede, vârstei preșcolare și școlare. Rolul stomatologului pediatru în depistarea proceselor tumorale. TOTALIZARE.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

Nr/o	Deprinderi practice	Nivelul însușirii	Volumul
1.	Examenul clinic și paraclinic al pacientului pediatric. Aprecierea statutului stomatologic al pacientului pediatric. Evaluarea stadiului de dezvoltare al dinților. Determinarea vârstei dentare pe modele, Rx, pacienți.	A, I, E	5
2.	Stabilirea diagnosticului și selectarea algoritmului de tratament al pacientului pediatric.	A, I, E	5
3.	Întocmirea fișei de observație a pacientului pediatric și a documentației de referință.	A, I, D, E	5
4.	Participarea/asistare la tratamentul pacientului pediatric cu carie dentară, parodontopatii, leziuni ale mucoasei, afecțiuni necarioase.	A, I, D	5
5.	Selectarea obiectelor și remediilor de igienă orală în funcție de situația clinică	A, I, D, E	5
6.	Selectarea metodelor de anestezie locală la copii. Selectarea anestezicelor pentru anestezia locală.	A, I, E	4
7.	Aprecierea tipului de frenulum lingual și labial. Stabilirea indicațiilor pentru frenuloplastie.	A, I, D	4
8.	Analiza imaginilor radiologice ale traumatismelor din regiunea oro-maxilo-faciale.	A, I, D	2
9.	Examenul clinic și paraclinic al pacientului pediatric cu afecțiuni ale glandelor salivare. Stabilirea diagnosticului primar și selectarea algoritmului de tratament	A, I	2
10.	Examenul clinic și paraclinic al pacientului pediatric cu procese inflamatorii odontogene și neodontogene ale maxilarelor și părților moi ale feței. Stabilirea diagnosticului primar și selectarea algoritmului de tratament.	A, I	2
11.	Cunoașterea și aprecierea prognosticului în rehabilitarea copiilor cu anomalii congenitale și a tumorilor în regiunea oro-maxilo-facială.	A, I	2

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 50/68	

Notă: **D**=Demonstrație; **E**=Executare; **I**=Interpretare; **A**=Asistare

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

Obligatorie

1. Note de curs.
2. Godoroja P., Spinei A., Spinei Iu. Stomatologie terapeutică pediatrică, Chișinău, CEP Medicina, 2003, 380 p.
3. Railean S., Lupan I., Poștaru C., Bușmachi I. „Curs practic de chirurgie orală și maxilo-facială pediatrică”, CEP Medicina 2009, 323 p.
4. Lupan I., Stepco E., Șevcenco N. Prevenția afecțiunilor orale. CEP Medicina, 2014, 212 p.
5. Cuculescu M. Prevenție primara in carie si paradontopatii. București: Editura Didactică și Pedagogică R.A, 2010. 692 p.
6. Spinei A. Caria dentară la copiii cu dizabilități. Chișinău: Tipografia „PrintCaro”, 2016. 275 p.
7. Dumitrache A., Lăzărescu F., Sfeatcu R., Stanciu D., Temelcea A. Strategii preventive adaptate grupelor de risc pentru afecțiunile orale. Ghid de profilaxie. București, 2011, 52 p
8. Maxim A., Bălan A., Păsăreanu M. Stomatologie comportamentală pediatrică, Iași, 1998
9. Cura E. Pedodonție, Iași, 2000
10. Cocârlă E. Stomatologie pediatrică, Cluj-Napoca, 2000
11. Zarnea L. Pedodonție, București, 1992
12. Bârlean I., Dănilă I., Podariu A., Săveanu C. Ghid de practică în prevenția oro-dentară. București, 2013, 101 p.
13. Sîrbu S., Nicolau Gh., Năstase C. – Aspecte structurale ale organelor și țesuturilor cavității bucale, Chișinău, 2007.

Opțională

1. Cameron A., Widmer R. Справочник по детской стоматологии, перевод, Москва, 2003
2. McDonald, Avery Dean. Dentistry for the child and adolescent. Mosby, 2004
3. Welbury Richard, Hosey Marie Thérèse, Duggal Monty Paediatric dentistry. 5 ed. Oxford. 2018
4. Koch G., Poulsen S., Espelid I., Haubek D. Pediatric Dentistry. A Clinical Approach. Third edition. Chichester, West Sussex, UK ; Ames, Iowa : John Wiley & Sons Inc., 2017
5. Nowak A., Pediatric Dentistry – Infancy Through Adolescence, Elsevier 2019
6. Колесов А. Стоматология детского возраста, Москва, 1991
7. Курякина Н.В. Терапевтическая стоматология детского возраста. Н.Новгород. 2004
8. Хоменко Л.А. Терапевтическая стоматология детского возраста. Киев. 2007
9. Мак-Дональд Р., Эйвери Д. Стоматология детей и подростков, перевод, Москва, 2003
10. Виноградова Т.Ф. Стоматология детского возраста. Москва, 1987

PROTETICA DENTARĂ

1. PROTETICA DENTARĂ. NOȚIUNI GENERALE. PRINCIPII ȘI TIPURI DE TRATAMENT.

Protetica dentară. Descrierea disciplinei. Istoricul. Sistemul stomatognat. Părțile componente.

Metode de diagnostic în protetica dentară. Metode clinice și paraclinice de examenare a pacienților. Părțile componente a diagnosticului în protetica dentară. Scopul, principii, metode și tehnici de tratament protetic.

Examinare și diagnostic în endodonție. Patologia pulpară și periapicală. Tratamentul chemo-mecanic al canalelor radiculare. Dezinfecția canalelor radiculare. Obturația de canal. Incidente și accidente în cursul tratamentului endodontic. Succes și eșec în endodonție.

Determinarea indicațiilor către tratament endodontic preventiv tratamentului protetic. Indicațiile către tratament protetic post endodontic.

2. LEZIUNI ODONTALE CORONARE. CARACTERISTICI ȘI TIPURI DE PROTEZE FIXE UTILIZATE ÎN TRATAMENTUL PROTETIC.

Anatomia dintelui. Noțiuni de dezvoltare a dintelui și a structurilor de suport. Caracteristici morfologice, fiziologice și funcționale ale complexului pulpo-dentinar.

Leziuni odontale coronare. Clasificări. Tabloul clinic. Diagnostic. Diagnostic diferențiat. Principii și metode de tratament. Caracteristica lucrărilor protetice fixe utilizate în tratamentul protetic. Avantaje și dezavantaje. Indicații și contraindicații către utilizare.

Indicații către tratament protetic post endodontic în leziunile dentare coronare. Profilaxia, diagnosticul și tratamentul afecțiunilor pulpei dentare și țesuturilor periapicale. Principii și tehnici moderne de tratament endodontic conservator în afecțiuni pulpare reversibile și principii și tehnici terapeutice în afecțiuni pulpare ireversibile. Factorii care pot afecta evoluția și prognosticul unui tratament endodontic.

Incidente și accidente endodontice în cursul tratamentului protetic. Procese patologice pulpare imediate și apărute după tratamentul protetic. Profilaxia. Pregătirea dintelui către tratament protetic. Indicații. Metode. Principii biomecanice ale realizării restaurărilor morfo-funcționale specific dinților tratați endodontic. Principii specifice din odontoterapia restauratoare. Corelațiile endo-parodontale. Restaurări protetice adaptate specificului dinților tratați endodontic.

3. EDETAȚIA PARȚIALĂ. CARACTERISTICI ȘI TIPURI DE PROTEZE UTILIZATE ÎN TRATAMENTUL PROTETIC.

Edentația parțială. Etiopatogeneza. Clasificări. Tabloul clinic. Diagnostic. Metode para-clinice de diagnostic. Ocluzia dentară. Edentația parțială redusă și întinsă.

Principii de tratament în edentația parțială. Caracteristici generale lucrărilor protetice fixe și mobilizabile utilizate în tratamentul edentației parțiale. Avantaje și dezavantaje. Indicații și contraindicații. Prepararea dinților, principia, metode. Planul de tratament protetic.

Indicații către pregătirea endodontică a dinților suport în tratamentul protetic a edentației parțiale. Etape de tratament. Metode și tehnici. Restaurări protetice în edentația parțială adaptate specificului dinților tratați endodontic.

Complicațiile posibile a tratamentului endodontic și profilaxia lor.

4. TRATAMENT PROTETIC MIXT FIX/MOBILIZABIL ÎN REABILITAREA ORALĂ.

Etiopatogeneza, diagnosticul și tratamentul tulburărilor mandibulo-craniene. Sindromul disfuncțional al sistemului stomatognat. Etiopatogeneza. Simptomologia. Simptomologia din punct de vedere endo. Diagnostic clinic și paraclinic. Tratament.

Anatomia, structura și funcțiile parodontiului. Boala parodontală. Etiopatogeneza. Simptomologia și complicațiile endo-parodontale. Diagnostic clinic și paraclinic. Metode de tratament.

Abraziunea patologică și complicațiile ei endo-parodontale. Metode de tratament și profilaxie.

Migrările dentare. Etiopatogeneza. Clinica și complicațiile ei endo-parodontale. Metode de tratament și profilaxie. Tratament protetic mixt fix/mobilizabil în rehabilitarea orală complexă.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 52/68

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

	Deprinderi practice	Nivelul însușirii	Volumul
1	Efectuarea examenului clinic al pacientului	A, E	4
2	Stabilirea diagnosticului și planului de tratament	A, E	5
3	Întocmirea fișei de observație	E, I	4
4	Determinarea complicațiilor examenului incomplet	A, D	2
5	A determina indicații pentru devitalizarea dintelui la pregătirea lui sub coroana artificială	E, D	2
6	Participarea/asistarea la tratamentul protetic al pacientului cu leziuni odontale coronare	A, E	5
7	A aplica în practică metoda universală de preparare a dintelui sub coroana metalo-ceramică	A, E	4
8	Participarea/asistarea la tratamentul protetic al pacientului cu edentația parțială	D, A	3
9	Determinarea complicațiilor preparării dintelui sub coroana artificială	D, A	4

Notă: D=Demonstrație; E=Executare; I=Interpretare; A=Asistare

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Boboc, Gh. — Aparatul dentomaxilar. Formare și dezvoltare, Ed. Medicală, București, 1995. Bârșa Gh., Postolachi I. - Tehnici de confecționare a protezelor dentare. Chisinau 1994.
2. Bratu D. ș.a. — Bazele clinice și tehnice ale protezării
3. Burlui V., Morărașu C. - Gnatologie. Ed. Apolonia, Iași, 2001.
4. Burlui V. ș.a. - Clinica și terapia edentației parțiale reduse. Ed. Apolonia, Iași, 2001.
5. Dumitriu H.T., Dumitriu S., Dumitriu A.S. — Parodontologie, Editura Viața Medicală Românească, București, 2009.
6. Forna N., (coordonator), De Baat C., Bratu D., Mercuț V., Petre Al., Popșor S., Trăistaru T. - Protetică Dentară, Vol. I, Editura Enciclopedică, București, 2011.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 53/68

7. Forna N., (coordonator), De Baat C., Bratu D., Mercuț V., Petre Al., Popșor S., Trăistaru T. - Protetică Dentară, Vol. II, Editura Enciclopedică, București, 2011.
8. Gafar M., Iliescu A. — Endodonția clinică și practică. Ediția a II-a, Editura Medicală, București, 2007.
9. Gross M. - The science and art of occlusion and oral rehabilitation, London, UK, 2015.
10. Ionescu, E. — Anomaliile dentare. Editura Cartea Universitară, București, 2005
11. Ionita S. Petre A. Ocluzia dentară. București, 1996.
12. Manual pentru rezidențiat: stomatologie, volumul I, sub redacția Prof. dr. Ecaterina Ionescu. Editura Universitară "Carol Davila" București 2021
13. Manual pentru rezidențiat: stomatologie, volumul II, sub redacția Prof. dr. Ecaterina Ionescu. Editura Universitară "Carol Davila" București 2021
14. Patrașcu D. – Materiale dentare. București, 2002.
15. Postolachi I. cu colab. - Protetica dentară. Chișinău 1993.

BIOETICA

1. **MORALA, ETICA, ETICA MEDICAL, DEONTOLOGIA ȘI BIOETICA – DEFINIRE, DELIMITAREA OBIECTULUI DE STUDIU, COMPONENTE TEORETICE DE BAZĂ.** Definierea conceptelor de etică, morală și bioetică. Momente semnificative în evoluția bioeticii. Accepția îngustă și largă a bioeticii ca domeniu. Teorii normative: etica virtuții (versiunea Aristotelică tradițională), deontologia (versiunea lui Im.Kant) consecințialismul (versiunea lui J.S. Mill), și principismul (versiunea Beauchamp/Childress). Deciziile morale. Conflictul moral și soluționarea lui.
2. **ASPECTE CLINICE ALE BIOETICII. RELAȚII MORALE ÎN MEDICAȚIE: SUBIECTE, VALORI, MODELE ALE RELAȚIEI MEDIC-PACIENT, ACTUL MEDICAL ÎN STOMATOLOGIE.** Particularitățile etice ale instruirii medicului în rezidențiat pe chirurgie. Tipuri de relații medic-pacient: paternalism-antipaternalism. Acordul informat ca expresie a abordării anti-paternaliste. Criterii de validitate a acordului informat. Pacienți vulnerabil. Confidențialitatea - expresie a dreptului pacientului la viață privată, limitele acestui drept și consecințele limitării lui. Erorile medicale și obligația morală a veracității.
3. **GREȘELI, ERORI ȘI MALPRAXIS ÎN MEDICINĂ. MANAGEMENTUL SITUAȚIILOR DE MALPRAXIS ÎN PRACTICA MEDICALĂ ENDODONTICĂ.** Erorile și greșelile medicale. Definierea noțiunii de malpraxis. Bioetica-sursă teoretico-practică în abordarea multiaspectuală a malpraxisului. Tipuri de malpraxis. Specificul greșelilor, erorilor și malpraxisului în stomatologie. Momente semnificative în manifestarea malpraxisului endodonție.
4. **SUBIECTE BIOETICE ÎN CONTEXTUL UNOR PROBLEME AL IMPLICĂRILOR TERAPEUTICE STOMATOLOGICE.** Actul medical stomatologic și posibilitățile apariției și manifestării subiectelor cu incidență bioetică. Multitudinea de situații în practica clinică cu potențial de a genera probleme bioetice. Posibilități de identificare, analiză și soluționare a problemelor de etică biomedicală.
5. **ASPECTE BIOETICE ÎN STOMATOLOGIA TERAPEUTICĂ CU SPECIFICĂRI ALE MEDICAȚIEI LA CATEGORII VULNERABILE DE POPULAȚIE.** Subiecte de bioetică socială: vulnerabilitatea, discriminarea, stigmatizarea, dizabilitatea. Senectutea din perspectivă bioetico-filosofică. Categoriile de persoane discriminate pe motive medicale și social-culturale. Starea de vulnerabilitate și necesitatea asistenței medicale stomatologice. Subiecte esențiale în abordarea subiectului vulnerabilității și asistența stomatologică contemporană. Binefacere și cost. Morală și circumstanțe economice. Umanismul în medicina practică. Solidaritate socială.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 54/68

6. **ETICA CERCETĂRII PE SUBIECTI UMANI. PRINCIPII ETICE. CONSENSUL NORMATIV ÎN CERCETAREA BIOMEDICALĂ. ASPECTE ETICE ÎN CERCETĂRILE MONO- ȘI MULTICENTRICE, NAȚIONALE ȘI MULTINAȚIONALE. COMITETELE DE ETICĂ A CERCETĂRII.** Conceptul de cercetare științifică/cercetare biomedicală în raport cu cel de activitate clinică. Evoluția studiului terapeutic în practica medicală. Aplicabilitatea principiilor bioetice în cercetările biomedicale. Experimentul: noțiune, conținutul și clasificare. Specificul experimentului în cercetările biomedicale. Particularitățile cercetărilor clinice cu diferite grupuri de pacienți: aspecte bioetice. Protecția subiecților în cercetarea biomedicală. Integritatea științifică. Plagiatul: cauze, consecințe și forme. Cerințe morale ale cercetării pe ființe umane. Declarația de la Helsinki. Componenta unui protocol de studiu. Rolul Comitetelor de bioetică/etică a cercetării.
7. **PROCEDURILE OPERAȚIONALE STANDARDIZATE. BUNELE PRACTICI CLINICE ÎN ACTIVITATEA CLINICĂ ȘI CEA DE CERCETARE DIN DOMENIUL STOMATOLOGIC.** Noțiune de expertiză. Rolul procedurilor operaționale standardizate (POS) în activitatea medicală clinică și cea de cercetare. Aplicarea acestora în practică. Probleme în anumite circumstanțe. Bunele practici în activitatea clinică în cercetarea științifică. Aplicarea Ghidurilor și bune practici de laborator (GLP) și bunelor practici clinice (GCP). Conținutul acestora. Principiile aplicării Ghidurilor și bune practici în activitatea de cercetare și cea clinică.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

1. Ilustrarea prin cazuri particulare a teoriilor și principiilor în bioetică.
2. Reglementarea practicii medicale prin coduri de etică.
3. Jurământul lui Hipocrate – comentarea formei inițiale și prezente.
4. Valorile etice ale relației medic-pacient prin cazuri practice.
5. Valoarea și limitele consimțământului informat în practica medicală.
6. Valoarea și limitele confidențialității în practica medicală curentă.
7. Rolul comunicării în relația medic-pacient.
8. Accesul la îngrijirile de sănătate, discutare de cazuri.
9. Drepturile pacienților – reglementare legislativă. Rolul comitetelor de etică.
10. Exemplificarea noțiunilor de greșeală și eroare în medicină prin cazuri.
11. Delimitarea cadrului noțiunii de malpraxis. Greșeala medicală din perspectiva sistemului de malpraxis. Perspectiva deontologică asupra greșelilor medicale.
12. Discutarea problemelor etice la pacienți vulnerabili.
13. Discutarea problemelor etice în cercetările biomedicale.

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Dicționar de Filosofie și Bioetică. Chișinău: Medicina, 2004.
2. Ojovanu Vitalie. (coord.). Comunicare și comportament în medicină (cu elemente de bioetică): Suport de curs. Chișinău: CEP Medicina, 2016.
3. Ojovanu Vitalie. (coord.). Filosofia medicinei (cu elemente de bioetică medicală): Suport de curs. Chișinău: CEP Medicina, 2017.
4. Țirdea Teodor N. Bioetică: curs de bază. Manual. Chișinău: Medicina, 2017.
5. Țirdea Teodor N. Bioetică: Teorie și practică: Suport de curs. Chișinău: Medicina, 2016.
6. Steinbock Bonnie. The Oxford of handbook of bioethics. Oxford: Oxford University Press, 2013.
7. Harris John (ed.). Bioethics. New York: Cambridge University Press, 2004.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 55/68

- Ives Jonathan, Dunn Michael, Cribb Alan (ed.). Empirical bioethics: theoretical and practical perspectives. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.
- Talbot Marianne. Bioethics: an introduction. Cambridge: Cambridge University Press, 2016.

Anul III

PARODONTOLOGIE

1. OBIECTUL DE STUDII SPECIFIC ENDODONȚIEI SI ODONTOTERAPIEI RESTAURATOARE IN RAPORT CU SANATATEA PARODONTALĂ.

Complexul de țesuturi odontale. Elementele structurale ale complexului morfo-funcțional ale parodonțiului marginal

2. CARIA DENTARĂ ȘI ROLUL EI IN DEBUTUL SI EVOLUȚIA BOLII PARODONTALE (GINGIVITA, PMC LOCALIZAT).

Teorii moderne privind etiologia și patogenia cariei dentare și rolul ei în evoluția bolii parodontale. Rolul calității structurii țesuturilor dure dentare în apariția leziunilor carioase și afecțiunile parodontale. Rolul lichidului bucal în apariția cariei dentare și bolii parodontale. Proprietățile fizice ale salivei. Importanța fluxului salivar în debutul și evoluția bolii parodontale.

Factorii microbieni în producerea cariei dentare și a bolii parodontale. Biofilmul bacterian: formarea, dezvoltarea, flora bacteriana specifică, acțiunea asupra țesuturilor dure dentare și a țesuturilor parodontale.

3 EXAMENUL CLINIC SI PARACLINIC IN EVOLUȚIA LOC IN RAPORT CU PARODONȚIUL MARGINAL. CRITERII MODERNE DE DIAGNOSTIC SI TRATAMENT A LOC CU IMPLICAREA PARODONȚIULUI MARGINAL.

Importanța examenului clinic și paraclinic în realizarea unui examen odontal corect. Stabilirea unui diagnostic a leziunilor carioase cu implicarea parodonțiului marginal, presupune realizarea unui examen clinic odontal minuțios și a țesuturilor parodontale învecinate.

În cadrul examenului odontal se va realiza marcarea grafică a dinților absenți în formula dentară. Menționarea elementelor identificate la nivelul dinților prezenți și modificările țesuturilor parodontale. Scopul și atitudinea principiilor generale de tratament al leziunilor carioase cu implicarea parodonțiului marginal.

Etapele de tratament: (chirurgical, medicamentos și restaurator).

4. ASPECTE CLINICO-RADIOLOGICE IN CARIA DENTARA SI COMPLICAȚIILE EI ÎN DEBUTUL BOLII PARODONTALE

În cariologie și parodontologie, examenul radiografic este indicat pentru diagnosticul, monitorizarea eficienței tratamentului și evoluția bolii parodontale. Radiografiile retro-alveolare utilizate în diagnosticarea cariei dentare.

Indicațiile radiografiei retro-alveolare în caria dentară și. Avantajele și dezavantajele radiografiei retro-alveolare în depistarea cariei dentare

5. MATERIALE COMPOZITE DE RESTAURARE ȘI ACȚIUNEA LOR ASUPRA ȚESUTURILOR PARODONȚIULUI DE ÎNVELIȘ/MARGINAL.

Materiale dentare moderne utilizate în tratamentele odontoterapie. Principalele categorii de materiale dentare utilizate frecvent în cadrul manoperelor de restaurare a leziunilor odontale coronare, cariei dentare și acțiunea lor asupra țesuturilor parodonțiului de înveliș.

Clasificarea compozitelor. Compoziția chimică clasică. Avantajele utilizării materialelor compozite. Dezavantajele utilizării materialelor compozite și acțiunea lor asupra țesuturilor parodonțiului de înveliș.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 57/68

DEPRINDERILE PRACTICE

	Deprinderi practice	Nivelul însușirii	Volumul
1	Efectuarea examenului clinic al pacientului	A, E	4
2	Stabilirea diagnosticului și planului de tratament în leziunile odontale coronare și în afecțiunile parodontale	A, E	5
3	Întocmirea foii de observație/statusului parodontal	E, I	4
4	Participarea/asistare la tratamentul pacientului cu LOC și boala parodontală	A, D	2
5	A aplica în practică metodele de apreciere a vitalității pulpare	E, D	2
6	A selecta rațional metoda de anestezie în tratamentul pacientului cu afecțiuni pulpare, caria dentară și boala parodontală	A, E	5
7	A putea determina diagnosticul sindromului endo-parodontal	I	4
8	Cunoașterea strategiei terapeutice în caz de apariție a erorilor și complicațiilor în tratamentul cariei dentare și complicațiilor ei.	D, E	3
9	Cunoașterea și aprecierea prognosticului în tratamentul cariei dentare și complicațiilor ei în raport cu complexul parodontal	D, I	2
10	Refacerea punctului de contact ca element în profilaxia bolii parodontale	E, I	2
11	Alegerea metodei corecte de tratament în restaurări dentare	E, I	2

Notă: D=Demonstrație; E=Executare; I=Interpretare; A=Asistare

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 58/68

BIBLIOGRAFIE

1. Note de curs.
2. Burlacu V., Fala V. Secretele endodonției clinice. Ghid practic. Chișinău, 2007.
3. Ciobanu S. Tratatul complex în reabilitarea pacienților cu parodontită marginală cronică, Chișinău, 2012
4. Dumitriu, H., Dumitriu, S., Dumitriu, A.. Tratat de Parodontologie, București, România, 2015
5. Eni A. – Afecțiunile complexului mucoparodontal. Chișinău, 2007.
6. Gafar M., C. Andreescu – Patologie și terapie odontală, vol.I., vol.II., București, 1990
7. Gafar M., A. Iliescu – Odontologie, endodonție clinică și practică, București, 1998
8. Iliescu A. Tratat de endodonție. București, 2015.
9. Mocanu C., M. Vatamanu – Endodonție practică, Iași, 2000.
10. Nicolau Gh., Năstase C., Terehov A., Nicolau-Gorea A., Burlacu V. Aspecte structurale ale organelor și țesuturilor cavității bucale, Chișinău, 2020.
11. Nicolau Gh., Nicolaiciuc V., Năstase C., „Bazele endodonției practice moderne”, Chișinău, 2009.
12. Nicolau Gh., Terehov A., Năstase C., Nicolaiciuc V. Odontologie practică modernă. Iași, 2010.
13. Nicolau Gh., Năstase C., Terehov A.. Parodontologie. Tratat chirurgical. Chișinău, 2020.
14. Roman și co. Parodontologie. Ghid de tratament. Vol.II. Cluj-Napoca, România, 2018.
15. Roman A. și co. Parodontologie. Noțiuni de bază. Vol.I. Cluj-Napoca, România, 2019.
16. Sato Naoshi. Chirurgia parodontală. Q Med Publishing, București, 2006.
17. Sculean A. Terapia parodontală regenerativă. Quintessence internațional România, 2013.
18. Sîrbu S., Ghicavâi V., Bacinschii M., Scerbatiuc D. Фармакотерапия основных стоматологических заболеваний. Учебное пособие. Кишинев, 2006.
19. Sîrbu S., Nicolau Gh., Năstase C. – Aspecte structurale ale organelor și țesuturilor cavității bucale, Chișinău, 2007.
20. Sîrbu S., Ciobanu S. Erori de diagnostic și tratament în terapia stomatologică. Chișinău, 2017.
21. Garg N., Garg A. Textbook of Endodontics. New Delhi, London, Philadelphia, Panama, 2014.
22. Enrico G. Bartolucci. Periodontology. Second Edition. Milano, 2001.
23. Hargreaves K., Berman L.H. Cohen's Pathways of the Pulp. Missouri, 2016.
24. Jan Lindhe, Niklaus P. Lang. Clinical Periodontology and Implant Dentistry. Sixth Edition, Vol. 1. Wiley Blackwell, 2015.
25. Jan Lindhe Clinical Periodontologie and Implant Dentistry. Blackwell Munksgaard, 2004.
26. Nelson St. Wheeler's Dental Anatomy, Physiology and Occlusion, Ninth Edition. Missouri, 2010.
27. Newman, Michael G., Henry H. Takei, Perry R. Klokkevold, and Fermin A. Carranza. Clinical Periodontology, 2019.
28. Theodor M. Roberson, Harrald O. Heymann, Edward J. Swift - Operative dentistry, 2002, Missouri, USA.
29. Thomas G. Wilson, Kenneth Kornman. Fundamentals of Periodontics. Second Edition. Quintessence publishing, 2003.
30. Борисенко А.В. – Кариес зубов, 2000.
31. Герберт Вольф, Эдит Ратейцхак, Клаус Ратейцхак. Пародонтология. Москва, 2008.
32. Грудянов А И., Григорян А.С., Фролова О.А. Диагностика в пародонтологическую Москву, 2004.
33. Григорян А.С., Грудянов А И., Рабухина Н. А. Болезни пародонта. Ышкква, 2004.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 59/68

34. Николишин А.К. – Восстановление (реставрация) и пломбирование зубов современными материалами и технологиями, Полтава, 2001.
35. Радлинский С.В. – Современные технологии реставрации зубов (Методическое пособие), 1999.
36. Хельвиг Э., Климек Й. – Терапевтическая стоматология, Urban&Schwarzenberg, Munchen-Wien-Baltimore, 1999.

IMPLANTOLOGIE ORALĂ

Rolul și locul terapiei implanto-protetice în medicina dentară modernă; interrelația dintre implantologia orală și celelalte discipline dentare.

Anatomia clinică a aparatului dento-maxilar – oferta osoasă în terapia implanto-protetică – aspecte privind selecția și poziționarea implanturilor pe creasta alveolară. Clasificarea edentațiilor în terapia implanto-protetică, edentații și modalități de soluționare a acestora prin intermediul complexului terapeutic implanto-protetic.

Evaluarea câmpului protetic și a statusului biologic general al pacientului în perspectiva inserării implanturilor dentare – diagnostic preoperator, bilanț preprotetic, analiza și planificarea secvențială a cazului, indicații și contraindicații.

Biomecanica A.T.M. și rolul acesteia în terapia implanto-protetică. Biomateriale utilizate în practica implantologică – titanul, masele ceramice, materiale și membrane biologice utilizate în tehnicile de augmentare osoasă. Fiziologia osteogenezei, a osteointegrării și patologia osteodezintegrării, raportării la modele biologice. Optimizarea câmpului protetic în vederea inserării implanturilor dentare – asanarea cavității orale, chirurgia mucoasei patologice și a leziunilor parodontale. Protezarea preimplantară fiziologică, autoechilibrată – etapă de baza a terapiei implanto-protetice. Reconstrucția creștelor edentate cu deficit osos utilizând metode de augmentare osoasă autogenă cu grefe recoltate din creasta iliaca, neurocraniu, tibie și mandibula, materiale sintetice pe baza de hidroxiapatită, fosfat tricalcic sau materiale omologe, susținute în principal de membrane biologice. Sisteme și tipuri de implanturi utilizate în terapia implanto-protetică. Inserția imediat postextractională a implanturilor orale. Inserția implanturilor în creștele alveolare cu diferite forme și oferte osoase. Tehnici chirurgicale curente în implantologia orală. Indicațiile și contraindicațiile implantării dentare endosoase. Accidente, incidente și complicații în implantologia orală. Dispensarizarea pacienților purtători de implanturi.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

Examinarea și tratamentul, împreună cu tutorele, a pacienților cu edentații dentare ce necesită tratament implanto-protetic (A/E-10); Planificarea inserției implantelor în baza examenului radiologic – OPG, CBCT (I/A-10); Intervenții chirurgicale proprotetice în: mucoasa subțire (I/A-2); creasta gingivală balantă (I/A-1); fibromatoză tuberozitară (I/A-1); hiperplazie epitelio-conjunctivă (I/A-1); bride vestibulare și paralinguale (I/A-1); îngustarea zonei de mucoasă fixă (adânciri de șanțuri vestibulare sau paralinguale (I/A-2); regularizări de creastă (I/A-2); plastii de adăuție în atrofii de creastă cu materiale osteoinductoare (I/A-2); Inserția implantelor dentare endosoase în creasta alveolară fără deficiențe (I/A-5); Inserția implantelor imediat postextractionale (I/A-5); Elaborarea schemei de tratament complex a pacientului cu edentație parțială – endodontic, chirurgical, implantologic (I/A-5); Sinuslifting transcristal (I/A-5); Sinuslifting lateral (I/A-2); Înlăturarea implantului (I/A-1).

Notă: E=Executare; I=Interpretare; A=Asistare

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 60/68	

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

1. Burlibașa C. Chirurgie orală și maxilofacială. București: Editura medicală, 2003.
2. Chele N. Implantarea dentară imediată. Riscuri și beneficii. Chișinău, 2017. 272 p.
3. Ganuța N. Anesteziologie în chirurgia oro-maxilo-facială. București: Editura medicală, 1995.
4. Ganuța N. Tratat de implantologie orală. București, 1999.
5. Popa M. Anatomia craniului în practica medico-legală. Iași: Ed. Ex-ponto, 2009.
6. Sethi A., Kaus T. Implantologia practică. București, 2008.
7. Sîrbu D. Biomateriale în reconstrucția creștelor alveolare mandibulare în tratamentul implanter. Chișinău, 2018. 187 p.

MANAGEMENT ȘI MARKETING ÎN STOMATOLOGIE

1. MANAGEMENTUL CA ARTĂ ȘI ȘTIINȚĂ. MANAGERII ȘI LIDERII ÎN ORGANIZAȚII.

Conceptele de management, manager și lider. Managementul ca teorie și / sau practică, ca știință și/sau artă. Apariția și dezvoltarea managementului. Activități manageriale și sisteme de management. Niveluri și arii de management într-o instituție stomatologică. Obiectivele și principiile managementului.

Rolurile managerului: interpersonale, informaționale, decizionale. Cunoștințe și abilitățile necesare managerului. Rolul liderilor pentru organizații. Tipuri de manageri și lideri. Formele de putere și influență utilizate de manageri și lideri.

2. INSTITUȚIA STOMATOLOGICĂ CA ORGANIZAȚIE. ANTREPRENORIATUL ÎN STOMATOLOGIE.

Instituția stomatologică/cabinetul stomatologic ca organizație: parametrii de caracterizare. Mediul intern și extern al instituției medicale și factorii lui. Organizația și organizarea. Componentele structurii organizatorice. Tipurile de structuri organizatorice. Organigrama. Cultura organizațională ca factor ce determină performanța instituției stomatologice. Managementul culturii într-o instituție stomatologică.

Conceptul de antreprenoriat. Formele de organizare a activității de antreprenoriat. Etapele de lansare a afacerii. Planul de afaceri: importanța și structura.

3. MANAGEMENTUL MODERN AL INSTITUȚIEI STOMATOLOGICE: PRINCIPII, METODE, TEHNICI ȘI FUNCȚII.

Particularitățile managementului modern. Principii, metode și tehnici de management. Funcțiile fundamentale ale managementului: prognoza, planificarea, organizarea, motivarea și control-evaluarea.

Planificarea: esența și importanța. Componentele planificării organizatorice. Planificarea strategică a activității instituției stomatologice. Etapele procesului de planificare strategică. Misiunea, viziunea și valorile unei instituții stomatologice. Analiza SWOT. Obiective generale și specifice SMART. Realizarea planului strategic și evaluarea activităților. Indicatorii de performanță.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 61/68

Controlul ca funcție managerială. Esența și rolul controlului. Tipuri de control și etape ale procesului de control. Elaborarea și utilizarea standardelor.

4. MANAGEMENTUL RESURSELOR UMANE. MOTIVAREA ANGAJAȚILOR. MANAGEMENTUL ECHIPEI.

Managementul resurselor umane: etape și activități. Activități de asigurare cu personal: planificarea, recrutarea și selecție resurselor umane. Activități de menținere a personalului: motivarea, utilizarea eficientă a sistemului de recompense, managementul carierei. Activități de dezvoltare a personalului: formarea continuă, rotația pe post și evaluarea performanțelor. Factori implicați direct în desfășurarea activității: competența, autoritatea, responsabilitatea și delegarea autorității.

Motivarea ca funcție managerială. Teoriile motivării. Recompensarea și remunerarea angajaților. Caracteristicile unei motivări eficiente.

Importanța echipelor pentru instituția medicală. Similitudini și diferențe între grupuri și echipe. Transformarea grupurilor în echipe și managementul echipelor. Factorii ce determină eficiența echipelor. Principiul celor 8 de "R" într-o echipă eficientă.

5. COMUNICAREA ȘI LUAREA DECIZIILOR ÎN INSTITUȚIA STOMATOLOGICĂ. MANAGEMENTUL SCHIMBĂRILOR.

Sistemul informațional al firmei stomatologice. Importanța comunicării eficiente. Elemente și etape ale procesului de comunicare. Factorii care influențează procesul de comunicare. Barierele în comunicare și înlăturarea lor.

Natura procesului de luare a deciziilor. Tipuri de decizii. Tipuri de ședințe și organizarea lor. Modele și metode de luare a deciziilor. Etapele deciziei raționale. Factorii care influențează procesul decizional.

Importanța schimbărilor pentru o instituție stomatologică. Avantajele și dezavantajele schimbărilor. Etapele schimbării. Tipurile de schimbări. Rezistența la schimbare: cauze și metode de învingere.

6. MANAGEMENTUL TIMPULUI, CONFLICTULUI ȘI STRESULUI LA LOCUL DE MUNCĂ.

Particularitățile timpului ca resursă. Cauze ale managementului ineficient al timpului. Activități care irosec timpul. Stiluri comportamentale privind managementul timpului. Erori frecvente în utilizarea timpului. Metode și tehnici de eficientizare a utilizării timpului. Stabilirea obiectivelor și prioritizarea activităților. Jurnalul de activități. Tehnici de planificare a timpului.

Conflictul în organizație. Particularități ale conflictului în colectiv. Cauzele conflictelor. Tipurile de conflicte. Etapele conflictelor. Strategii și metode de soluționare a conflictului: structurale și interpersonale.

Cauzele stresului la locul de muncă. Metode de prevenire și tehnici de diminuare a nivelului de stres. Sindromul epuizării profesionale (Burnout): cauze, metode de tratament și prevenție.

7. CONCEPTUL DE MARKETING. TIPURI DE MARKETING. PIAȚA SERVICIILOR STOMATOLOGICE: CEREREA, OFERTA, PREȚUL ȘI CONCURENȚA.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 62/68

Definirea conceptului de marketing. Esența activității de marketing. Tipuri de marketing. Specificul marketingului serviciilor stomatologice.

Piața serviciilor cu profil stomatologic. Elementele pieții: cererea, oferta, prețul și concurența. Factorii care influențează elementele pieții. Segmentarea pieței. Mixul de marketing.

8. COMPORTAMENTUL CONSUMATORULUI. COMUNICAREA PRESTATOR DE SERVICII-CONSUMATOR. TIPURI DE CLIENȚI. ETICA ÎN RELAȚIILE CU CLIENȚII.

Procesul decizional de cumpărare a serviciului stomatologic. Factorii ce influențează comportamentului consumatorului. Identificarea și segmentarea clienților. Tipurile de clienți. Clientul dificil. Comunicarea cu clienții. Stabilirea modalității de fidelizare a clienților. Conceptul de satisfacție a clientului. Cerințele, nevoile și așteptările clienților. Etica în relațiile cu clienții.

9. ORGANIZAREA ACTIVITĂȚII DE MARKETING. CERCETAREA DE MARKETING: CONCEPTE, ETAPE, METODE ȘI INSTRUMENTE.

Etape ale organizării activității de marketing. Organizare internă. Etapele unei cercetări de piață. Metode ale cercetării de marketing. Instrumente ale cercetării de marketing. Sondajul de opinie. Tipologia cercetării de marketing. Raportul de cercetare.

10. PREVIZIUNEA ȘI PLANIFICAREA ÎN MARKETING. PLANUL DE MARKETING AL INSTITUȚIEI STOMATOLOGICE.

Importanța previziunii de marketing ca etapă premergătoare planificării. Utilitatea planificării în marketing. Etapele planificării de marketing. Planul de marketing al unei instituții stomatologice. Structura și conținutul planului de marketing.

DESCRIERERE DEPRINDERILOR PRACTICE

1. Să efectueze o analiză SWOT a unei instituții stomatologice.
2. Să elaboreze o misiune și 4 obiective strategice conform criteriilor SMART pentru o instituție stomatologică.
3. Să creeze și să evalueze o organigramă a unei instituții stomatologice.
4. Să aplice teoria motivațională și tehnicile de motivare în dependență de necesitățile persoanei.
5. Să aplice o metodă eficientă de soluționare a conflictului expus în studiul de caz.
6. Să realizeze analiza celor 4P- componente ale mixului de marketing.
7. Să elaboreze 2 strategii eficiente de marketing pentru fidelizarea clienților.
8. Să elaboreze un algoritm de comunicare eficientă cu clientul în dependență de tipul de client.
9. Să elaboreze un mesaj publicitar pentru o instituție stomatologică.
10. Să elaboreze un plan de afaceri.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 63/68

BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ

A. Obligatorie:

1. Ețco C. Managementul în sistemul de sănătate. Chișinău, Editura Epigraf, 2006.
2. Tintiuc D., Ețco C., Grosu L., și alții. Sănătate publică și management. Chișinău, 2002.
3. Constantin Ețco, Ludmila Goma, Nina Globa. Management și Marketing. Teorie și aplicații. Chișinău, 2013.
4. Philip Kotler, Gary Armstrong. Principiile marketingului, Ediția a III-a. Editura Teora, 2004.
5. Kotler, Ph., Keller, K.L. -Managementul marketingului. Ed. Teora, Ediția a 5- a. București, 2008
6. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента. М., «Дело» 1997.

B. Suplimentară:

1. Vlădescu C. Managementul serviciilor de sanatate. București, Expert, 2000.
2. Popescu A. Management și marketing sanitar, asistență și protecție socială. Editura medicală, 1992.
3. Cornelius H., Faire Sh. Știința rezolvării conflictelor. București, Editura știință și tehnică, 1996.
4. Stog L., Caluschi M. Psihologia managerială. Editura Cartier, 2002.
5. Pitariu H. Managementul resurselor umane. București, 1994.

E. PROGRAMUL STAGIULUI PRACTIC

Anul II

DENUMIREA STAGIULUI PRACTIC (*durata – 12 săptămâni*)

Descrierea locației îndeplinirii stagiului practic, a conținutului lui, volumul competențelor conform anului de studiu, raportul final al stagiului practic raional (cu indicarea volumului de asistență medicală executată)

Anul III

DENUMIREA STAGIULUI PRACTIC (*durata – 12 săptămâni*)

Descrierea locației îndeplinirii stagiului practic, a conținutului lui, volumul competențelor conform anului de studiu, raportul final al stagiului practic raional (cu indicarea volumului de asistență medicală executată)

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 64/68****F. VOLUMUL DE ASISTENȚĂ STOMATOLOGICĂ (VAS)**

Descrierea deprinderii practice, a volumul și a nivelului de însușire (A/E/I)

Notă:

E – efectuarea de sinestătător a deprinderilor practice;

A – asistarea și consultarea cu medical în problema dată;

I – Interpretarea problemei date

	Competențe de asistență medicală acordată	Nivelul însușirii	Planificat
1	Efectuarea examenului clinic al pacientului	A, E, I	4
2	Stabilirea diagnosticului și planului de tratament	A, E	5
3	Întocmirea foii de observație	E, I	4
4	Participarea/asistare și efectuarea tratamentului pacientului cu afecțiuni de origine endodontică	A, E	2
5	A aplica în practică metodele de măsurare a vitalității pulpare	E, A	2
6	A selecta rațional metoda de anestezie pentru pacientul cu afecțiuni de origine endodontică	A, E, I	5
7	A putea determina diagnosticul diferențiat al pulpitelor și periodontitelor	I	4
8	Cunoașterea strategiei terapeutice în caz de apariție a erorilor și complicațiilor în tratamentul endodontic	I, E	3
9	Cunoașterea și aprecierea prognosticului în tratamentul endodontic	E, I	2
10	Consultația de specialitate – examenul clinic al pacientului (aprecierea vitalității pulpei dentare), inclusiv statutul general.	E, I	2
11	Stabilirea diagnosticului și a planului de tratament complex al pacientului endodontic în patologia pulpară	E, I	2
12	Analiza datelor investigațiilor paraclinice de laborator indicate și descrierea acestora.	E, I	2
13	Analiza clișeelelor radiologice, evaluarea reperelor anatomice patologice în baza tomografiilor computerizate cu fascicol conic în endodonție.	E, I	2

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT**Redacție: 09****Data: 08.09.2021****Pag. 65/68**

14	Efectuarea tratamentului biologic aplicând metoda coafajului indirect și direct.	A, E	6
15	Tratamentul chirurgical prin metoda de pulpotomie vitală.	A, E	6
16	Tratamentul chirurgical prin metoda de extirpație vitală și devitală.	A, E	7
17	Tehnici curente de anestezie în stomatologie/endodonție.	A, E	4
18	Aplicarea metodelor de prevenire a accidentelor în terapia endodontică.	A, E, I	2
19	Aplicarea metodelor de restaurare directă și indirectă a dinților tratați endodontic.	A, E	6
20	Evaluarea metodelor de control al sterilizării materialelor și instrumentelor utilizate în endodonție.	A, I	2
21	Completarea fișelor medicale ale pacienților în patologia pulpară.	E, I	2
22	Profilaxia primară și secundară a afecțiunilor pulpare.	E, I	3
23	Terapia afecțiunilor acute ale pulpei dentare (pulpite acute, periodontite acute, periodontite cronice în acutizare).	A, E	4
24	Terapia afecțiunilor cronice ale pulpei dentare (pulpite cronice, periodontite cronice).	A, E	10
25	Utilizarea sistemelor moderne rotative în tratamentul endodontic.	A, E	10
26	Tratamentul complicațiilor afecțiunilor pulpare (retratament).	A, E	10
27	Abordarea clinică în erori și complicații în timpul tratamentului afecțiunilor pulpare.	A, I	3
28	Managementul endodontic în condiții de afecțiuni sistemice și nocive (diabetul, sarcina, fumatul, hepatite, afecțiuni oncologice ș.a.).	A, I	2
29	Abordarea clinică în tratamentul endodontic al pacienților geriatrici.	A, E	2
30	Abordarea terapeutică în tratamentul traumelor cu lezarea pulpei dentare.	A, E	2
31	Efectuarea manoperelor în tratamentul endodontic cu microscop.	A, E	10

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție:	09
Data:	08.09.2021
Pag. 66/68	

IV. METODE DE PREDARE ȘI INSTRUIRE UTILIZATE

La predarea disciplinei Endodonție sunt folosite diferite metode și procedee didactice, orientate spre însușirea eficientă și atingerea obiectivelor procesului didactic. În cadrul lecțiilor teoretice, de rând cu metodele tradiționale (lecție-expunere, lecție-conversație, lecție de sinteză) se folosesc și metode moderne (lecție-dezbatere, lecție-conferință, lecție problemizată). În cadrul lucrărilor practice sunt utilizate forme de activitate individuală, frontală, în grup, simularea de situații, probleme situaționale. Pentru însușirea mai profundă a materialului, se folosesc diferite sisteme semiotice (limbaj științific, limbaj grafic și computerizat) și materiale didactice (tabele, scheme, microfotografii, folii transparente, algoritme). În cadrul lecțiilor și activităților extracurriculare sunt folosite Tehnologiile Informaționale de Comunicare – prezentări PowerPoint. Lecțiile practice sunt preconizate: - La fotoliul pacientului cu examinarea și discutarea pacienților tematici, interpretarea investigațiilor de laborator și paraclinice, argumentarea diagnosticului și diagnosticul diferențial, indicația tratamentului cu argumentarea lui, discuția profilaxiei bolii și expertiza vitalității. - Implicarea beneficiarilor în prezentarea de cazuri clinice cu diverse patologii complicate, boli rare. - Lecția practică decurge în formă de discuție în manieră interactivă, prin abordarea strategiei didactice centrate pe învățare activă și interactivă: centrată pe beneficiar, comunicare multidirecțională, cu formare de aptitudini, cu predominarea componentei formative. - Pe parcursul disciplinei Endodonție rezidentul efectuează tratamentul endodontic sub supravegherea medicului unde își perfectează abilitățile practice.

Metode de învățare recomandate Observația - Identificarea particularităților clinice și paraclinice caracteristice afecțiunilor endodontice. • Analiza - Evidențierea elementelor esențiale. Studiarea fiecărui element ca parte componentă a întregului. Clasificarea - Determinarea criteriilor în baza cărora trebuie făcută clasificarea. Repartizarea • maladiilor pe grupe după criteriile stabilite. Strategii/tehnologii didactice aplicate (specifice disciplinei): • Prelegerea interactivă, expunerea, problematizarea, conversația, dezbateră, studiu individual, lucru cu manualul și textul științific, rezolvarea problemelor de situație, activități de simulare, practici pe manechin, „Brainstorming”, „Masa rotundă”; „Interviul de grup”; „Studiul de caz”. Îndeplinirea caietelor de stagiul practic al medicului rezident. Îndeplinirea caietelor de stagiul practic al medicului rezident.

V. METODE DE EVALUARE

Metode de evaluare (inclusiv cu indicarea modalității de calcul a notei finale). Curentă: control frontal sau/și individual prin • Seminarii cu verificarea cunoștințelor teoretice și competențelor practice prin interviu oral, • test-grilă cu răspunsuri simple și multiple (pre-test, post-test), • rezolvarea problemelor/exercițiilor, • prezentari de caz și activitate la patul pacientului, • demonstrație practică, • realizarea unor jocuri de rol la subiectele discutate, • lucrări de control/colocvii, • perfectarea documentației medicale - foaia de observație în pediatrie. • Finală: examen. Examenul la Endodonție (evaluarea sumară) este unul combinat, alcătuit din atestarea competențelor practice (pacient real), proba test-grilă (variante „Test Editor” USMF „Nicolae Testemițanu”) și proba orală. La examenul de promovare la disciplina Endodonție nu sunt admiși rezidenții cu media anuală sub nota 5, precum și rezidenții care nu au recuperat absențele de la lucrările practice. Proba practică se efectuează pe pacienți reali. Fiecare rezident timp de 30 min. examinează un pacient cu afecțiuni endodontice, ulterior prezintă examinătorilor anamnestical, efectuează examenul obiectiv complet, stabilește diagnosticul prezumptiv, alcătuiește planul de investigații, stabilește diagnosticul final, indică tratament pacientului dat. Proba se notează cu note de la 10 până la 0. Proba test-grilă la calculator constă din variante a câte 100 teste fiecare din toate temele cursului de Endodonție, dintre care 40 de teste sunt compliment simplu, 60 de teste compliment multiplu. Rezidentul are la dispoziție 2 ore astronomice pentru a răspunde la teste. Proba se notează cu note de la 10 până la 0. Proba orală se efectuează prin oferirea fiecărui rezident a câte 1 bilet de examenare care conține 5 subiecte. Proba se notează cu note de la 10 până la 0. Subiectele pentru examene (testele, lista competențelor practice, întrebările) se aprobă la ședința departamentului și se aduc la cunoștința rezidenților cu cel puțin o lună până la sesiune. Pentru ca examenul să fie considerat promovat, rezidentul trebuie să obțină la fiecare probă minimum nota 5, altfel examenul nu este valid. Toate examenele

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 67/68

se desfășoară în prezența a cel puțin două cadre didactice. Nota finală se va alcătui din nota medie anuală (coeficientul 0.3), proba practică (coeficientul 0.2), test-grilă (coeficientul 0.2), proba orală (coeficientul 0.3). Notele tuturor etapelor de examinare finală vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note. Examenul este promovat cu nota minimă 5, maximă 10.

EXAMENUL DE ABSOVIRE se desfășoară conform Regulamentului.

Finală: examen. Examenul la Endodonție (evaluarea sumară) este unul combinat, alcătuit din atestarea competențelor practice (pacient real), proba test-grilă (variante „Test Editor” USMF „Nicolae Testemițanu”) și proba orală. La examenul de promovare la disciplina Endodonție nu sunt admiși rezidenții cu media anuală sub nota 5, precum și rezidenții care nu au recuperat absențele de la lucrările practice. Proba practică se efectuează pe pacienți reali. Fiecare rezident timp de 30 min. examinează un pacient cu afecțiuni endodontice, ulterior prezintă examinătorilor anamnestical, efectuează examenul obiectiv complet, stabilește diagnosticul prezumptiv, alcătuiește planul de investigații, stabilește diagnosticul final, indică tratamentul pacientului dat. Proba se notează cu note de la 10 până la 0. Proba test-grilă constă din variante a câte 100 teste fiecare din toate temele cursului de Endodonție, dintre care 40 de teste sunt compliment simplu, 60 de teste compliment multiplu. Rezidentul are la dispoziție 2 ore astronomice pentru a răspunde la teste. Proba se notează cu note de la 10 până la 0. Proba orală se efectuează prin oferirea fiecărui rezident a câte 1 bilet de examenare care conține 5 subiecte. Proba se notează cu note de la 10 până la 0. Subiectele pentru examene (testele, lista competențelor practice, întrebările) se aprobă la ședința catedrei și se aduc la cunoștința rezidenților cu cel puțin o lună până la sesiune. Pentru ca examenul să fie considerat promovat, rezidentul trebuie să obțină la fiecare probă minimum nota 5, altfel examenul nu este valid. Toate examenele se desfășoară în prezența a cel puțin două cadre didactice. Nota finală se va alcătui din nota medie anuală (coeficientul 0.3), proba practică (coeficientul 0.2), test-grilă (coeficientul 0.2), proba orală (coeficientul 0.3). Notele tuturor etapelor de examinare finală vor fi exprimate în numere conform scalei de notare (conform tabelului), iar nota finală obținută va fi exprimată în număr cu două zecimale, care va fi trecută în carnetul de note. Examenul este promovat cu nota minimă 5, maximă 10.

VI. LIMBA DE PREDARE:

Română

VII. BIBLIOGRAFIA RECOMANDATĂ LA SPECIALITATE:

A. Obligatorie:

1. Note de curs.
2. Sîrbu S., Nicolau Gh., Năstase C. – Aspecte structurale ale organelor și țesuturilor cavității bucale, Chișinău, 2007.
3. Nicolau Gh., Nicolaiciuc V., Năstase C., „Bazele endodonției practice moderne”, Chișinău, 2009.
4. Nicolau Gh., Terehov A., Năstase C., Nicolaiciuc V. Odontologie practică modernă. Iași, 2010.
5. Eni A. – Afecțiunile complexului mucoparodontal. Chișinău, 2007.
6. Sîrbu Sofia, Ghicavâi V., Bacinschii M., Scerbatiuc D. – Фармакотерапия основных стоматологических заболеваний. Учебное пособие. Кишинев – 2006.
7. Burlacu V., Fala V. Secretele endodonției clinice. Ghid practic. Chișinău, 2007.
8. Iliescu A. Tratat de endodonție. București, 2015.
9. Gafar M., C. Andreescu – Patologie și terapie odontală, vol.I.,vol.II., București, 1990.
10. GafarM., A. Iliescu – Odontologie, endodonție clinică și practică, București, 1998
11. Mocanu C., M. Vatamanu – Endodonție practică, Iași, 2000.
12. Garg N., Garg A. Textbook of Endodontics. New Delhi, London, Philadelphia, Panama, 2014.

PR 8.5.1 PROGRAMA DE REZIDENȚIAT

Redacție: 09

Data: 08.09.2021

Pag. 68/68

B. Suplimentară:

1. Uncuța Diana, Baraniuc Alexandra, Monastîrli Elena, Vasilașcu Adriana. Factorii ce determină reluarea tratamentului endodontic. În: Analele științifice ale USMF „Nicolae Testemițanu”. 2005, ediția a VI, vol. 3 B, p. 424-427. Categoria C.
2. Uncuța Diana. Importanța comunicării medic-pacient în reușită tratamentului stomatologic. În: Culegere de lucrări practico-științifice consacrată aniversării de 25 ani de la fondarea instituției. Chișinău, 2007, p.67-69.
3. Uncuța Diana, Baraniuc Alexandra, Ciobanu Olga, Ciobanu S., Juratu Lilea. Utilizarea sistemului Rubber Dam - manoperă obligatorie în practica stomatologică. În: Medicina Stomatologică. 2009, nr. 1 (10), p. 17-22. Categoria
4. Hargreaves K., Berman L.H. Cohen's Pathways of the Pulp. Missouri, 2016.
5. Nelson St. Wheeler's Dental Anatomy, Physiology and Occlusion, Ninth Edition. Missouri, 2010.
6. Theodor M. Roberson, Harrald O. Heymann, Edward J. Swift - Operative dentistry, 2002, Missouri, USA.
7. Борисенко А.В. – Карлес зубов, 2000.
8. Николишин А.К. – Восстановление (реставрация) и пломбирование зубов современными материалами и технологиями, Полтава, 2001.
9. Радлинский С.В. – Современные технологии реставрации зубов (Методическое пособие), 1999.
10. Хельвиг Э., Клибек Й. – Терапевтическая стоматология, Urban&Schwarzenberg, Munchen-Wien-Baltimore, 1999.